

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. "Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012"
POKL.08.01.04-02-001/09"

OKREŚLENIE ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWE KOMPETENCJE W ZWIĄZKU Z NOWYMI TRENDAMI W TURYSTYCE REGIONALNEJ I WYZWANIAM MISTRZOSTW EUROPY 2012

OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ W SEKTORZE TURYSTYCZNYM W KONTEKŚCIE ORGANIZACJI MISTRZOSTW EUROPY 2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Raport pn. **OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ W SEKTORZE
TURYSTYCZNYM W KONTEKŚCIE ORGANIZACJI MISTRZOSTW EUROPY 2012**
opracowany został przez zespół:

59-220 Legnica

ul. Macieja Rataja 26

tel.(76) 862-35-22; (76) 852-30-15; fax.(76) 862-09-68

Biuro: 67-200 Głogów; ul. Budowlanych 6a

tel.(76) 835-68-91; fax. (76) 834-27-97

W składzie:

dr Robert Kropiwnicki

Jarosław Rabczenko

Joanna Milczarz

Bartosz Wawrzyniak

Szymon Hnat

Katarzyna Jakubas

Agnieszka Młynarczyk

Anna Czubak

Współpraca:

1.

Leszek Łyszczałek

2. Arkadiusz Dołęga

3. Łukasz Haromszeki

Legnica 2011

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Spis treści

<i>Wstęp</i>	3
<i>1. Działania w zakresie szkolenia kadr turystycznych na potrzeby EURO 2012</i>	6
1.1. Działania podejmowane przez JST	7
1.2. Działania podejmowane w sektorze organizacji pozarządowych	10
1.2. Działania inicjowane i podejmowane przez podmioty gospodarki turystycznej	15
1.3. Działania podejmowane przez firmy szkoleniowe – komercyjne i dotowane przez POKL	36
1.4. Działania w systemie edukacji zawodowej	42
1.4.1. Szkolenie kadr w szkolnictwie ponadgimnazjalnym – średnie i zawodowe	42
1.4.2. Szkolenie kadr w szkolnictwie wyższym	50
<i>2. Analiza zagrożeń dla rozwoju kadr turystycznych w regionie z uwzględnieniem szans i słabych stron rekomendacji zawartych w raportach 2B i 2C</i>	78
<i>3. Propozycje i inicjatywy w sferze kadr turystycznych Dolnego Śląska</i>	85
3.1. Budowanie korpusu kadr turystycznych	85
3.2. Scalenie i integracja programu edukacyjnego kadr turystycznych	94
3.3. Model koordynacji w systemie szkoleń kadr turystycznych	96
<i>Podsumowanie</i>	103
<i>Bibliografia</i>	105
<i>Strony internetowe</i>	106
Spis tabel	108
Spis rysunków	109

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Wstęp

Polska, jako jeden z organizatorów Mistrzostw Piłki Nożnej EURO 2012, musi podjąć szereg działań, aby Mistrzostwa nie okazały się niepowodzeniem organizacyjnym. Działania dotyczą organizacji logistycznej, porządkowej, rozwoju bazy hotelowej i gastronomicznej, a także przygotowaniu profesjonalnej kadry zatrudnionej w branży turystycznej, czyli pracowników obiektów noclegowych i gastronomicznych, organizatorów imprez, touroperatorów, agentów turystycznych, pracowników IT i wszystkich, którzy będą związani z EURO w zakresie obsługi turystycznej.

Inicjatywy podejmowane w sferze kadr turystycznych na potrzeby EURO 2012 dotyczą zarówno szkoleń organizowanych dla jednostek samorządów terytorialnych, jak i podmiotów gospodarczych. Działania te realizowane są w ramach systemu edukacji zawodowej (ponadgimnazjalnej i specjalistycznej) oraz w systemie komercyjnych usług szkoleniowych. W obszarze szkolnictwa jak i w firmach szkoleniowych coraz częściej pojawiają się inicjatywy dotowane ze środków z UE. Inne środki na szkolenia pochodzą również z budżetu państwa i samorządów lokalnych, a także w ograniczonym zakresie są wydatkowane przez podmioty branży turystycznej lub wyspecjalizowane organizacje turystyczne.

Wzrost kwalifikacji i kompetencji pracowników branży turystycznej i okołoturystycznej można osiągnąć, co potwierdzają liczne dane w literaturze przedmiotu¹, poprzez realizację projektów szkoleniowych. Skuteczność prowadzonych szkoleń uzależniona jest przede wszystkim od jakości prowadzonych zajęć – profesjonalizmu nauczycieli i trenerów oraz ich zaangażowania, jakości realizowanych programów szkoleniowych i ich skorelowania z potrzebami rynku turystycznego oraz wykorzystywanych nowoczesnych środków dydaktycznych i narzędzi komunikacyjnych.

¹ Przykładem może być projekt dotowany ze środków UE pod roboczym tytułem Turystyka Wspólna Sprawa, w ramach którego przeszkolono kilkadziesiąt tysięcy osób z szeroko rozumianego sektora turystyki, w tym ponad 3000 osób z Dolnego Śląska.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Celem raportu pn. *„Określenie niezbędnych działań w sektorze turystycznym w kontekście organizacji Mistrzostw Europy 2012”* jest analiza aktualnie podejmowanych działań w sferze szkolenia kadr turystycznych oraz określenie zapotrzebowania na nowe kompetencje w związku z nowymi trendami w turystyce regionalnej i wyzwaniem EURO 2012.

W raporcie poddano analizie działania realizowane w szkolnictwie ponadgimnazjalnym oraz specjalistycznym, a także przez specjalistyczne firmy szkoleniowe, zidentyfikowano zagrożenia dla rozwoju kadr turystycznych, a także określono zapotrzebowanie na ich nowe kompetencje w związku z nowymi trendami w turystyce regionalnej i wyzwaniami organizowanego EURO 2012.

Dokonano również przeglądu propozycji i inicjatyw ustawodawczych oraz organizacyjnych dotyczących budowy profesjonalnych kadr turystycznych (na poziomie ogólnopolskim, który także ma oddziaływanie na system kształcenia kadr w regionie), podając równocześnie autorskie propozycje dotyczące tej tematyki.

Raport opracowywany jest w ramach projektu systemowego pn. *„Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”* w poddziałaniu 8.1.4. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

1. Działania w zakresie szkolenia kadr turystycznych na potrzeby EURO 2012

Szkolenie kadr turystycznych na potrzeby EURO 2012 to zadanie, które ma wyraźnie wyznaczone ramy czasowe. Pracownicy sektora turystycznego Dolnego Śląska będą musieli po raz pierwszy zmierzyć się ze sprawną organizacją tak dużej imprezy, która wpłynie również na budowę wizerunku regionu, a także może stać się szansą na uzyskanie stałego napływu turystów do regionu w następnych latach.

Jednym z elementów podejmowanych działań związanych z EURO 2012 są organizowane szkolenia dla pracowników branży turystycznej, którzy docelowo będą uczestniczyć w procesie obsługi gości wskazanej imprezy sportowej. Niejednokrotnie podmioty gospodarki turystycznej nie są aktualnie w stanie samodzielnie sfinansować działań szkoleniowych kadr turystycznych (na potrzeby EURO 2012 jak i przyszłego, własnego rozwoju), dlatego korzystają m.in. ze szkoleń realizowanych bądź dotowanych ze środków funduszy unijnych i budżetu państwa lub lokalnych samorządów.

W okresie 2007–2013 rozwój działalności, usług i infrastruktury turystycznej oraz szkolenia kadr jest finansowo wspierany w ramach funduszy strukturalnych oraz innych programów UE, co ma istotne znaczenie dla podnoszenia konkurencyjności regionalnej gospodarki turystycznej. Projekty finansowane są ze środków kilku typów funduszy UE, tj. europejskie fundusze strukturalne (EFRR, EFS), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejski Fundusz Rybacki, a także program ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego.

Warto wskazać, że brak jest jednak instrumentów finansowych, które w całości przeznaczone by były na finansowanie tylko przedsięwzięć z dziedziny turystyki, mimo stale rosnącego znaczenia tego sektora gospodarki w Europie, Polsce i regionie.

Pełny audyt wszystkich podejmowanych działań szkoleniowych dla przemysłu turystycznego w regionie nie jest możliwy ze względu na brak danych źródłowych,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

niechęć podmiotów gospodarczych lub edukacyjnych do ujawniania szczegółów prowadzonych szkoleń i edukacji turystycznej.

Poniżej zaprezentowano zatem jedynie przykłady podejmowanych działań w sferze szkolenia kadr turystycznych na różnych szczeblach administracyjnych, i w różnych sektorach regionalnej gospodarki turystycznej, które pozwalają na wychwycenie kluczowych elementów oraz istniejących trendów, czy też oczekiwanych kierunków rozwoju.

1.1. Działania podejmowane przez JST

Jednostki samorządów terytorialnych na szczeblu zarówno gminnym jak i powiatowym nie prowadzą bezpośrednich szkoleń w zakresie turystyki, poza oczywiście szkoleniem własnych kadr na stanowiskach obsługi sektora turystyki (np. informacji turystycznej czy działów turystyki i promocji). Zdecydowaną większość zadań w w/w zakresie wykonują firmy wyspecjalizowane w działalności szkoleniowej (w tym ze środków unijnych, np. Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

W celu określenia podejmowanych działań w sferze szkolenia kadr turystycznych na potrzeby Euro 2012 w sferze samorządu gminnego, dokonano przeglądu stron internetowych gmin Dolnego Śląska², które potwierdziły tezę, że gminy albo nie organizują takich szkoleń (potencjalny brak potrzeb oraz brak środków), bądź nie umieszczają takich informacji na stronach internetowych (nie ma takiego obowiązku formalno-prawnego także w odniesieniu do bieżącego szkolenia własnych pracowników).

Warto w tym miejscu wskazać na działania Gminy Wrocław, która w obecnej chwili realizuje projekt w ramach działania 6.2. „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia” dotowanego z POKL ukierunkowanego na otwarcie własnej działalności gospodarczej w branżach wspierających EURO 2012³. Wskazany projekt skierowany jest do 60 mieszkańców miasta Wrocławia,

² Przeanalizowano losowo wybrane gminy, po jednej gminie w każdym powiecie, co pozwoliło na ekstrapolowanie wniosków.

³ Formą wsparcia w projekcie są szkolenia oraz doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, jednorazowe środki na rozwój przedsiębiorczości, podstawowe i przedłużone wsparcie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

a szeroki wachlarz branż wspartych dofinansowaniem jest ważny ze względu, na to, że miasto Wrocław jest jednym z miast – Gospodarzy Finałów Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 r.⁴.

Dodatkowo realizowany jest przez Stowarzyszenie Polska Izba Młodych Przedsiębiorców LOM Wrocław, w partnerstwie z Gminą Wrocław, reprezentowaną przez Młodzieżowe Centrum Sportu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał ludzki projekt szkoleniowy pt. „Drużyna Euro 2012”⁵.

W celu przeprowadzenia kompleksowego audytu podejmowanych w regionie projektów szkolenia kadr turystycznych na potrzeby Euro 2012 prowadzonych przez samorząd powiatowy dokonano analiz stron internetowych powiatów, które uznano za wystarczające narzędzie badawcze dla ukazania trendu. Analiza pozwoliła na wnioski, analogiczny jak w odniesieniu do jednostek szczebla gminnego tj., że jednostki powiatowe nie organizują systemowo szkoleń kadr turystycznych.

Przeprowadzono także pogłębioną analizę regionalnego rynku szkolenia kadr turystycznych w strukturach administracyjnych jednostek wyspecjalizowanych, tj. Powiatowych Urzędów Pracy funkcjonujących na Dolnym Śląsku, ponieważ są to jednostki, które realizują zadania Samorządu Województwa w zakresie polityki rynku pracy, bezsprzecznie powiązanej także z edukacją i szkoleniem pracowników. Odnotowano tylko jeden przypadek wdrożenia kompleksowego projektu szkoleniowego w PUP w Lubaniu⁶.

pomostowe. Celem podstawowym jest wsparcie branży do EURO 2012 w sferze kilku sektorów: turystyka; hotelarstwo; agroturystyka; gastronomia; obsługa ludności; usługi komunikacyjne; obsługa imprez masowych; budownictwo; rzemiosło, pamiątkarstwo, rękodzielnictwo; handel i produkcja artykułów spożywczych; produkcja materiałów i produktów reklamowych ("gadżetów" regionalnych); dziennikarstwo (tworzenie, korekta biuletynów, ulotek, materiałów reklamowych); poligrafia (druk biuletynów, ulotek, materiałów reklamowych, programów imprez); usługi w zakresie PR, promocji, reklamy; obsługa techniczna przedsięwzięć medialnych (prasowych, telewizyjnych, radiowych) i imprez masowych.

⁴ www.pokl.dwup.pl

⁵ Wskazane szkolenia dziennikarsko-promocyjne przygotowują uczestniczki nie tylko pod kątem obsługi imprez masowych, ale przede wszystkim stworzą nowe możliwości na rynku pracy. Szkolenia artystyczno-rękodzielnicze pomogą uczestniczkom założyć działalność gospodarczą oraz pokażą, jak sprzedać swoje rękodzieła, www.e2012.eu/pl/kobieca_druzyna_na_euro/2175/2/.

⁶ Projekt dotowany z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. „Aktywizacja bezrobotnych DROGOWSKAZ” Celem projektu w 2009 roku było przeprowadzenie szkoleń w branżach wspierających przygotowanie regionu dolnośląskiego do EURO 2012. Osiągniętymi wskaźnikami było m.in. przeznaczenie 9 % wartości projektu – 214 209,00 zł na szkolenia oraz 33 % - 785 433, 00 zł

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Natomiast analizując dostępne w PUP oferty szkoleniowe w sferze turystyki zauważono małą ilość takich działań, podejmowanych głównie na południu regionu, tj. PUP Wałbrzych oferty: kucharz, pracownik obsługi hotelowej - pokojowa, personel sprzątający z nauką języka angielskiego, pracownik biura podróży z obsługą komputera i nauką języka obcego, kelner - barman z nauką języka obcego dla początkujących, recepcjonista z nauką języka obcego, PUP Jelenia Góra – pokojówka z językiem niemieckim, obsługa recepcji z językiem niemieckim, kelner z językiem niemieckim w gastronomii, barman z obsługą kasy fiskalnej.

Należy także wspomnieć o projekcie „Dolnośląska Akademia Kadr” zrealizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Projekt skierowany był do 192 pracowników jednostek samorządu terytorialnego z Dolnego Śląska (urzędów gmin wiejskich i miejsko-wiejskich) i zakładał przeprowadzenie cyklu szkoleniowego obejmującego naukę języka angielskiego oraz szkolenia tematyczne⁷.

Przeprowadzona analiza wskazuje na ograniczone zainteresowanie jednostek samorządu terytorialnego w systemowym szkoleniu kadr turystycznych, co może budzić niepokój, szczególnie, że rozwój turystyki na poziomie lokalnym wymaga stałej kooperacji i współpracy wyspecjalizowanych i wykształconych proturystycznie pracowników jst z podmiotami rynku turystycznego, m.in. dla komercjalizacji lokalnego produktu turystycznego, budowy sieci usług i ofert turystycznych, prowadzenia skutecznej promocji, oraz rozwijania partnerstwa publiczno-prywatnego w sferze inwestycji w infrastrukturę turystyczną i paraturystyczną.

Cennym byłoby wdrożenie mechanizmów stałego monitoringu procesu szkolenia prowadzonego w jst na rzecz pracowników zajmujących się problematyką turystyczną na szczeblu lokalnym oraz wdrożenia systemowych zachęt (czy modelu kształcenia) ze strony Samorządu Wojewódzkiego do permanentnego rozwoju

na przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, dla osób bezrobotnych w branżach: turystyka, hotelarstwo, agroturystyka, gastronomia, obsługa ludności, obsługa komunikacji publicznej, obsługa imprez masowych, budownictwo, rzemiosło, pamiątkarstwo, rękodzielnictwo, produkcja materiałów i produktów reklamowych, dziennikarstwo, poligrafia, usługi w zakresie PR, promocji, reklamy, obsługa techniczna przedsięwzięć medialnych. W wyniku projektu 92 osoby podjęły zatrudnienie, bądź samozatrudnienie, a 176 osób podniosło bądź zaktualizowało kompetencje i kwalifikacje zawodowe.

⁷www.umwd.dolnyślask.pl/szukaj/arttykul/dolnoslaska-akademia-kadr-szkolenia-dla-pracownikow-jst-2/.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

lokalnych kadr turystyki (m.in. z wydziałów promocji i turystyki, gminnych ośrodków sportu i turystyki, punktów IT, czy podległych instytucji kultury).

1.2. Działania podejmowane w sektorze organizacji pozarządowych

Działania w zakresie szkolenia kadr turystycznych na potrzeby EURO 2012, podejmują również organizacje pozarządowe. Ze względu na dużą ilość organizacji pozarządowych⁸ funkcjonujących na Dolnym Śląsku, przyjęto założenie dokonania analizy tylko wybranej (reprezentatywnej dla sektora turystyki) grupy organizacji, jakimi są Lokalne Organizacje Turystyczne i Lokalne Grupy Działania funkcjonujące w województwie dolnośląskim (analizę oparto na przeglądzie zawartości stron internetowych wskazanych jednostek).

Analiza stron internetowych Lokalnych Organizacji Turystycznych Dolnego Śląska⁹ wykazała, iż praktycznie żadna organizacja nie podejmuje, bądź nie podaje informacji na temat działań dotyczących szkolenia kadr związanych z turystyką, a tym samym można domniemywać, że nie jest to kluczowy element ich programu działania¹⁰.

W przeciwieństwie do dolnośląskich LOT-ów, Lokalne Grupy Działania w swoich Lokalnych Strategiach Rozwoju przedstawiają szereg inicjatyw związanych bezpośrednio, bądź pośrednio ze szkoleniami związanymi z sektorem turystycznym. W Tabeli 1 podano zbiorcze zestawienie działań strategicznych i celowych, jakie zakładają do realizacji poszczególne LGD.

⁸ W 2010 roku w województwie dolnośląskim funkcjonowało około 4,5 tys. organizacji pozarządowych (fundacje i stowarzyszenia), dane pochodzą z Departamentu Informacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości.

www.eregion.wzp.pl/kapital-spoleczny/ilosc_organizacji_pozarzadowych.html.

⁹ Wykaz Lokalnych Organizacji Turystycznych Dolnego Śląska zaczerpnięto ze strony internetowej Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej www.dot.org.pl/wspolpraca-z-lot/wykaz-lot/, 4 z 9 Lokalnych Organizacji Turystycznych nie posiada stron internetowych: www.sudety24.pl/sgzk/; www.lot.szklarskaporeba.org/; www.lotzz.pl/; www.ks-j.pl/.

¹⁰ Fakt, nie prowadzenia działań szkoleniowych przez LOT-y jest niepokojący, bowiem jednocześnie nie jest realizowana powszechnie stosowana idea udzielania przez LOT-y wsparcia dla swoich członków w zakresie doskonalenia kapitału ludzkiego w sektorze turystyki i podnoszenia jakości usług, czy współczesnego trendu zarządzania wiedzą w gospodarce turystycznej.

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 1. Wykaz działań pojmowanych przez Lokalne Grupy Działania dotyczące szkolenia kadr turystycznych na terenie Dolnego Śląska.

Nazwa Lokalnej Grupy Działania	Działania
LGD Dobra Widawa	Przedsięwzięcie II: Markowy produkt turystyczny Dobrej i Widawy. Cel szczegółowy: 2.1. Rozwój turystyki. - Specjalistyczne szkolenia podnoszące jakość usług w turystyce: językowe, obsługa klienta, tworzenie ofert.
LGD Partnerstwo Izerskie	Przedsięwzięcie I - Przedsiębiorczość i praca Izery wzbogaca. Cel szczegółowy: 1.1. Rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej regionu. - Wzrost poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie obsługi ruchu turystycznego (np. szkolenia przewodników, instruktorów turystycznych, konnych).
LGD Gromnik	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Wrzosowa Kraina	Przedsięwzięcie III: „Przedsiębiorczy mieszkańcy”. Cel Ogólny 2: Rozwój gospodarczy obszaru w oparciu o lokalne zasoby. Cel szczegółowy: 2.1. Tworzenie dodatkowych źródeł dochodów na obszarach wiejskich. - Szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje i umiejętności zawodowe mieszkańców. Przedsięwzięcie IV: „Rozwinięte społeczeństwo obywatelskie”. Cel Ogólny 2: Wzmocnienie kapitału społecznego oraz zwiększenie samodzielności mieszkańców, w radzeniu sobie z lokalnymi problemami i działaniami na rzecz swojego miejsca zamieszkania. Cel szczegółowy: 3.1. Wzrost wiedzy i umiejętności mieszkańców Wrzosowej Krainy. - Szkolenia i warsztaty ogólnorozwajowe, odpowiadające na potrzeby mieszkańców (podnoszące ich wiedzę i umiejętności, - Organizacja kursów języków obcych (przydatne np. przy obsłudze ruchu turystycznego), obsługi komputera i innych.
LGD Partnerstwo Kaczawskie	Spółeczeństwo lokalne i jej aktywizacja. Cel ogólny II: Aktywizacja obszarów wiejskich oraz integracja mieszkańców. Cel szczegółowy: 1. Pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i ich angażowanie w tworzenie warunków dla rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego. - Organizacja szkoleń, warsztatów, sympozjów, odczytów, prelekcji i innych przedsięwzięć podnoszących wiedzę, świadomość i umiejętności społeczności regionu.
LGD Qwsi	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Kwiat Lnu	Przedsięwzięcie I : Turystyczna Brama Środkowych Sudetów. Cel ogólny I: Turystyka ważnym źródłem dochodów i poprawy jakości życia mieszkańców.

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	Cel szczegółowy: 1. Rozwój bazy turystycznej, sportowo – rekreacyjnej. - Szkolenia dla gestorów podnoszące jakość bazy i usług . 1.2 Różnorodna oferta turystyczna podkreślająca specyfikę regionu. - Szkolenia dla organizatorów turystyki, przewodników turystycznych, przewodników „za ladą”.
LGD Kraina Łęgów Odrzańskich	Przedsięwzięcie III: Aktywne, wykształcone i zintegrowane społeczeństwo obywatelskie. Cel ogólny II: Budowa zintegrowanego, wykształconego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cel szczegółowy: 2.1. Wzrost dostępu mieszkańców do wiedzy i edukacji. - szkolenia, warsztaty i spotkania informacyjne odpowiadające na bieżące potrzeby mieszkańców - podnoszące ich wiedzę i umiejętności, - kursy języków obcych (przydatne np. przy obsłudze ruchu turystycznego).
LGD Bory Dolnośląskie	Przedsięwzięcie I: Bory Dolnośląskie Kraina tradycji i wyjątkowej przyrody. Cel ogólny I: Lepsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego w rozwoju regionu. Cel szczegółowy: 1.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowo- rekreacyjnej. - Organizacja kursów i szkoleń dla przewodników turystycznych i pracowników branży turystycznej, punktów informacji turystycznej. Przedsięwzięcie II: Znane produkty z Borów Dolnośląskich Cel ogólny II: Wzrost miejsc pracy na obszarach wiejskich Cel szczegółowy: 2.1 Sieciowanie producentów, usługodawców i wytwórców produktów lokalnych. - Szkolenia specjalistyczne tj. instruktor jazdy konnej, edukatora dziedzictwa regionu, grzyboznawstwa i inne. 2.2 Rozwój mikroprzedsiębiorczości i wsparcie firm usługowych. - Szkolenia dla potencjalnych przedsiębiorców (pozyskiwanie środków, księgowość, biznesplan, itp), - Szkolenia podnoszące jakość i standardy usług turystycznych. 2.3 Różnicowanie działalności w gospodarstwach rolnych. Szkolenia w zakresie zakładania i funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych.
LGD Szlakiem Granitu	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Ślężanie	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Partnerstwo Integracja Turystyka	Przedsięwzięcie II: Wieś aktywna gospodarczo. Cel ogólny II: Rozwój mikroprzedsiębiorczości i różnicowanie w kierunku nierolniczym . Cel szczegółowy: 2.1 Dodatkowe dochody dla gospodarstw rolnych. - Szkolenia z zakresu prowadzenie działalności turystycznej

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	w tym agroturystycznej oraz rzemiosła i rękodzieła, przetwórstwa rolnego, - Opracowanie programów szkoleniowych e-learning dla osób zainteresowanych dodatkowymi kwalifikacjami.
LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Partnerstwo Ducha Gór	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Partnerstwo Dla Doliny Baryczy	Przedsięwzięcie I: „Blisko Przyrody – nadbarycki system szlaków”: Cel ogólny I: Stworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu Cel szczegółowy: 1.1 Rozwijanie oferty turystyki kwalifikowanej i edukacyjnej, wraz z rozwojem infrastruktury, w oparciu o przyrodniczo – kulturowe bogactwo Doliny Baryczy, - szkolenia, kursy oraz podnoszenie kwalifikacji przez usługodawców przy szlakach turystycznych. Przedsięwzięcie II: „Gościenna Dolina” – wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy. Cel ogólny II: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu Cele szczegółowe: 2.1 Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne, 2.2 Wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia kwalifikacji w sektorze usług i produktów lokalnych, 2.3 Efektywna współpraca na rzecz zwiększenia dochodów usługodawców i producentów oraz promocji usług i Produktów. - szkolenia i kursy dla usług, gastronomii i producentów - w tym języki obce, kurs dla furmanów, obsługa klienta, instruktorzy turystyczni, piloci, przewodnicy, instruktorzy kajakarstwa, marketing i zarządzanie, prowadzenie działalności gospodarczej.
LGD Kłodzka Wstęga Sudetów	Przedsięwzięcie I: Turystyczna Wieś. Cel ogólny I: Stworzenie przyjaznego dla rozwoju społeczno-gospodarczego wsi modelu gospodarki lokalnej, opartej przede wszystkim na przemyśle turystycznym, umożliwiającego mieszkańcom efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów - Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie turystyki, rynku produktów i usług lokalnych.
LGD Partnerstwo Sowiogórskie	Przedsięwzięcie I: Nowoczesna i wygodna infrastruktura turystyczna i społeczna Cel ogólny I: Inicjowanie, wspieranie i podejmowanie wspólnych działań służących poprawie infrastruktury regionu zwłaszcza turystycznej, technicznej i społecznej. Cel szczegółowy: 1.1. Rozwój oferty turystycznej i rekreacyjnej powodujący wzrost dochodów w regionie. - Prowadzenie szkoleń dla producentów branży turystycznej

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	i rekreacyjnej.
LGD Starorzecze Odry	Przedsięwzięcie I: Starorzecze Odry obszarem aktywnego wypoczynku dla Wrocławia. Cel ogólny I: Rozwój turystyki na terenie LGD Cel szczegółowy: 1.1. Rozwój infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej regionu - Szkolenia dla podmiotów prowadzących działalność turystyczną, rekreacyjną, wypoczynkową.
LGD Lider A4	Brak działań pośrednich dotyczących szkolenia kadr turystycznych.
LGD Ujście Baryczy	Przedsięwzięcie I: Turystyka i promocja regionu. Cel ogólny I: Rozwój turystyki oraz promocja regionu w oparciu o zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Ujścia Baryczy. Cel szczegółowy: 1. Wsparcie rozwoju usług turystycznych w tym agroturystyki, stworzenie oferty dla sąsiadujących aglomeracji miejskich. - działania szkoleniowe dla usługodawców turystycznych, szkolenia dotyczyłyby min., zasad prowadzenia gospodarstwa agro i ekoturystycznego, szkoleń językowych, obsługi ruchu turystycznego, przewodników regionalnych i turystycznych etc.

Źródło: Opracowano na podstawie stron internetowych Lokalnych Grup Działania Dolnego Śląska oraz Lokalnych Strategii Rozwoju LGD: www.dobrawidawa.pl; www.lgdpartnerstwoizerskie.pl; www.lgdgromnik.pl; www.wrzosowakraina.pl; www.partnerstwokaczawskie.pl; www.qwsi.pl; www.kwiatlnu.eu; www.partnerstwoodry.pl; www.lgd-szlakiemgranitu.pl; www.sleza.pl; www.lgdpiit.pl; www.krainawzgorz.pl; www.duchgor.org; www.nasza.barycz.pl; www.kws.org.pl; www.partnerstwo.sowiogorskie.pl; www.leader-so.pl; www.lider-a4.pl; www.bory.org.pl.

Działania, jakie podają LGD nie dotyczą bezpośrednio organizacji EURO 2012, lecz w sposób pośredni mogą przyczynić się do sprawnego przebiegu planowanej imprezy, poprzez ogólne podnoszenie jakości świadczonych usług przez wyszkoloną kadrę. Oprócz celów zawartych w Lokalnych Strategiach Rozwoju, LGD na swoich stronach internetowych podają informacje jedynie nt. szkoleń organizowanych dla beneficjentów w związku ze zbliżającymi się naborami w ramach poszczególnych programów pomocowych¹¹.

¹¹ Przykłady szkoleń: Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie, „Szkolenie dla lokalnych przewodników po Krainie Wygastłych Wulkanów” – szkolenie zakończone; Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich - szkolenie z wypracowywania Marki Regionu dla Krainy Wzgórz Trzebnickich, przeznaczone dla lokalnych liderów, regionalnych producentów i artystów i inne osoby zainteresowane.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

1.2. Działania inicjowane i podejmowane przez podmioty gospodarki turystycznej

Działania związane z kształceniem kadr turystycznych na potrzeby EURO 2012, jak wykazuje przeprowadzony audyt¹², podejmują również podmioty gospodarki turystycznej – firmy (w tym MŚP) i organizacje III sektora prowadzące działalność w branży turystycznej (pracownicy korzystają ze szkoleń finansowanych z budżetu pracodawcy bądź częściowo lub całkowicie finansowanych ze źródeł zewnętrznych).

Warto wskazać, że od 2007 r. na szkolenie kadr turystycznych dostępne są m.in. środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, co istotne z dotacjami na poziomie od 60 do 100%, co ułatwia ich absorpcję przez zainteresowane podmioty rynku. Z uzyskanych danych wynika, że do chwili obecnej przeprowadzono już 3 edycje konkursów na dofinansowanie projektów społecznych związanych z przygotowaniem regionu do UEFA EURO 2012™, a kolejna edycja zostanie rozpoczęta w połowie 2011 r. Należy podkreślić, że w obecnej chwili realizowanych jest około 60 tego typu projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego o łącznej wartości 50 mln zł, z tego znacząca część to projekty skierowane są do przedsiębiorców, osób zatrudnionych z branż związanych z obsługą imprez masowych (w tym także turystycznych lub okołoturystycznych) oraz ich zabezpieczeniem, jak i bezrobotnych¹³.

Dokonany przegląd źródeł finansowania szkolenia kadr turystycznych wskazuje, że na potrzeby EURO 2012 organizowane są szkolenia finansowane głównie ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki¹⁴, z Priorytetu 8, poddziałania 8.1.1.

¹² Autorzy raportu przeprowadzili m.in. audyt serwisów internetowych Dolnośląskiej Izby Turystyki, Dolnośląskiej Izby Gospodarczej, 4 Agencji Rozwoju Regionalnego, programów wsparcia ze środków PO Innowacyjna Gospodarka, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Gospodarki, który wskazał brak informacji nt. działań dotyczących szkolenia dla kadr turystycznych.

¹³ www.e2012.eu/pl/informacje_og%C3%93lne/2132/2/

¹⁴ Zgodnie z zaakceptowanymi przez Komisję Europejską Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia, na realizację PO KL przeznaczono kwotę 11 420 207 tys. euro, z czego 9 707 176 tys. euro pochodzi z Europejskiego Funduszu Społecznego a 1 713 031 tys. euro, ze środków krajowych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

„Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw”. I tak, na szkolenie kadr z branży turystycznej od 2007r. w ramach tylko poddziałania 8.1.1. wydatkowano kwotę 27 015 933,63 zł, z czego dofinansowanie z UE wyniosło 24 998 788,67 zł.)¹⁵.

Co istotne grupą docelową organizowanych szkoleń w ramach poddziałania 8.1.1 POKL są osoby reprezentujące branże o największym potencjale rozwojowym i/lub branże strategiczne dla Dolnego Śląska, w tym : energetyka odnawialna, działalność badawczo-rozwojowa, w tym rozwój technologii i innowacji, **hotele i restauracje wraz z działalnością uzdrowiskową, turystyka** i/lub branż, w których wykonuje się zawody związane z tzw. „zielonymi miejscami pracy”¹⁶ (powiązanie z postulatami realizacji projektów zrównoważonego rozwoju w turystyce) lub tzw. „białym sektorem” pracy (powiązanie z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu turystycznego), (m.in. pielęgniarki/pielęgniarze opieki długoterminowej/intensywnej terapii, specjaliści ochrony zdrowia /z wyłączeniem pielęgniarek i położnych/, psychologzy i pokrewni, rehabilitanci).

Na realizację komponentu regionalnego przeznaczono ok. 62 % wszystkich środków alokowanych na Program, tj. kwotę 7 101 740 tys. euro, z czego województwo dolnośląskie otrzymało 485 370 tys. Euro, strona internetowa www.efs.dolnyslask.pl, stan na sierpień 2011.

¹⁵ Zgodnie z danymi podawanymi na portalu www.efs.dolnyslask.pl na dzień 30 czerwca 2011 ramach POKL na Dolnym Śląsku, Kwotę oszacowano na podstawie podpisanych umów przez operatorów realizujących szkolenia dla kadr branży turystycznej w latach 2007-2011 dla poddziałania 8.1.1 POKL. W kontekście EURO 2012 należy pamiętać, że okres planowania wytycznych do POKL następował przed 2007r., a decyzja przyznania Polsce i Ukrainie organizacji EURO 2012 zapadła 18 kwietnia 2007 r. Stworzenie niezbędnych wytycznych oraz przeprowadzenie procedur konkursowych spowodowało, że projekty realizowane ze środków POKL rozpoczęły się dopiero od 2009 r. Według danych Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy (DWUP) kulminacja realizacji projektów szkoleniowych ma miejsce w okresie tworzenia niniejszego raportu (2011 r.) i jest prognozowana także na 2012 r.

¹⁶ „Zielone miejsca pracy” – „uważa się że, w przyszłości najbardziej produktywnymi miejscami pracy będą „zielone miejsca pracy”, nie ma obecnie ogólnej definicji zielonych miejsc pracy. Jedna z definicji mówi, że: „stanowią nowy popyt na pracę, która wynika z inwestycji w przejściu od intensywnej gospodarki, energii węgla do gospodarki minimalizującej degradację zasobów naturalnych, zwiększającą efektywne wykorzystanie naszego naturalnego kapitału i ludzi oraz ochronę naszej planety przed zanieczyszczeniami i odpadami”. Określenie „zielone miejsca pracy” opisuje działalność przedsiębiorstwa zaangażowanego w szereg działań tj. racjonalizacji zużycia energii, poprawa jakości środowiska, zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych i innych zasobów nieodnawialnych, a przyczyniającego się do przejścia do czystej energii gospodarki.” Źródło strona internetowa www.kulturapracy.bloog.pl/kat,739475,index.html, stan na sierpień 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

O środki na działalność szkoleniową dla potrzeb Euro 2012 w ramach konkursu 8.1.1. aplikują także organizacje funkcjonujące w III sektorze (stowarzyszenia, fundacje, w tym o charakterze turystycznym) i MŚP prowadzące działalność szkoleniową ukierunkowaną na rozwój sektora kadr turystycznych.

W poniższej tabeli (Tabela 2) przedstawiono wybrane realizowane w regionie szkolenia kadr gospodarki związane z EURO 2012 współfinansowane ze środków POKL, których zakres merytoryczny może być istotny dla kształcenia kadr sektora szerokiej obsługi ruchu turystycznego. Wskazane projekty obejmą (lub już dotyczyły) szkolenia ponad 1500 osób.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 2. Wybrane przykłady szkolenia kadr regionalnej gospodarki związanych z EURO 2012 na Dolnym Śląsku dotowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki poddziałania 8.1.1. i 6.1.1.

Nazwa operatora	Tytuł projektu	Grupy docelowe	Cel projektu	Forma wsparcia	Czas realizacji	Liczba beneficjentów ostatecznych	Całkowita wartość projektu (PLN)
Cisnet.pl - Centrum Informatyczno Szkoleniowe w Legnicy oraz Region Zagłębie Miedziowe NSZZ Solidarność. - poddziałanie 8.1.1.	Podnoszę kwalifikacje na Euro 2012	- Policjanci, strażacy, strażnicy miejscy oraz pracownicy służby zdrowia, - mieszkańcy dawnego województwa legnickiego – czyli na terenie powiatów: legnickiego, jaworskiego, złotoryjskiego, lubińskiego, polkowickiego i głogowskiego	Przygotowanie ratowników do możliwości poradenia sobie w wielu trudnych sytuacjach, a także do porozumiewania się z gośćmi z innych krajów, w różnych językach – również w języku migowym	- język obcy (kurs 80 godzin) – do wyboru język angielski, niemiecki, francuski lub rosyjski, - rozwiązywanie sytuacji kryzysowych (kurs 20 godzin), - zwalczanie dyskryminacji, handlu ludźmi i przemocy, ze względu na płeć (kurs 30 godzin), - komunikacja międzykulturowa (20 godzin), - język migowy (40 godzin), - pierwsza pomoc przed medyczna z elementami językowymi (15 godzin), - asertywność i negocjacje (15 godzin).	01.09.2010 - 31.12.2011	90 osób	793 370,00
Firma Szkoleniowo-Doradcza Anna Szywała - poddziałanie 8.1.1.	EURO 2012 z kulturą bez barier	- osoby związane z branżą hotelarską, gastronomiczną, pomocą medyczną, porządkiem i	Zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności osób w subregionie wałbrzyskim,	- podwyższenie kwalifikacji zawodowych z zakresu języków obcych oraz kultury komunikowania	01.09.2010 - 31.12.2011	60 osób	215 957,80

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

		bezpieczeństwem publicznym, - osoby zatrudnione w powiatach: świdnickim, dzierzoniowskim, wałbrzyskim do wzięcia udziału w kursach języka obcego i kultury	zaangażowanych zawodowo w obsługę turystów podczas Turnieju UEFA EURO 2012™				
CL Consulting i Logistyka Sp. z o.o. i Urząd Miejski Wrocławia - poddziałanie 6.1.1.	EUROpejski standard hotelarski na EURO 2012	- młode osoby (15-24 lata) mieszkające we Wrocławiu lub w powiecie wrocławskim, które nigdzie nie pracują, ale nie są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy	- program jest dostosowany do oczekiwań potencjalnych pracodawców z branży hotelarsko – gastronomicznej, - osoby, które ukończą etap szkoleniowy, mają zapewniony płatny staż zawodowy w hotelach, ośrodkach noclegowych lub restauracjach, znajdujących się na terenie miasta Wrocław i gmin przyległych	- zajęcia z zakresu obsługi klienta, języka obcego (angielskiego lub niemieckiego), marketingu, przedsiębiorczości i wiedzy o regionie, - każdy uczestnik wybierze również jeden z modułów dodatkowych: barman – barista lub aranżacja wnętrz i florystyka użytkowa.	11.2010 – 04.2012	160 osób	1 025 667,20
Firma Faber Consulting Sp. z o.o - poddziałanie	„Komunikatywnie i bezpiecznie – kibicuj swoim	osób zatrudnionych w branży turystycznej, oraz	- podniesienie oraz rozwój kwalifikacji osób, które będą zajmować się	- kurs językowy przeprowadzany metodą DIRECT (do wyboru: język angielski, język niemiecki,	01.01.2011 - 28.08.2012	500 osób	1 503 817,30

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

8.1.1.	kompetencjom!”.	wszystkich zatrudnionych mających bezpośredni kontakt z turystami, a także strażaków PSP.	bezpośrednią obsługą kibiców w ramach przygotowań do Turnieju UEFA EURO 2012	język hiszpański lub język francuski), - trening interpersonalny, - Informacja Turystyczna, - wiedza o EURO i piłce nożnej, - pierwsza pomoc, - kurs samoobrony dla kobiet.			
Polsko-Niemieckie Przedsiębiorstwo Doradztwa, Szkolenia i Konsultingu - poddziałanie 8.1.1.	„Profi-Kurs” Sp. z o.o	- osoby pracujące w branży usług Public Relations na terenie Dolnego Śląska w zakresie metod skutecznej komunikacji w sytuacjach kryzysowych na poziomie regionu oraz pojedynczych organizacji uczestniczących w przygotowaniach i organizacji Turnieju	- coaching z zakresu efektywnej komunikacji kryzysowej dla specjalistów branży PR w związku z organizacją Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012, - przygotowanie do wystąpień publicznych i współpracy z mediami, nabycie umiejętności dobrego prezentowania się w telewizji, radiu, prasie.	- bezpłatne szkolenia medialne (84 godziny szkoleniowe), a także indywidualny coaching (6 godzin).	01.12.2010-31.10.2012	120 osób	646 800,00
Dobre Kadry Centrum badawczo-szkoleniowe Sp. z o.o.	Szkolenia językowe i z ICT dla osób pracujących	- pracownicy branży hotelarskiej i gastronomicznej, - osoby zamieszkujące	- swobodna komunikacja a językach obcych, - praktyczne aspekty wykorzystania	- branżowe szkolenia językowe: (j. angielski, j. niemiecki, j. włoski, j. francuski), - szkolenia z ICT.	01.11.2010 - 31.07.2012	240 osób	759 610,00

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

- poddziałanie 8.1.1.		województwo dolnośląskie	komputera w branży gastronomiczno/hote- lowej				
Prosen-net Sp. z o.o. - poddziałanie 8.1.1.	Kwalifikacje na EUROpejskim poziomie	- osoby pracujące w branży: turystycznej lub obsługi imprez masowych, porządku i bezpieczeństwa publicznego (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) z terenu woj. dolnośląskiego	- wsparcie rozwoju kwalifikacji zawodowych osób pracujących, które są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnieniem lub podwyższeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych poza godzinami i miejscem pracy do pracy przy organizacji UEFA EURO 2012	- Zarządzanie usługą i produktem turystycznym (szkolenie służące podniesieniu konkurencyjności i jakości świadczonej usług przez osoby pracujące w sektorze turystyki), - Pracownik zabezpieczenia imprez masowych (szkolenie przygotowujące do pracy w służbie porządkowej na imprezie masowej, zakończone egzaminem). Kursy: - Język angielski - (60 h) z uwzględnieniem słownictwa branżowego - Kurs pierwszej pomocy (8 h)	01.09.2010 - 31.07.2011 (zrealizowane)	60 osób	444 710,00
Teleoptics - poddziałanie 8.1.1.	Nowy wymiar inwestycji budowlanych - projektowanie , kosztorys i zarządzanie czyli AutoCAD, ZUZIA i MS	Osoby: - zamieszkałe na terenie województwa dolnośląskiego, - prowadzące działalność gospodarczą związaną z branżą budowlaną,	- podniesienie i aktualizacja kwalifikacji zawodowych przez pracowników firm z branży budowlanej, z zakresu wykorzystywania narzędzi informatycznych do	MODUŁY SZKOLEŃ: - AutoCAD - 32h, - ZUZIA - 16h, - MS Projekt - 16h.	01.01.2011 - 31.03.2012	210 osób	1 179 972,00

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	Project	- pracujące w branży budownictwa, - pracujące w przedsiębiorstwie posiadającym siedzibę, zarejestrowany oddział lub filię na terenie województwa, - wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę, na zasadach samo zatrudnienia lub umowy cywilno-prawnej, - zatrudnione w mikro, w małych oraz w średnich przedsiębiorstwach, w organizacjach poza rządowych lub w administracji publicznej.	projektowania (AutoCAD), kosztorysu (ZUZIA) i zarządzania projektami budowlanymi (MS Project). Strategia Dolnego Śląska wskazuje na wzrost inwestycji związanych z przygotowaniami do organizacji EURO 2012, a co za tym idzie na wzrost zapotrzebowania na wykwalifikowanych pracowników branż budowlanych i projektowych.				
QUEST Sp. z o.o - poddziałanie 8.1.1.	Szkolenia języka angielskiego dla firm z branży turystycznej i gastronomicznej	- pracownicy firm mikro i małych branży hotelarskiej, gastronomicznej, turystycznej, uzdrowiskowej	zwiększenie profesjonalizacji obsługi turystów zagranicznych firm z branży turystycznej, gastronomicznej, hotelarskiej,	- kursy języka angielskiego.	01.01.2011 - 30.04.2012	60 osób	332 030,00

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	nej	Dolnego Śląska, posiadający co najwyżej średnie wykształcenie i zatrudnieni na umowę o pracę	uzdrowiskowej lub zbliżonej, województwa dolnośląskiego przez szkolenia z zakresu komunikacji biznesowej i ogólnej w języku angielskim.				
--	-----	--	---	--	--	--	--

Źródło: Opracowano na podstawie strony internetowej www.e2012.eu/pl.

Analiza danych (m.in. z Tabeli 2) wskazuje, że szkolenia skierowane dla kadry branży turystycznej na potrzeby organizacji EURO 2012 prowadzone są w zakresie:

- kursów branżowych i językowych,
- zarządzania ryzykiem i przeciwdziałania zdarzeniom kryzysowym, przygotowania do ochrony imprez masowych, świadczenia pomocy medycznej, dla pracowników służb mundurowych i medycznych,
- nauka pierwszej pomocy,
- radzenia sobie w sytuacjach stresowych,
- szkolenia w zakresie kwalifikacji i kompetencji interpersonalnych dotyczące umiejętności związanych z: pewnością siebie, budowaniem autorytetu, asertywnością, perswazją, obroną przed manipulacją, empatią i inteligencją emocjonalną, umiejętnością rozwiązywania konfliktów, umiejętnością radzenia sobie ze stresem, umiejętnością realizacji celów, umiejętnością negocjacji, umiejętnością prowadzenia grupy czy konsekwencją w działaniu.

Należy wskazać, że organizacja Euro 2012 w Polsce w swoisty sposób wymusiła i wpłynęła również na możliwość uzyskania dotacji (np. na szkolenia) z działania 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - „*Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia*” w tym dotacji na otwarcie własnej działalności gospodarczej w branżach wspierających EURO 2012¹⁷.

Z uzyskanych danych z DWUP wynika (co dziwi i niepokoi), że aktualnie tylko 4 beneficjentów oferuje szkolenia¹⁸ oraz doradztwo w zakresie prowadzenia

¹⁷ Zgodnie z Planami działań w latach 2007-2011 alokacja finansowana na konkursy projektów wspomagających przygotowania regionu do organizowania EURO 2012 w ramach działania 6.2. POKL rozkładała się następująco: 2008 r. – 1 500 000 PLN, 2009 r. - 6 100 000 PLN, 2010 r. - 14 000 000 PLN, 2011 r. – 2 000 000 PLN.

¹⁸ Zgodnie z zestawieniem instytucji (operatorów wsparcia), realizujących projekty oferujące możliwość uzyskania jednorazowych dotacji finansowych dla nowopowstających przedsiębiorstw w ramach Działania 6.2, www.pokl.dwup.pl, stan na sierpień 2011. Operatorzy: 1. Agencja Rozwoju Wsi projekt pt. „Samo zatrudnienie szansą na pracę”, w którym grupą docelową jest 39 kobiet (w tym 32 z terenów wiejskich) chcących rozpocząć działalność gospodarczą w branżach wspierających przygotowanie regionu dolnośląskiego do EURO 2012, okres realizacji projektu od 01.02.2011 do 31.10.2013; 2. Agencja Rozwoju Wsi projekt pt. „Samo zatrudnienie szansą na pracę”, „Wsparcie na starcie”; 3. Gmina Wrocław projekt pt. „EUOPrzedsiebiorca45+”, skierowany do osób fizycznych, które ukończyły 45 rok życia, mieszkają na terenie Wrocławia (w myśl Kodeksu Cywilnego), są niezarejestrowane, jako bezrobotne w PUP, nie posiadały zarejestrowanej działalności gospodarczej w okresie 12 m-cy przed przystąpieniem do projektu, okres realizacji projektu od 01.02.2011 r. do 31.05.2013.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

działalności gospodarczej oraz jednorazowe środki na rozwój przedsiębiorczości, a także podstawowe i przedłużone wsparcie pomostowe dla osób chcących otworzyć przedsiębiorstwo. Projekty wskazanych beneficjentów skierowane są do osób (docelowo 163 os., łączne nakłady 9.733.697,84 PLN) planujących rozpocząć działalność gospodarczą w kluczowych branżach wspierających przygotowania regionu dolnośląskiego do EURO 2012, m.in. takich jak turystyka, hotelarstwo, agroturystyka czy gastronomia (Tabela 3).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 3. Wykaz beneficjentów realizujących projekty w ramach działania 6.2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na Dolnym Śląsku w 2011 r.

Beneficjent	Tytuł projektu	Grupa docelowa	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektu	Czas realizacji	Całkowita wartość projektu (PLN)
Gmina Wrocław	„EUROprzedsiębiorca45+”	Projekt skierowany do 60 osób po 45 roku życia zamieszkałych na terenie miasta Wrocławia (10 zatrudnionych i 50 osób pozostających bez zatrudnienia i niezarejestrowanych jako bezrobotne w PUP, w tym 6 osób zwolnionych z przyczyn nie leżących po stronie pracownika w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu). Projekt zakłada udział 36 kobiet.	60	01.02.2011-31.05.2013	4 255 480,84
Agencja Rozwoju Wsi	Samozatrudnienie szansą na pracę	Projekt jest adresowany do 39 kobiet (w tym 32 z terenów wiejskich) chcących rozpocząć działalność gospodarczą w branżach wspierających przygotowanie regionu dolnośląskiego do EURO 2012 (w tym zwłaszcza powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci), mających miejsce zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) na terenie województwa dolnośląskiego oraz niezarejestrowanych jako bezrobotne w PUP, nie posiadające zarejestrowanej działalności w okresie 12 m-cy przed przystąpieniem do projektu, w tym co najmniej 4 kobiety bez zatrudnienia, których stosunek pracy wygasł lub został rozwiązany z przyczyn nie dotyczących pracowników w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu, pragnących rozpocząć prowadzenia własnej działalności gospodarczej na terenie Dolnego Śląska. Priorytetowo będą traktowane kobiety zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz mieszkanki miast do 25 tys. mieszkańców.	39	01.02.2011-31.10.2013	1 948 894,00

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Agencja Rozwoju Wsi	Wsparcie na starcie	Projekt jest adresowany do 24 mieszkańców/nek (w tym 18 osób z terenów wiejskich) - 16 kobiet i 8 mężczyzn po 45 roku życia, mających miejsce zamieszkania (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) na terenie województwa dolnośląskiego z powiatów bolesławieckiego, jaworskiego, kamiennogórskiego, lubańskiego, lwóweckiego, złotoryjskiego oraz niezarejestrowanych jako bezrobotne w PUP, nie posiadających zarejestrowanej działalności w okresie 12 m-cy przez przystąpieniem do projektu, w tym co najmniej 3 osób bez zatrudnienia, którym stosunek pracy wygasł lub został rozwiązany z przyczyn nie dotyczących pracowników w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu, pragnących rozpocząć prowadzenia własnej działalności gospodarczej w rejonie Dolnego Śląska. Priorytetowo będą traktowane/i mieszkańcy zamieszkujący w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. Mieszkańców	24	01.02.2011- 31.01.2013	1 440 907,00
BMK s.c. Terapia Funkcjonalna Michalak A., Kucza A.	„Przedsiębiorcza kobieta – wygraj z Euro 2012”	Grupą docelową projektu będą osoby fizyczne zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą (z wyłączeniem osób, które posiadały zarejestrowaną działalność gospodarczą w okresie 12 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu). Projekt skierowany wyłącznie do kobiet, w tym zwłaszcza do powracających oraz wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci. Projekt zakłada, iż 10 % osób będą stanowiły osoby pozostające bez zatrudnienia, których stosunek pracy wygasł lub został rozwiązany z przyczyn niedotyczących pracownika w okresie nie dłuższym niż 12 m -cy przed dniem przystąpienia do projektu. Grupę docelową stanowić będą osoby zamieszkujące województwo dolnośląskie (w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego) planujące rozpocząć działalność gospodarczą w kluczowych branżach wspierających przygotowania regionu dolnośląskiego do EURO 2012.	40	01.02.2011- 31.07.2013	2 088 416,00

Źródło: www.pokl.dwup.pl

Istotną z punktu widzenia EURO 2012 inicjatywą szkoleniową, jest realizowany przez Spółkę PL.2012 na terenie województw: dolnośląskiego, pomorskiego, mazowieckiego i wielkopolskiego, projekt pn. „Akademia Euro”, współfinansowany także ze środków POKL poddziałania 8.1.1¹⁹.

Podkreślić trzeba, że w/w projekt jest w pełni ukierunkowany (jako jeden z nielicznych w regionie) na sektor obsługi ruchu turystycznego. Autorzy wskazują m.in. na kilka istotnych elementów wymienionych poniżej:

„Celem projektu jest podniesienie kompetencji językowych, zawodowych i interpersonalnych oraz zdolności adaptacyjnych pracowników do rosnących oczekiwań rynku pracy, związanych ze zmianą, jaką będzie pojawienie się nowych grup klientów - turystów zagranicznych, podczas organizowanych w Polsce mistrzostw UEFA EURO 2012.

Oczekiwanymi efektami będą:

- 1. Zapewnienie profesjonalnej i przyjaznej obsługi kibiców i gości UEFA EURO 2012 (poprzez wzrost kompetencji zawodowych i zdolności adaptacyjnych uczestników).*
- 2. Wzmocnienie wizerunku regionów i Polski, jako nowoczesnego i przyjaznego kraju.*
- 3. Zaangażowanie (budowanie postaw otwartości i aktywnego uczestnictwa) osób objętych działaniami „Akademii Euro” w regionach.*
- 4. Wzrost odpowiedzialności Polaków w regionach objętych działaniami „Akademii Euro” za sukces Mistrzostw.*
- 5. Wzrost wiedzy i świadomości na temat wielokulturowości i świadomej obsługi klientów pochodzących z różnych krajów.*
- 6. Wpływ na bezpośrednie wrażenia gości mistrzostw UEFA EURO 2012 z pobytu w Polsce.*

¹⁹ Projekt realizowany jest wspólnie z urzędami marszałkowskimi czterech województw, na których terenie odbywać się będą mecze. Wartość projektu to 13,5 mln zł. Szkolenia planowane są na przełomie sierpnia i września 2011 r., po wyłonieniu wykonawców projektu. Zajęcia będą trwały około 4 miesięcy dla każdej z grup szkoleniowych. Projekt potrwa do końca maja 2012 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Cel projektu Akademia Euro wpisuje się w trzeci cel strategiczny PO KL „Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce.

Projekt zakłada udział w szkoleniu 720 Dolnoślązaków, zatrudnionych w branżach:

- *transportu miejskiego i kolejowego, gastronomii i handlu,*
- *instytucji publicznych,*
- *transportu lotniczego - obsługi lotniska,*
- *ratownictwa medycznego²⁰.*

Realizacja projektu ma doprowadzić do wzrostu kwalifikacji kadr, zwłaszcza w zakresie umiejętności interpersonalnych niezbędnych do wysokiej jakości obsługi klientów – osób przyjeżdżających do Polski na EURO 2012. Szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju kadr turystycznych w regionie jest odpowiednie przygotowanie pracowników w kluczowych dla EURO 2012 zawodach tj. informator turystyczny. Wartością dodaną projektu ma być możliwość korzystania z wysoko wykwalifikowanych kadr również po zakończeniu Mistrzostw, co jest istotne dla osiągnięcia efektu wtórnego wzrostu jakości usług turystycznych w regionie (aktualnie słabej strony kilku sektorów turystyki na Dolnym Śląsku). Wzrost turystyki przyjazdowej do Polski, w tym na Dolny Śląsk, może zależeć od wrażenia, jakie odniosą zagraniczni goście podczas przyszłorocznych Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej, w tym w zakresie ich obsługi przez regionalne kadry. Należy pamiętać, że poprzez rozmowy z członkami rodzin i znajomymi mogą swoimi opiniami zachęcić, bądź zniechęcić kolejnych potencjalnych turystów²¹.

Istotnym w kształtowaniu potencjału kadr turystycznych w regionie są działania szkoleniowe podejmowane przez wyspecjalizowane organizacje i instytucje. Jednym z takich podmiotów jest Dolnośląska Organizacja Turystyczna, realizująca

²⁰ Cytat pochodzi ze strony internetowej www.2012.org.pl/pl/moje-euro/akademia-euro/informacje-o-projekcie.html, stan na 20.07.2011.

²¹ www.aktualnosciturystyczne.pl/euro-2012/nie-powstydzimy-sie-fachowosci-kadr/, stan na 20.07.2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

jednorazowe lub cykliczne szkolenia we współpracy z Polską Organizacją Turystyczną czy Ministrem Sportu i Turystyki²².

Interesującym pomysłem DOT w sferze kształcenia kadr turystyki może być także projekt (oczywiście po jego realizacji), a będący w tym momencie w trakcie oceny konkursowej w ramach PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej RP – Saksonia pt. „*Transgraniczna Sieć informacji turystycznej Borów Dolnośląskich i Górnych Łużyc*”

Projekt realizowany w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej Polska-Saksonia zakłada przeprowadzenie szkoleń dla pracowników IT w zakresie wiedzy o regionie, jakości obsługi turystów, umiejętności językowych, stworzenie jednolitych standardów obsługi, wyglądu punktów IT /„podręcznik obsługi w punkcie IT”, jednolity System Identyfikacji Wizualnej/ oraz ich doposażenie. Istotnym celem projektu jest również zachęcenie do ścisłej współpracy pomiędzy punktami IT po obu stronach granicy²³.

Na uwagę zasługuje również projekt realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego w partnerstwie z Dolnośląskim Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli w Wałbrzychu pt. „Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku²⁴. W ramach projektu przewidziano we wszystkich szkołach dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, pomoc psychologiczno – pedagogiczną, efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego, wycieczki zawodoznawcze. Dodatkowo w szkołach kształcących w branży mechanicznej i turystycznej będą prowadzone dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze, projekty

²² Szkolenia te dotyczą m.in. informatorów turystycznych, adresowanych do przedstawicieli punktów IT, jst i stowarzyszeń turystycznych. Corocznie w Planach działania DOT wpisywane są najnowsze typy szkoleń skorelowanych z potrzebami zmieniającego się rynku turystycznego - na podstawie: www.dot.org.pl/aktualnosci/z-ostatnich-dni/dot-w-systemie-szkolenia-kadr-turystycznych-dolnego-slaska-nowe-projekty-i-inicjatywy.html, stan na 18.08.2011.; www.dot.org.pl, stan na sierpień 2011.

²³ Informacje o projekcie uzyskano od Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej.

²⁴ Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PRIORYTET IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, DZIAŁANIE 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego). Projekt adresowany jest do młodzieży publicznych szkół zawodowych Dolnego Śląska i zakłada poszerzenie dotychczasowej oferty edukacyjnej tych szkół o działania umożliwiające każdemu uczniowi wszechstronny rozwój. W projekcie uczestniczy 135 szkół.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

zawodowcowe, tutoring, wyjazdowe zajęcia specjalistyczne w nowoczesnie wyposażonych placówkach edukacyjnych, oraz staże/praktyki w zakładach pracy²⁵.

Działania w zakresie szkolenia kadr turystycznych podejmuje na Dolnym Śląsku również Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., realizując projekt pt. „Wyższe kwalifikacje - Twoim kluczem do sukcesu”²⁶, *którego celem jest podniesienie kwalifikacji osób pracujących w firmach działających w szeroko pojętej branży okołoturystycznej. Głównym elementem projektu są szkolenia z języka angielskiego uzupełnione o szkolenia ze znajomości regionu i jego walorów turystycznych oraz o szkolenia z profesjonalnej obsługi klienta zagranicznego. Połączenie tych szkoleń wpłynie na podniesienie jakości świadczonych usług oraz sprawi, że turysta zagraniczny odwiedzający region będzie mógł liczyć na kompleksową obsługę*²⁷.

Także instytucje ogólnopolskie realizują na terenie Dolnego Śląska projekty i programy wspierające rozwój kadr sektora turystyki. I tak m.in.:

W „Planach działań na lata 2011-2012” Polska Organizacja Turystyczna zaplanowała przeprowadzenie w ramach projektu „Promujmy Polskę Razem”²⁸ cykl szkoleń marketingowych. Są to szkolenia, warsztaty i konferencje polegające na pozyskaniu, upowszechnianiu i wymianie wiedzy marketingowej, a adresatami szkoleń są przede wszystkim Regionalne i Lokalne Organizacje Turystyczne, miejskie *convention bureaus*, administracja publiczna wszystkich szczebli (rządowa

²⁵ www.ciz.walbrzych.pl/modernizacja/oprojekcie.htm, stan na sierpień 2011.

²⁶ Beneficjenci ostateczni i obszar realizacji: 100 zamieszkałych w województwie dolnośląskim osób (minimum 51 BO projektu będą stanowić kobiety), zatrudnionych w oparciu o umowę o pracę w dolnośląskich przedsiębiorstwach z branży okołoturystycznej (hotele, pensjonaty, agroturystyka, restauracje, puby, bary, itp.). Ramy czasowe projektu: 01.01.2011 r. - 31.03.2012 r., Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Budżetu Państwa, Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.1: Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie, Poddziałanie 8.1.1: Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw.

²⁷ www.darr.pl/pl/1034/Czesko_Polski_Portal_Innowacyjny/, stan na sierpień 2011.

²⁸ Projekt „Promujmy Polskę Razem” jest finansowany z działania 6.3. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 „Promowanie turystycznych walorów Polski”. Wartość projektu wynosi 141.780.000 zł. (około 30.000.000 Euro) i będzie on realizowany do 2012 r. Umowa na dofinansowanie projektu została zawarta przez Ministerstwo Gospodarki i POT w dniu 12 sierpnia 2009 r. Zadania związane z organizacją szkoleń dotyczą komponentu C, którego wartość wynosi 5.007.000 zł, źródło: www.pot.gov.pl/dzialanie-6-3-po-ig-projekt-pot/komponent-c/, stan na sierpień 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

i samorządowa), organizacje i stowarzyszenia turystyczne oraz branża turystyczna (członkowie Regionalnych i Lokalnych Organizacji Turystycznych), w tym oczywiście osoby z obszaru Dolnego Śląska²⁹.

O skali projektu POT świadczy fakt, że zaplanowano do przeprowadzenia 48 dwudniowych szkoleń regionalnych (po 3 w każdym z 16 województw) w układzie: 34 szkolenia w 2011 r. i 14 szkoleń w pierwszej połowie 2012 r. (do 30 czerwca 2012 r.). Część szkoleń będzie realizowana w blokach e-learningowych, dostępnych dla wszystkich już od połowy 2011 r.³⁰ W poniższej tabeli (Tabela 3) podano wykaz typów merytorycznych w/w szkoleń. Tematyka szkoleń obejmuje szereg zagadnień i umiejętności, które niewątpliwie mogą przyczynić się do sprawnej organizacji i przebiegu EURO 2012 zarówno w Polsce jak i na Dolnym Śląsku.

Jest to aktualnie największy projekt szkolenia kadr turystycznych w Polsce (z komponentem dolnośląskim), po kilkuletnim zastoju, i także swoista kontynuacja bardzo efektywnego poprzedniego projektu ogólnopolskiego PARP S.A. pod roboczym tytułem „Turystyka Wspólna Sprawa”.

²⁹ www.promujmypolskerazem.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153&Itemid=92&lang=pl, stan na sierpień 2011. Aktualnie (dane z serwisu www) trwa proces naboru na szkolenia i nie jest możliwe podanie liczby osób zakwalifikowanych na wskazane szkolenia, a pochodzących z Dolnego Śląska.

³⁰ SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA na zorganizowanie i przeprowadzenie cyklu szkoleń marketingowych dla Regionalnych i Lokalnych Organizacji Turystycznych, miejskich *convention bureaux*, administracji publicznej wszystkich szczebli (rządowej i samorządowej) oraz organizacji i stowarzyszeń turystycznych, załącznik nr 1 do SIWZ.

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 4. Wykaz typów szkoleń kadr turystycznych w projekcie Polskiej Organizacji Turystycznej dotowanym z funduszy POIG 6.4.

Nazwa szkolenia	Tematyka szkoleń
„Marketing w praktyce”	Szkolenie ogólnie marketingowe, którego celem jest zaprezentowanie uczestnikom w sposób przeglądowy podstawowych zagadnień związanych z marketingiem turystycznym.
„Budowanie marki”	Szkolenie ma na celu prezentację zagadnień związanych z procesem tworzeniem marki (na przykładzie marek turystycznych).
„Marka, pozycjonowanie, strategię komunikacji reklamowej”	Celem szkolenia jest przedstawienie zaawansowanych technik budowy marki oraz komunikacji reklamowej w sposób umożliwiający uczestnikom opracowanie własnej strategii odpowiadającej aktualnym potrzebom, a następnie jej praktyczną realizację za pomocą poznanych narzędzi.
„Współpraca z agencjami reklamowymi” -	Celem szkolenia jest przekazanie uczestnikom wiedzy, która ułatwi współpracę z wyspecjalizowanymi agencjami reklamowymi (w tym zlecanie i rozliczanie zadań)
„Badania marketingowe w turystyce”	Celem szkolenia jest przekazanie uczestnikom wiedzy umożliwiającej samodzielną realizację prostych badań i analiz marketingowych oraz ułatwienie procesu współpracy z wyspecjalizowanymi firmami badawczymi (w tym zlecanie i rozliczanie zadań).
„E-marketing”	Podstawowym celem szkolenia jest nabycie przez uczestników wiedzy i umiejętności umożliwiających samodzielne prowadzenie działań marketingowych w Internecie oraz ułatwiających współpracę w tym zakresie z wyspecjalizowanymi agencjami.
„Media Relations”	Celem szkolenia jest przekazanie uczestnikom wiedzy umożliwiającej samodzielną obsługę organizacji/institucji w zakresie budowania i utrzymywania prawidłowych relacji z mediami (z wyłączeniem e-media relations, któremu poświęcone jest osobne szkolenie).
„E-Media Relations”	Celem szkolenia jest nabycie przez uczestników umiejętności umożliwiających samodzielną obsługę organizacji/institucji w zakresie budowania i utrzymywania prawidłowych relacji z mediami przy użyciu Internetu.
„Pozyskiwanie inwestorów do gminy/regionu, jako element rozwoju produktu turystycznego” -	Celem szkolenia jest nabycie przez uczestników wiedzy o możliwościach pozyskiwania do gminy/regionu inwestycji wpływających na zwiększenie jej atrakcyjności turystycznej.
„Skuteczna promocja prowadzona przez Jednostki Samorządu Terytorialnego”	Celem szkolenia jest dostarczenie specjalistycznej i kompleksowej wiedzy w zakresie promocji miast, gmin i regionów, w tym w zakresie tworzenia nowoczesnych narzędzi atrakcyjności inwestycyjnej oraz zwiększania konkurencyjności miast, gmin i regionów.
„Tworzenie systemu informacji turystycznej w gminie i regionie”	Celem szkolenia jest przekazanie uczestnikom informacji wspierających budowę trwałej i efektywnej sieci informacji turystycznej na poziomie lokalnym i regionalnym.
„Obsługa turysty w punktach informacji turystycznej”	Celem szkolenia jest doskonalenie przez uczestników umiejętności profesjonalnej obsługi turysty (bezpośredniej, telefonicznej, za pomocą poczty elektronicznej i innych narzędzi elektronicznych) w punktach informacji turystycznej.

Źródło: www.promujmypolskerazem.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153&Itemid=92&lang=pl, stan na lipiec 2011.

Cenna wytyczną do kształtowania kierunków szkolenia kadr turystycznych w branży turystycznej w regionie są wyniki badań dotyczących potrzeb szkoleniowych przeprowadzone we wskazanym projekcie TWS³¹, które również dotyczą sektora turystycznego Dolnego Śląska prezentowane w Tabeli 5.

Tabela 5. Zidentyfikowane potrzeby szkoleniowe w projekcie PARP S.A. pod roboczym tytułem „Turystyka Wspólna Sprawa”.

Potrzeby szkoleniowe podmiotów i organizacji branży turystycznej	Preferencje szkoleniowe jednostek samorządu terytorialnego
• marketing i promocja, • pozyskanie funduszy na rozwój i prawo w turystyce, • współpraca z innymi firmami i sprzedaż usług, • przygotowanie oferty i rozwój firmy. • szkolenia zawodowe, • zarządzanie firmą.	• źródła finansowania projektów turystycznych. • promocja lokalnego produktu turystycznego. • planowanie turystyki w regionie. • rozwój turystyki w regionie w oparciu o współpracę samorządów lokalnych, przedsiębiorców branży turystycznej i organizacji turystycznych, • produkt turystyczny i jego rozwój, • sprzedaż lokalnego produktu turystycznego, • skuteczny marketing usług turystycznych, • prawo w turystyce, • aktualne trendy w turystyce, • zarządzanie lokalnym produktem turystycznym, • komercjalizacja produktu turystycznego

Źródło: M. Bucholz, T. Dziedzic, K. Łopaciński, Instytut Turystyki, „Projekt założeń prac badawczych dotyczących potrzeb doskonalenia zawodowego i szkolenia kadr dla turystyki”, opracowanie na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki”, Warszawa, grudzień 2007.

Badania mogą mieć istotne znaczenie dla określenia potrzeb szkoleniowych osób funkcjonujących w gospodarce turystycznej, jak i w branżach, które aczkolwiek nie mają bezpośredniego związku z turystyką, ale z nią współpracują, bądź mają na nią wpływ. Proponowane potrzeby szkoleniowe można potraktować, jako niezbędne do przeprowadzenia działania w sektorze turystycznym w kontekście organizacji EURO 2012³².

³¹ Badanie to było przeprowadzone metodą wywiadu telefonicznego, na grupie 1 000 firm, przy czym wyniki zostały przedstawione w dwóch grupach – przy nieco zróżnicowanych kwestionariuszach: przedsiębiorstw i organizacji oraz jednostek samorządu terytorialnego.

³² M. Bucholz, T. Dziedzic, K. Łopaciński, Instytut Turystyki, „Projekt założeń prac badawczych dotyczących potrzeb doskonalenia zawodowego i szkolenia kadr dla turystyki”, opracowanie na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki”, Warszawa, grudzień 2007.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Wnioski:

- wdrożenie mechanizmów stałego monitoringu procesu szkolenia, prowadzonego w jednostkach samorządów terytorialnych na rzecz pracowników zajmujących się problematyką turystyczną na szczeblu lokalnym, w celu m.in. korelacji z potrzebami rynku i systemowego podnoszenia jakości tych kadr w regionie,
- postulowane większe zaangażowanie (merytoryczne i finansowe) jednostek samorządów terytorialnych szczebla gminnego i powiatowego w organizację, bądź pomoc w szkoleniu lokalnych kadr związanych z branżą turystyczną, w tym także w szkolenia kadr własnych zajmujących się problematyką obsługi sektora turystyki i promocją na poziomie lokalnym,
- wdrożenie systemowych zachęt (czy modelu kształcenia) ze strony Samorządu Województwa do stałego rozwoju lokalnych kadr turystyki (m.in. pracowników z wydziałów promocji i turystyki, gminnych ośrodków sportu i turystyki, punktów IT, czy podległych instytucji kultury),
- inicjowanie współpracy między lokalnymi podmiotami (samorządami, branżą turystyczną i organizacjami turystycznymi) w celu organizacji specjalistycznych szkoleń dla kadr turystycznych nie tylko ze środków pochodzących z funduszy unijnych, ale również środków własnych jst, prywatnych firm, a także innych podmiotów prowadzących działalność związaną z turystyką.
- rozwój kooperacji zainteresowanych stron ze szkołami wyższymi w zakresie pozyskiwania kadry trenerów-ekspertów oraz tworzenia nowoczesnych programów szkolenia z zastosowaniem nowych środków dydaktycznych i narzędzi komunikacji (w tym e-learningu),
- umiejętne wykorzystanie (w tym zmiana modelu oceny konkursowej projektów - ocena m.in. przez branżowych ekspertów) środków pochodzących z POKL na organizację kursów zawodowych i podnoszenia kwalifikacji, w tym

Badanie to było przeprowadzone metodą wywiadu telefonicznego, na grupie 1 000 firm, przy czym wyniki zostały przedstawione w dwóch grupach – przy nieco zróżnicowanych kwestionariuszach: przedsiębiorstw i organizacji oraz jednostek samorządu terytorialnego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

stworzenie odrębnego priorytetu w POKL na potrzeby szkolenia kadr dla turystyki w regionie.

1.3. Działania podejmowane przez firmy szkoleniowe – komercyjne i dotowane przez POKL

Istotnym elementem budującym kształt i jakość kadry turystycznej na Dolnym Śląsku są działania podejmowane w tym zakresie przez samo środowisko branży turystycznej, lub, co ma miejsce częściej, wyspecjalizowane podmioty edukacyjno-szkolące, działające na rzecz tego sektora gospodarki.

W minionym okresie obserwuje się dość gwałtowny wzrost liczby firm komercyjnych oferujących szkolenia (różnej jakości) dla pracowników sfery turystyki, a można też dodać, że pojawiają się jednocześnie pewne symptomy „przesycenia” rynku tego typu szkoleniami, które wywołują trudności w uzyskaniu odpowiedniej liczby końcowych beneficjentów. Ogromny wpływ na ten fakt mają kryteria dotyczące doboru grup docelowych osób szkolonych w ramach projektów POKL (nie zawsze zgodnych z aktualnymi potrzebami i trendami w turystyce), które niejednokrotnie stanowią ograniczenia w dostępie do środków UE.

Analiza rynku regionalnego wykazała, że w ramach komercyjnych usług szkoleniowych organizowane są szkolenia przygotowujące kadrę sektora turystycznego do zbliżających się Mistrzostw Świata w piłce nożnej EURO 2012. Są to szkolenia odpłatne całkowicie (ograniczenia spowodowane przez tzw. efekt pomocy publicznej czy de minimis), jak i dofinansowane (do 100%) ze środków pochodzących z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki³³. Co trzeba podkreślić większość projektów jest w trakcie realizacji lub rozpocznie się jeszcze w bieżącym roku. Wydaje się, że regionalni przedsiębiorcy zrozumieli, że przewagę konkurencyjną m.in. na rynku turystycznym uzyskuje się dzięki inwestycji w kapitał ludzki, i że nie będzie już lepszej okazji na całkowitą bądź częściową odpłatność za

³³ Na podstawie danych z www.pokl.dwup.pl; stan na listach rankingowych przedstawiających podpisane umowy w ramach działania 8.1.1 schemat C i D Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, kolumna całkowita wartość projektu i kwota dofinansowania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

szkolenie kadr niż ma to miejsce obecnie - koniec okresu programowania w UE, kontekst EURO 2012³⁴.

Podmioty gospodarki turystycznej województwa dolnośląskiego mogą m.in. korzystać ze szkoleń promowanych przez portal o nazwie „INWESTYCJA W KADRY” którego pomysłodawcą jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości³⁵, zawierającego także szkolenia adresowane na rynek dolnośląski, w tym związane pośrednio z organizacją Euro 2012 (np. języki, logistyka, marketing, medycyna, szkolnictwo, szkolenia zawodowe i inne).

W poniższej tabeli (Tabela 6) zaprezentowano przykładowe szkolenia realizowane dla potrzeb Euro 2012 na terenie Dolnego Śląska w ramach w/w projektu PARP S.A.

³⁴Strona internetowa: www.iszkolenia.pl/publikacje/pokaz/id/unijne-dotacje-na-ratunek-szkoleniom, artykuł z dnia 23.09.2010 r.

³⁵Strona internetowa www.inwestycjawkadry.info.pl/informacje_o_nas.html, stan na sierpień 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 6. Przykładowe szkolenia kadr turystycznych realizowane dla potrzeb Euro 2012 w województwie dolnośląskim dotowane z funduszu UE w projekcie PARP S.A. - „INWESTYCJA W KADRY”.

Wykonawca szkolenia	Temat szkolenia	Miejscowość	Termin	Cena	Liczba beneficjentów ostatecznych	Całkowita wartość projektu	EFS *
Rekrutacja w toku							
Faber Consulting Sp. z o.o. w Warszawie	Rozwój kwalifikacji zawodowych pracowników branży turystycznej	Wrocław	2011-09-01	Bezpłatne	500	1 503 817,30	x
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Język niemiecki	Legnica	2011-09-15	Bezpłatne	90	793 370,00	x
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Asertywność i negocjacje	Legnica	2011-09-19	Bezpłatne	90	793 370,00	x
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Język migowy	Legnica	2011-09-19	Bezpłatne	90	793 370,00	x
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Zwalczanie dyskryminacji, handlu ludźmi i przemocy, ze względu na płeć	Legnica	2011-09-19	Bezpłatne	90	793 370,00	X
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Rozwiązywanie sytuacji kryzysowych	Legnica	2011-09-19	Bezpłatne	90	793 370,00	X

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Pierwsza pomoc przedmedyczna z elementami językowymi	Legnica	2011-09-22	Bezpłatne	90	793 370,00	X
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Komunikacja międzykulturowa	Legnica	2011-09-22	Bezpłatne	90	793 370,00	X
Centrum Informatyczno Szkoleniowe Cisnet.pl-Tomasz Płoszański w Legnicy**	Język angielski	Legnica	2011-09-22	Bezpłatne	90	793 370,00	x
Centrum Integracji Społecznej we Wrocławiu	Europresiębiorca 45+	Wrocław	2011-10-03	Bezpłatne	90	793 370,00	X
Nabór zamknięty							
Centrum Kształcenia i Wychowania w Oleśnicy	Wolontariusz euro 2012	Oleśnica	2011-06-01	od 0 zł do 12813 zł	60	768 820,00	X
Federacja Pracodawców Polski Zachodniej w Legnicy	Partnerstwa euro 2012	Polkowice	2011-09-08	Bezpłatne	54	569 092,00	X

Źródło: Strona internetowa portalu Inwestycja w kadry, stan na sierpień 2011.

* szkolenia całkowicie bądź częściowo realizowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

** tematy szkoleń realizowane są w ramach jednego projektu „Podnoszę kwalifikacje na EURO 2012” – liczba beneficjentów ostatecznych i wartość projektu jest identyczna, ponieważ operator nie podaje ile osób będzie przeszkolonych i za jaką wartość w ramach każdego ze szkoleń.

Analiza struktury podmiotów realizujących w/w szkolenia wskazuje, że:

- 66,6% szkoleń przeprowadza jeden wykonawca posiadający siedzibę w Legnicy - co budzi niepokój o jakość wskazanych szkoleń i ograniczony potencjał do ich realizacji,
- tylko 1 wykonawca prowadzi szkolenia częściowo odpłatne, a częściowo dofinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego - co zwiększa dostępność do szkolenia,
- tylko jednym z wykonawców jest jednostka powołana przez Prezydenta Wrocławia – Centrum Integracji Społecznej, jako gospodarstwo pomocnicze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu³⁶,
- 75% operatorów w/w projektów to firmy komercyjne, posiadające w swojej ofercie szereg innych odpłatnych szkoleń związanych z innymi sektorami gospodarki - co nasuwa wątpliwości co do jakości szkolenia na potrzeby sektora turystyki w związku z brakiem specjalizacji tych firm.

Wnioski:

- konieczne ograniczanie sztucznych i nie dostosowanych realiów oraz potrzeb lub trendów rynku sektora turystyki kryteriów doboru grup docelowych osób szkolonych, które mogą otrzymać dotacje z funduszy UE- w tym POKL - co zwiększy zainteresowanie podmiotów rynku gospodarki turystycznej w aplikowaniu o dotacje, jak i spowoduje większe zainteresowanie ostatecznych beneficjentów,
- postulowane wprowadzenie w systemach konkursowych przyznawania dotacji z POKL mechanizmu weryfikacji podmiotów ubiegających się o przyznanie dotacji w zakresie posiadania specjalistycznych kompetencji oraz doświadczeń w szkoleniu kadr sektora turystyki (a nie tylko w ogóle), w tym także udokumentowania posiadania zasobów trenerów-ekspertów turystycznych - co podniesie jakość szkolenia,

³⁶ www.cis.wroclaw.pl, stan na sierpień 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

- konieczne prowadzenie stałych analiz i monitoringu (ze środków Samorządu Województwa i instytucji pośredniczących w redystrybucji funduszy europejskich - np. DWUP, ARR), a realizowanych przez placówki naukowe w celu identyfikacji potrzeb szkoleniowych rynku turystycznego i oczekiwań podmiotów branży turystycznej w tym zakresie wsparcia - co ułatwi programowanie podziału alokacji w poszczególnych priorytetach czy funduszach wsparcia i zwiększy jego efektywność; aktualny model pozyskiwania danych m.in. przez DWUP jest anachroniczny, oparty o niezmienną metodologię badania tych samych kategorii zawodów turystycznych (kelner, kucharz, recepcjonista, itp.), co nie koresponduje ze zmianami na komercyjnym rynku turystycznym,
- stworzenie i stała aktualizacja regionalnej, specjalistycznej wyszukiwarki ofert szkolenia kadr turystycznych w regionie prowadzonych przez podmioty komercyjne, jak i inne organizacje czy instytucje, jako zadania własnego Samorządu Województwa, poprzez wyspecjalizowane jednostki własne: DWUP, Wydział Turystyki, Wydziały Funduszy Europejskich,
- stworzenie i stała aktualizacja oraz uzupełnianie regionalnej bazy wykładowców, trenerów i ekspertów turystycznych o uznanych kwalifikacjach i dorobku w sferze turystyki (udostępnionej w sieci Internetu, stworzenie zachowanie ścisłej i transparentnej procedury weryfikacji kandydatów do bazy) pod auspicjami i ze środków Samorządu Województwa oraz Wydziału Turystyki UMWD - jako zaplecza do realizacji wysokiej jakości szkoleń dotowanych z funduszy UE.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

1.4. Działania w systemie edukacji zawodowej

W rozdziale podjęto próbę przedstawienia oraz oceny systemu edukacji zawodowej w regionie obejmującej szkolenie kadr turystycznych jako przyczynek do określenia prognoz rozwoju i oczekiwanych kierunków zmian systemowych korespondujących ze zmianami na rynku turystycznym.

Ze względu na utrudniony dostęp do aktualnych danych statystycznych przedmiotowa analiza ma charakter ograniczony, prezentuje także dane d/t systemu na poziomie ogólnokrajowym z implikacjami dolnośląskimi, a wnioskowanie jest autorsko-eksperskie.

1.4.1. Szkolenie kadr w szkolnictwie ponadgimnazjalnym – średnie i zawodowe

System ponadgimnazjalnego kształcenia średniego i zawodowego jest ważnym elementem z punktu widzenia budowania profesjonalnych kadr w turystyce Dolnego Śląska, bowiem jest to pierwszy etap zawodowego rozwoju w sektorze turystyki, a absolwenci stanowią swoistą bazę tych kadr w regionie.

W Tabelach 7 i 8 przedstawiono zbiorcze zestawienie szkół publicznych i niepublicznych ponadgimnazjalnych i policealnych, kształcących kadry turystyczne wg klasyfikacji zawodów.

Tabela 7. Szkoły publiczne i niepubliczne ponadgimnazjalne i policealne, kształcące kadry turystyczne wg klasyfikacji zawodów na Dolnym Śląsku (stan na 2010 r.).

Charakter szkoły (forma własności i nadzoru)	Zakres kształcenia	Liczba placówek
SZKOŁY PUBLICZNE	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	2
	Technik hotelarstwa	34
	Technik obsługi turystycznej	17
	Technik organizacji i usług gastronomicznych	16
SZKOŁY NIEPUBLICZNE	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej	0
	Technik hotelarstwa	12
	Technik obsługi turystycznej	14
	Technik organizacji i usług gastronomicznych	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.

Wśród szkół publicznych w zakresie kształcenia w kierunkach turystycznych dominują technika – najwięcej jednostek tego typu odnotowuje się w powiecie kłodzkim, lwóweckim i we Wrocławiu, a w szkołach niepublicznych edukacja proturystyczna odbywa się tylko w szkołach policealnych (najwięcej we Wrocławiu).

Tabela 8. Szkoły publiczne i niepubliczne ponadgimnazjalne i policealne kształcące kadry turystyczne wg rodzaju szkół na Dolnym Śląsku (stan na 2010 r.).

Charakter szkoły (forma własności i nadzoru)	Typ szkoły	Liczba placówek
SZKOŁY PUBLICZNE	Szkoła policealna	4
	Technikum	39
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	2
SZKOŁY NIEPUBLICZNE	Szkoła policealna	23
	Technikum	0
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Kuratorium Oświaty we Wrocławiu.

Szczególnym impulsem do wprowadzenia zmian w szkolnictwie ponadgimnazjalnym w regionie mogą i powinny być organizowane w Polsce Mistrzostwa Piłki Nożnej EURO 2012 (także na terenie Dolnego Śląska), bowiem absolwenci szkół turystycznych są naturalnym zapleczem kadr bezpośrednio

uczestniczących w organizacji i przebiegu Mistrzostw, a następnie w obsłudze innych form regionalnej turystyki.

W celu określenia niezbędnych działań, jakie należałoby podjąć w szkolnictwie ponadgimnazjalnym dotyczących sektora turystycznego w regionie, wydaje się być celowym także przeanalizowanie obecnego stanu kształcenia w tych szkołach. Niestety opracowania dostępne na rynku przedstawiają analizy, które często nie dotyczą bezpośrednio tylko i wyłącznie kadr turystycznych, a całego szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Nie mniej autorzy raportu uznali za zasadne przedstawienie poniżej kilku tego typu dokumentów. I tak:

W dokumencie *„Analiza edukacji w świetle zmian demograficznych i społecznych regionu. Określenie zapotrzebowania na edukację na różnych poziomach w regionie w świetle prognoz demograficznych”³⁷*, przeanalizowano system szkolnictwa ponadgimnazjalnego na Dolnym Śląsku. Autorzy wskazanej analizy stwierdzili, że oferta szkół zawodowych jest dość szeroka, zarówno w odniesieniu do zasadniczych szkół zawodowych, jak i szkół średnich, a do najpopularniejszych kierunków wśród szkół kształcących na poziomie zasadniczym należą m.in. kucharz małej gastronomii, piekarz i cukiernik, a wśród szkół średnich dominują zawody niezwiązane bezpośrednio z turystyką (technik informatyk, technik ekonomista, technik mechanik i technik administracji).

Stwierdzono także, że struktura kształcenia nie jest przystosowana do aktualnych potrzeb rynku pracy, dlatego też należy:

- stymulować podaż wysokiej jakości oferty kształcenia i szkolenia zawodowego,
- dostosować oferty do potrzeb do zarówno pracodawców jak i osób uczestniczących w edukacji,
- wprowadzić zmiany w poziomie oraz strukturze kształcenia zawodowego pod kątem zapotrzebowania na rynku pracy,

³⁷ L. Kwieciński, D. Moroń, J. Sroka (koordynacja), *„Analiza edukacji w świetle zmian demograficznych i społecznych regionu. Określenie zapotrzebowania na edukację na różnych poziomach w regionie w świetle prognoz demograficznych”*, Wrocław 2010.

- kształcić nie tylko w zakresie podstawowych kompetencji, ale również podstawy nauk ścisłych, języków obcych, umiejętności wykorzystywania nowych technologii, wyrabiania umiejętności uczenia się,
- zastąpić kształcenia w zawodach nadwyżkowych, nauką w zawodach, w których brakuje specjalistów,
- nawiązać współpracę publicznych służb zatrudnienia, władz powiatowych i dyrektorów szkół, pomocne przy podejmowaniu decyzji dotyczących profili kształcenia,
- nawiązać współpracę szkół z pracodawcami³⁸.

Wyżej wymienione postulaty w pełni korespondują z potrzebami systemu edukacji turystycznej na Dolnym Śląsku, którego słabości były przedmiotem poszerzonej analizy SWOT i eksperckiego wnioskowania w Raportach: nr 2a „Charakterystyka aktualnej sytuacji gospodarki turystycznej na Dolnym Śląsku”, oraz w 2b „Wpływ zidentyfikowanych tendencji w ruchu turystycznym w regionie na trendy rozwojowe w gospodarce turystycznej na Dolnym Śląsku” w przedmiotowym projekcie POKL „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012” POKL.08.01.04-02-001/09”.

W innym dokumencie programowym³⁹ autorzy wskazują, że *„działania podejmowane w szkolnictwie ponadgimnazjalnym powinny, być dostosowane do trendów panujących na rynku pracy i na rynku edukacyjnym w kraju, jak i w województwie dolnośląskim. Należy dostosować kwalifikacje pracowników do oczekiwań pracodawców, poprzez działania podwyższające kwalifikacje absolwentów dzięki możliwości nauki praktycznej zawodów, ponieważ pracodawcy*

³⁸ L. Kwieciński, D. Moroń, J. Sroka (koordynacja), „Analiza edukacji w świetle zmian demograficznych i społecznych regionu. Określenie zapotrzebowania na edukację na różnych poziomach w regionie w świetle prognoz demograficznych”, Wrocław 2010.

³⁹ A. Kuśnierek, B. Frątczak-Rudnicka, C. Dziugieł, J. Cichosz, K. Dziugieł, P. Wójcik, T. Dulnicz, Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji, „Diagnoza potrzeb edukacyjnych. Rozwój rynku pracy województwa dolnośląskiego poprzez dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego. Analiza trendów na rynku pracy i rynku edukacyjnym województwa dolnośląskiego.”, Warszawa 2010, 4P research mix Sp. z o.o.

poszukują osób z umiejętnościami praktycznymi. Z drugiej jednak strony należy zachęcać pracodawców, aby dawali uczniom możliwość praktyki zawodu, które uczyłyby nauki zawodu, a nie wykorzystywania ich do najbardziej podstawowych prac. Należy prowadzić stały monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w każdym sektorze gospodarki (w tym sektorze turystyki), i na tej podstawie dostosowywać ofertę edukacyjną do aktualnych potrzeb rynku.”

W kontekście przywołanych danych i w/w analiz można wskazać, że istnieje znacząca luka między zakresem oferowanego szkolenia zawodowego, a potrzebami regionalnej gospodarki turystycznej na Dolnym Śląsku (patrz Raporty: nr 2a „Charakterystyka aktualnej sytuacji gospodarki turystycznej na Dolnym Śląsku”, nr 2b „Wpływ zidentyfikowanych tendencji w ruchu turystycznym w regionie na trendy rozwojowe w gospodarce turystycznej na Dolnym Śląsku”, nr 2c „Antycypacja dziedzin gospodarki turystycznej o największym i najmniejszych perspektywach rozwoju, a co za tym idzie potrzeb gospodarki turystycznej w dziedzinie potencjału ludzkiego w podziale K-M” w przedmiotowym projekcie POKL „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012” POKL.08.01.04-02-001/09”).

W opinii autorów podstawową rolą szkół ponadgimnazjalnych jest przede wszystkim przygotowanie ucznia do dalszej nauki w szkołach wyższych o profilu turystycznym, ale również do bezpośredniego zaistnienia na rynku pracy w branży turystycznej (jako kadry średniego szczebla zarządzania zgodnie z kompetencjami zawodowych). Dlatego też tak ważna jest jakość edukacji, jak i adekwatność oferty do potrzeb rynku, a tym samym możliwość uzyskania pracy absolwenta w swoim zawodzie.

Jedną z inicjatyw modernizacji kształcenia zawodowego, którą warto przytoczyć dla ukazania tła możliwych zmian systemu regionalnej edukacji turystycznej, jest projekt nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach (PPKZ) opracowany w ramach projektu systemowego „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do

modernizacji kształcenia zawodowego⁴⁰ (realizacja w latach 2008-2013) powierzony do realizacji Krajowemu Ośrodkowi Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Zdaniem autorów w/w programu: „Konieczność lepszego dopasowania kształcenia zawodowego do dynamicznego rynku pracy wymusiła nieco inne podejście do postrzegania zawodu. Efekty kształcenia właściwe dla danego zawodu zostały ujęte w formie kwalifikacji. Pozwala to na elastyczne projektowanie indywidualnej ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej. W zawodach wyodrębniono od jednej do trzech kwalifikacji. Jedna kwalifikacja może być składnikiem kilku zawodów. Dodatkowo wyodrębniono efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz efekty kształcenia wspólne dla grup zawodów. Dzięki temu osoba, która raz potwierdziła określone efekty kształcenia nie musi tego robić ponownie zdobywając kolejne kwalifikacje. Takie podejście do patrzenia na zawód spowodowało konieczność innego sposobu zapisania podstawy programowej we właściwym rozporządzeniu. Jednym z głównych celów zmian w kształceniu zawodowym jest wzmocnienie wykształcenia praktycznego⁴¹.

Bez wątpienia prezentowane w w/w dokumencie tezy systemowe i jednocześnie sugerowane wielokierunkowe kształcenie w szkołach turystycznych jest potrzebne wobec interdyscyplinarnego rozwoju gospodarki turystycznej - i tego typu kierunki rozwoju edukacji turystycznej powinny być wdrażane na terenie Dolnego Śląska, m.in. z inspiracji Samorządu Województwa.

Co istotne wdrożenie w/w zmian proponowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w systemie kształcenia zawodowego będzie możliwe dzięki wsparciu ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego (środki te, przewidziane w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki 2007-2013, są przeznaczone na sfinansowanie projektów systemowych i konkursowych, mających na celu

⁴⁰ Projekt systemowy realizowany w ramach Programu Operacyjnego KAPITAŁ LUDZKI, Priorytet III Wysoka jakość oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.3 Modernizacja treści i metod kształcenia.

Realizację projektu Minister Edukacji Narodowej powierzył Krajowemu Ośrodkowi Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej decyzją nr UDA POKL 03.03-00-002108-00.

Głównym celem projektu jest poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez modernizację i weryfikację podstaw programowych kształcenia w zawodach pod kątem ich dostosowania do wymogów gospodarki opartej na wiedzy oraz zgodnie z planowanymi zmianami programowymi i organizacyjnymi w kształceniu zawodowym.

⁴¹ www.koweziu.edu.pl/index.php?id=pp, stan na 07.08.2011.

wypracowanie nowych standardów jakości pracy szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz dostosowywanie kształcenia zawodowego do potrzeb kwalifikacyjnych rynku pracy)⁴².

Ten kierunek działania MEN (mechanizm finansowania) powinien być wykorzystany przez Samorząd Województwa oraz placówki edukacyjne (podległe jst lub prywatne) w regionie do korelacji projektów, wykorzystywania zjawiska montażu finansowych czy aplikowania o dotację do MEN na kompleksowe projekty zmian regionalnego systemu edukacji turystycznej.

Jednym z zadań w/w projektu MEN było przygotowanie metodologii oceny spójności podstaw programowych kształcenia w zawodach z dokumentami obowiązującymi w kształceniu zawodowym oraz pilotażowe wdrożenie metodologii (do pilotażowego wdrożenia opracowanej metodologii wybrano 5 zawodów; jednym z zawodów bezpośrednio związanym z branżą turystyczną jest zawód – kucharz małej gastronomii)⁴³.

Koniecznym staje się stałe kierowanie do MEN uwag do proponowanych metodologii oraz programów nauczania w szkołach kształcących kadry turystyczne aby sukcesywnie poszerzać zakres prawnie usankcjonowanych zawodów i specjalizacji turystycznych, w tym specyficznych dla gospodarki turystycznej Dolnego Śląska. Jednym z powodów ograniczeń w dzisiejszym systemie edukacji ponadgimnazjalnej (w tym na Dolnym Śląsku) jest brak możliwości wprowadzania nowych typów specjalności i nadawania formalnego uprawnień zawodowych w postaci dyplomu szkoły średniej (dominują 2 rodzaje uprawnień: technik hotelarstwa i technik obsługi ruchu turystycznego).

Istotny, dotyczący kształcenia kadr turystycznych Dolnego Śląska jest również projekt pt. *„Wzrost jakości kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku w branży hotelarsko gastronomicznej”* nadzorowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej⁴⁴.

⁴² Ministerstwo Edukacji Narodowej, *„Założenia projektowanych zmian. Kształcenie zawodowe i ustawiczne.”* Informator, Warszawa 2010r, Fundacja Fundusz Współpracy.

⁴³ www.koweziu.edu.pl/index.php?id=projekty&n=6, stan na sierpień 2011.

⁴⁴ Projekt realizowany jest z działania 3.4.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach środków finansowych Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Celem nadrzędnym projektu jest podniesienie jakości kształcenia zawodowego w branży hotelarsko-gastronomicznej na Dolnym Śląsku, poprzez zorganizowanie praktyk zawodowych w hotelach i restauracjach o najwyższym standardzie w Polsce i Saksonii. Projekt przeznaczony jest dla 50 nauczycieli zawodu, którzy odbędą praktyki zawodowe w hotelach 5 gwiazdkowych⁴⁵.

Poza projektami szkolenia kadr (w tym turystycznych) wdrażanymi przez upoważnione instytucje ogólnopolskie pojawiają się na rynku edukacyjnym projekty ponadnarodowe. Warto wskazać w tym miejscu m.in. projekt realizowany jest Europejski Program Doskonalenia Nauczycieli Branży HoReCa, skierowany do aktywnych zawodowo Nauczycieli Przedmiotów Zawodowych oraz Instruktorów Praktycznej Zawodu: kucharz i kelner oraz zawodów pokrewnych, pracujących na terenie całej Polski, w którym bierze udział 90 uczestników.⁴⁶ W projekcie można bezpłatnie nabyć profesjonalne umiejętności związane z praktycznym funkcjonowaniem nowoczesnego przedsiębiorstwa (w modelu stosującym HoReCa), a także wzbogacić warsztat pracy nauczyciela zawodu⁴⁷.

Wnioski:

- oczekiwane położenie nacisku na poziom zajęć praktycznych w szkołach, ponadgimnazjalnych kształcących kadry sektorów turystycznych,
- stworzenie mechanizmu do rzetelnego nadzorowanie przez szkoły przeprowadzanych praktyk zawodowych,
- wprowadzenie takiego modelu zajęć praktycznych, aby można go było dostosowywać do zmieniającego się rynku pracy,
- stały monitoring programów nauczania, aby w razie konieczności dostosowywać je do potrzeb rynku pracy oraz zgłaszanie inicjatyw programowych i metodycznych do MEN, w tym uwzględniających regionalną specyfikę rynku turystycznego,

⁴⁵ www.dig.wroc.pl/pl/projekty-europejskie/projekty-realizowane-w-latach-2009-2013/projekt-wzrost-jakosci-ksztalcenia-zawodowego-na-dolnym-slasku-w/, stan na sierpień 2011.

⁴⁶ W projekcie uczestniczą nauczyciele z Dolnego Śląska pracujący w Zespole Szkół Licealnych i Usługowych w Jeleniej Górze.

⁴⁷ www.horeca.fnm.pl/site/aktualnosci, stan na 07.08.2011.

- postulowane dążenie do likwidacji istniejącej luki między zakresem oferowanego szkolenia zawodowego, a potrzebami regionalnej gospodarki turystycznej na Dolnym Śląsku, m.in. poprzez system wymiany informacji i działanie paneli eksperckich,
- konieczne systemowe motywowanie szkół ponadgimnazjalnych do stałego podnoszenia jakości edukacji, oraz adekwatność oferty do potrzeb rynku, oraz dynamizacji organizacji procesu stażu i praktyk zawodowych, a tym samym zwiększania możliwości uzyskania pracy absolwenta w swoim zawodzie,
- postulowane tworzenie programów wielokierunkowe kształcenia interdyscyplinarnego w ponadgimnazjalnych szkołach turystycznych wraz z nadawaniem w trakcie procesu edukacji dodatkowych uprawnień specjalistycznych (np. pilota wycieczek, informatora turystycznego, sprzedawcy biletów lotniczych, itp. itd.) we współpracy z branżą turystyczną i wg zgłaszanego zapotrzebowania rynkowego.

1.4.2. Szkolenie kadr w szkolnictwie wyższym

Jednym z istotnych elementów każdej gospodarki turystycznej, w tym na Dolnym Śląsku jest zapewnienie poszczególnym sektorom przemysłu turystycznego wysoko wykwalifikowanej kadry mogącej pełnić funkcje zarządzające⁴⁸.

Na potrzeby niniejszego raportu oraz oceny aktualnego stanu turystycznego regionalnego szkolnictwa wyższego i wskazania potencjalnych kierunków rozwoju przeanalizowano ofertę edukacyjną szkół wyższych publicznych i niepublicznych kształcących w kierunkach turystycznych, w tym szczególnie pod kątem kształcenia na potrzeby Euro 2012. W Tabeli 9 przedstawiono wykaz szkół wyższych z terenu

⁴⁸ W polskim systemie wyższej edukacji standardy nauczania wyższego zawarte są w opracowaniu Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego⁴⁸. Kierunki turystyczne, podzielono na studia pierwszego stopnia (licencjackie) oraz drugiego stopnia (magisterskie). Nauka dotyczy zarówno przedmiotów ogólnych (ekonomia, psychologia, prawo), jak i przedmiotów specjalistycznych, bezpośrednio związanych z obsługą ruchu turystycznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Dolnego Śląska kształcących w kierunkach turystycznych wraz z przedstawieniem szczegółowym oferty edukacyjnej.

Analiza danych wskazuje, że praktycznie każda ze szkół oferuje po kilka specjalności na studiach zarówno I stopnia i II stopnia, a jednostki te także prowadzą naukę na studiach podyplomowych. Wyjątek stanowi Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu kształcąca tylko na jednej specjalności „Turystyka kulturowa i geoturystyka”, a także Uniwersytet Wrocławski, który kształci w kierunku turystycznym tylko na studiach podyplomowych. Z przeprowadzonego audytu telefonicznego wynika, że Uniwersytet Wrocławski od dwóch ostatnich lat nie ma chętnych na studia podyplomowe o kierunku turystycznym, a Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu w obecnej chwili nie posiada studentów na swojej specjalizacji, z powodu małego zainteresowania tą ofertą nauki.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 9. Oferta szkół wyższych kształcących w kierunkach turystycznych na Dolnym Śląsku w 2010 r.

Nazwa szkoły	Oferta edukacyjna
	Szkoły publiczne
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy	Uczelnia kształci na kierunku turystyka i rekreacja na specjalnościach: - agroturystyka, - organizacja turystyki i rekreacji, - turystyka i hotelarstwo. Studia zapewniają: - naukę języków obcych (obowiązkowo dwa języki obce), - udział w przedmiotach specjalistycznych przygotowujących do pracy w zawodach związanych z hotelarstwem, obsługa ruchu turystycznego, rekreacja i animacją czasu wolnego, - naukę prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej związanej z biznesem turystycznym, hotelarskim i agroturystycznym, - praktyki zawodowe w hotelach, biurach podróży, ośrodkach sportu i rekreacji, innych instytucjach zajmujących się turystyką i rekreacją, - uzyskanie uprawnień instruktora rekreacji ruchowej w wybranej przez siebie specjalności, - umożliwia uzyskanie uprawnień pilota wycieczek, wychowawcy w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.⁴⁹
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	Uczelnia kształci na Wydziale Gospodarki Regionalnej i Turystyki w Jeleniej Górze, na kierunku zarządzanie na specjalności zarządzanie gospodarką turystyczną i hotelarstwem (studia I i II stopnia). Studenci zdobywają wiedzę: - z zakresu ekonomiki usług turystycznych oraz paraturystycznych, - zasad i mechanizmów funkcjonowania przedsiębiorstw turystycznych, - procesów globalizacji i koncentracji gospodarki turystycznej, - prawa turystycznego i krajoznawstwa, - podstaw marketingu usług, - z zakresu prawidłowości zachowań konsumenckich, - relacji gospodarki turystycznej z funkcjonowaniem gmin, powiatów i województw oraz środowiskiem naturalnym, - zasad i metod stosowania marketingu narodowego i terytorialnego w turystyce oraz podstawy tworzenia strategii rozwoju turystyki w regionie, - wiedzy na temat mechanizmów tworzenia studium wykonalności inwestycji w turystyce, - prawa turystycznego w Unii Europejskiej.⁵⁰
Uniwersytet Wrocławski ⁵¹	Uniwersytet kształci na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska na studiach podyplomowych Turystyki i Edukacji Regionalnej Instytucie Geografii i Rozwoju Regionalnego. <i>Przygotowuje specjalistów w zakresie: po pierwsze – turystyki szkolnej i edukacji regionalnej na potrzeby szkół średnich nastawionych na edukację regionalną i prowadzących pracownie regionalne na potrzeby środowiska szkolnego. Absolwenci Studiów uzyskują</i>

⁴⁹ www.wpt.pwsz.legnica.edu.pl/arttykul-162-tir, stan na sierpień 2011.

⁵⁰ www.ue.wroc.pl/grit, stan na sierpień 2011.

⁵¹ Informacje o braku zainteresowania studiami podyplomowymi kierunku Turystyki i Edukacji Regionalnej otrzymano telefonicznie dnia 05.08.2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	<i>uprawnienia do prowadzenia zajęć szkolnych z edukacji regionalnej po drugie — rozwoju turystyki w regionie na potrzeby władz samorządowych różnego szczebla.⁵²</i>
Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu	Uczelnia kształci studentów na kierunku turystyka i rekreacja I i II stopnia. Po ukończeniu dwóch stopni absolwent posiada wiedzę nt.: - wiedzę oraz umiejętności umożliwiające podejmowanie samodzielnej działalności menedżerskiej w obszarze turystyki i rekreacji, - Jest przygotowany do podejmowania decyzji, kreatywnego rozwiązywania problemów związanych z działalnością w sferze turystyki i rekreacji oraz zarządzania przedsiębiorstwami turystycznymi i rekreacyjnymi, - potrafi współpracować z ludźmi i kierować zespołami ludzkimi, - jest przygotowany do pracy w: przedsiębiorstwach turystycznych i rekreacyjnych; administracji rządowej i samorządowej, - ma wpojone nawyki ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego oraz jest przygotowany do podejmowania wyzwań badawczych i kontynuacji edukacji na studiach trzeciego stopnia (doktoranckich).⁵³
Szkoły niepubliczne	
Wrocławska Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej ⁵⁴	Uczelnia kształci na kierunku turystyka i rekreacja ze specjalizacjami: - Funkcjonowanie Przedsiębiorstwa Turystycznego, - Penetracja Rynków Turystycznych, - Organizacja, Promocja i Obsługa Imprez Turystycznych, - Usługi Turystyczne, - Turystyka Międzynarodowa.
Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	Uczelnia kształci na kierunku: turystyka i rekreacja na specjalnościach (I stopień): - <u>Hotelarstwo (studia UE)</u>, - <u>Obsługa Ruchu Turystycznego (studia UE)</u>, - <u>Turystyka Aktywna (studia UE)</u>, - <u>Turystyka Międzynarodowa (studia UE)</u>. Na kierunku zarządzanie (II stopień) na specjalności Zarządzanie w Turystyce. Szkoła realizuje projekt w ramach Priorytetu 8, poddziałania 8.1.1. „Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw, Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu realizuje do końca października 2011r. projekt pn. „EuroStandard 2012 w Turystyce”. W ramach projektu przeprowadzane są szkolenia w zakresie: 1. Pracownicy recepcji - standard obsługi gościa hotelowego, rozwój umiejętności osobistych.

⁵² www.uni.wroc.pl/studenci/studia-podyplomowe/studia-podyplomowe-turystyki-i-edukacji-regionalnej, stan na sierpień 2011.

⁵³ www.awf.wroc.pl/files_mce/STUDIA/Informator%20ECTS/2012/ects_tir_2011_12.htm, stan na sierpień 2011.

⁵⁴ Dnia 05.08.2011 poinformowano drogą telefoniczną, że Uczelnia nie udziela informacji nt. liczby studentów i absolwentów, godzin przypadających na dany kierunek, losów absolwentów itp.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

		2. Pracownicy restauracji/placówek gastronomicznych. 3. Kadra menedżerska hoteli i restauracji - trening menedżerski, komunikacja interpersonalna, kierowanie rozwojem pracownika, motywowanie pracowników, budowanie efektywnych zespołów. Grupą docelową są przedsiębiorcy należący do sektora mikro i małych przedsiębiorstw branży hotelarskiej i gastronomicznej mający swoją siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego oraz ich pracownicy operacyjni i kadra menedżerska wykonujący pracę na terenie woj. dolnośląskiego⁵⁵.
Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu	Szkoła we Wrocławiu	Uczelnia kształtuje na kierunku turystyka i rekreacja (I i II stopień), gdzie studenci uczą się: - planować i organizować wydarzenia turystyczno-rekreacyjne, - opracowywać plany rozwoju turystycznego regionu, - współpracować z reprezentantami branży turystycznej na świecie, - prowadzić działania marketingowe na rzecz firm i wydarzeń turystycznych, - opracowywać informacje turystyczne dla klientów. Specjalności (studia I stopnia): Gospodarka turystyczna, Organizacja czasu wolnego, Hotelarstwo, Organizacja i obsługa ruchu turystycznego, Turystyka Biznesowa, Menedżer Rekreacji Zdrowotnej, Turystyka Aktywna, Tourism and Tourism Management (w j. angielskim). Specjalności (studia II stopnia): - Menadżer w turystyce i rekreacji, Samorządowy organizator turystyki, Turystyka międzynarodowa (w języku angielskim). Szkoła oferuje również naukę na studiach podyplomowych na specjalnościach Menedżer SPA i Menedżer turystyki i hotelarstwa⁵⁶
Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu – wydział zamiejscowy w Kłodzku	Szkoła Zarządzania we Wrocławiu – wydział zamiejscowy w Kłodzku	Uczelnia kształci na kierunku: turystyka i rekreacja (I stopień), na specjalnościach: - hotelarstwo i gastronomia, - wellness i spa, - architektura w turystyce, - agroturystyka, - zarządzanie usługami turystycznymi, - zarządzanie w hotelarstwie i gastronomii. Kierunek turystyka i rekreacja (II stopień) na specjalnościach: - turystyka międzynarodowa. Studenci zdobywają wiedzę ekonomiczną, humanistyczną i ścisłą, geografii, podstaw prawa, technik informatycznych, języków obcych, prowadzenie zajęć praktycznych.

⁵⁵ Zestawienie instytucji (operatorów wsparcia), które realizują projekty oferujące możliwość uzyskania jednorazowych dotacji finansowych dla nowopowstających przedsiębiorstw w ramach Działania 6.2, strona internetowa:

www.pokl.dwup.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=696&Itemid=124, stan na 19.07.2011 r.

⁵⁶ www.handlowa.eu/, stan na sierpień 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	Uczelnia prowadzi również naukę na studiach podyplomowych na kierunku Ekonomika turystyki i hotelarstwa. ⁵⁷
Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu	Uczelnia prowadzi trzyletnie studia licencjackie na kierunku Ochrona Dóbr Kultury w specjalnościach m.in. Turystyka kulturowa i geoturystyka. Studia prowadzone są w trybie: stacjonarnym i niestacjonarnym (zaocznym). Kończą się obroną pracy licencjackiej i uzyskaniem tytułu licencjata w wybranej przez studenta specjalności ⁵⁸ .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych szkół wyższych wymienionych w powyższej tabeli.

W celu przeprowadzenia dokładnego audytu oferty szkoleniowej jaką posiadają szkoły wyższe kształcące w kierunkach turystycznych w poniższej tabeli (Tabela10) podano również liczbę studentów i absolwentów, godziny zajęć, tematykę zajęć, a także losy absolwentów wymienionych uczelni.

⁵⁷ www.wszedukacja.pl/artykuly/192/Turystyka-i-rekreacja, stan na sierpień 2011.

⁵⁸ www.swraiz.pl/specjalnoci.html, stan na sierpień 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Tabela 10. Zakres procesu edukacji w ofercie szkół wyższych kształcących w kierunkach turystycznych na Dolnym Śląsku w 2010 r.

Nazwa szkoły	Liczba studentów lub absolwentów	Liczba osób na specjalizacji	Liczba godzin przypadające na kierunek, specjalizację	Przykładowa tematyka zajęć
Szkoły publiczne				
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Kierunek turystyka i rekreacja – studia stacjonarne: - specjalizacja: organizacja turystyki i rekreacji (2010 r.): I rok – 611 h, praktyka 160 h, II rok – 711 h, III rok – 610 h,	Pływanie Wychowanie fizyczne Biologiczny rozwój człowieka Filozofia z etyka Historia architektury i sztuki Ekonomia Psychologia Zarządzanie Prawo Fizjologia człowieka Geografia turystyczna Podstawy turystyki Podstawy rekreacji Krajoznawstwo Hotelarstwo Turystyka i rekreacja w okresie letnim Język obcy I Język obcy II Technologia informacyjna Socjologia Ochrona własności intelektualnej Ekologia i ochrona środowiska Obsługa ruchu turystycznego Ekonomika turystyki i rekreacji Pedagogika czasu wolnego Turystyka i rekreacja w okresie zimowym Teoria i metodyka rekreacji
			Kierunek turystyka i rekreacja – studia niestacjonarne: - specjalizacja: organizacja turystyki i rekreacji (2010 r.): I rok – 587 h, praktyka 160 h, II rok – 487 h, III rok – 387 h,	
			Kierunek turystyka i rekreacja – studia stacjonarne: - specjalizacja: turystyka i hotelarstwo (2010 r.): I rok – 611 h, praktyka 160 h, II rok – 726 h, III rok – 595 h.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

			Kierunek turystyka i rekreacja – studia niestacjonarne: - specjalizacja: turystyka i hotelarstwo (2010 r.): I rok – 587 h, praktyka 160 h, II rok – 486 h, III rok – 358 h.	Rekreacja ruchowa i usprawnienie fizyczne Marketing usług tur. i rekreacyjnych Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne Przedmiot do wyboru Wykład do wyboru (pierwszy) Wykład do wyboru (drugi) Komunikacja społeczna w turystyce i rekreacji Seminarium dyplomowe Język obcy II Podstawy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz Ergonomii
			Kierunek turystyka i rekreacja – studia stacjonarne: - specjalizacja: agroturystyka (2010 r.): I rok – 611 h, praktyka 160 h, II rok – 696 h, III rok – 625 h.	Turystyka aktywna Rekreacja ruchowa i usprawnienie ruchowe Higiena i promocja zdrowia Turystyka i rekreacja na obszarach wiejskich Śląsk – geografia turystyczna i regionalna Specjalizacja instruktorska rekreacji ruchowej Organizacja i obsługa imprez turystycznych
			Kierunek turystyka i rekreacja – studia niestacjonarne: - specjalizacja: agroturystyka (2010 r.): I rok – 587 h, praktyka 160 h, II rok – 478 h, III rok – 368 h.	Wykład do wyboru (pierwszy) Wykład do wyboru (drugi) Turystyka i rekreacja osób niepełnosprawnych Wykład do wyboru w języku obcym Seminarium dyplomowe
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Kierunek zarządzanie – studia stacjonarne: - studia I stopnia (2010 r.): I rok – 574 h, II rok – 770 h, III rok – 656 h.	Mikroekonomia Matematyka Prawo Podstawy zarządzania Zarządzanie jakością Filozofia Nauka o polityce
			Kierunek zarządzanie – studia stacjonarne: - studia II stopnia (2010 r.): I rok – 551h, II rok – 349 h.	Technologia informacyjna Język obcy I Język obcy II Wychowanie fizyczne Podstawy jakości życia i zrównoważonego rozwoju Makroekonomia

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

			Kierunek zarządzanie – studia niestacjonarne: - studia I stopnia (2010 r.): I rok – 418 h, II rok – 520 h, III rok – 481 h.	Nauka o organizacji Statystyka opisowa Finanse Zachowania organizacyjne Procesy informacyjne w zarządzaniu Rachunkowość finansowa Praktyka zawodowa Seminarium dyplomowe Język obcy I Język obcy II Wychowanie fizyczne Zarządzanie środowiskiem Zarządzanie ryzykiem Strategie rozwoju organizacji Analiza ekonomiczna Zarządzanie innowacjami Podstawy logistyki Przedmioty specjalistyczne: Ekonomika turystyki Ekonomika handlu i usług Nauka o przedsiębiorstwie turystycznym Kanon krajoznawczy Elementy teorii konsumpcji Zagospodarowanie turystyczne kraju Hotelarstwo Zarządzanie zasobami ludzkimi Podstawy marketingu Finanse przedsiębiorstwa Zarządzanie projektami Badania marketingowe Informatyka w zarządzaniu Analiza danych Organizacja pracy Zarządzanie przestrzenią Kształtowanie wizerunku przedsiębiorstwa Seminarium dyplomowe Zarządzanie międzynarodowe Zarządzanie wiedzą
			Kierunek zarządzanie – studia niestacjonarne: - studia II stopnia (2010 r.): I rok – 380 h, II rok – 220 h.	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

				Ekonometria Nowoczesne formy marketingu Międzynarodowe stosunki gospodarcze Zarządzanie małym przedsiębiorstwem Współdziałanie gospodarcze przedsiębiorstw Przedmioty specjalistyczne: Międzynarodowe sieci hotelowe Badanie rynku turystycznego Elementy teorii gastronomii Prawno-finansowe aspekty turystyki Marketing usług Zarządzanie jakością w turystyce Systemy informacji rynkowej w turystyce Funkcjonowanie uzdrowisk Ochrona praw konsumenta.
Uniwersytet Wrocławski ⁵⁹	Przez ostatnie dwa lata brak zainteresowania studiami.	Przez ostatnie dwa lata brak zainteresowania studiami.	270 h, zajęć, Przez ostatnie dwa lata brak zainteresowania studiami.	Przez ostatnie dwa lata brak zainteresowania studiami.
Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Kierunek turystyka i rekreacja – studia stacjonarne i niestacjonarne: I stopień (2010 r.): I rok – 585 h, II rok – 705 h, III rok – 610 h. Kierunek turystyka i rekreacja – studia stacjonarne i niestacjonarne: II stopień I rok – 460 h. Specjalność: animacja w rekreacji i turystyce (2010 r.): I rok II semestr- 265 h. Organizacja zajęć outdoor (2010 r.):	Bezpieczeństwo w turystyce i rekreacji Ekonomia Gimnastyka Historia architektury i sztuki Pedagogika czasu wolnego Pływanie Podstawy rekreacji Podstawy turystyki Socjologia Filozofia z elementami etyki Geografia turystyczna Język obcy 1 Metodyka rekreacji Przedmiot biomedyczny do wyboru 1 Przedmiot biomedyczny do wyboru 2 Przedmiot humanistyczny do wyboru 1 Przedmiot praktyczny do wyboru 1

⁵⁹ Informacje o braku zainteresowania studiami podyplomowymi kierunku Turystyki i Edukacji Regionalnej otrzymano telefonicznie dnia 05.08.2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

			I rok II semestr- 260 h. Promocja zdrowia i rekreacji (2010 r.): I rok II semestr- 225 h, II rok III semestr – 317 h, II rok IV semestr – 165 h. Techniki relaksacyjne w rekreacji (2010 r.): I rok II semestr- 265 h, II rok III semestr – 282h, II rok IV semestr – 160 h. Rekreacja ruchowa (2010 r.): I rok II semestr- 270 h, II rok III semestr – 247h, II rok IV semestr – 190 h. Turystyka kulturowa i przyrodnicza (2010 r.): I rok II semestr- 270 h, II rok III semestr – 247h, II rok IV semestr – 190 h. Turystyka wypoczynkowa (2010 r.): I rok II semestr- 275 h, II rok III semestr – 247h, II rok IV semestr – 185 h. Turystyka wypoczynkowa (2010 r.): I rok II semestr- 275 h, II rok III semestr – 247h.	Przedmiot teoretyczny do wyboru 1 Żywnienie człowieka Ekonomika turystyki i rekreacji Fizjologia człowieka. Język obcy 2 Kultura słowa Organizacja działalności rekreacyjnej i turystycznej w ośrodkach wypoczynku letniego Organizacja ruchu turystycznego Przedmiot humanistyczny do wyboru 2 Przedmiot humanistyczny do wyboru 3 Przedmiot praktyczny do wyboru 2 Przedmiot teoretyczny do wyboru 2 Zarządzanie Zespołowe gry sportowe Język obcy 3 Obsługa ruchu turystycznego Przedmiot biomedyczny do wyboru 3 Przedmiot humanistyczny do wyboru 4 Przedmiot praktyczny do wyboru 3 Przedmiot teoretyczny do wyboru 3 Psychologia Rekreacja zimowa Zagospodarowanie rekreacyjne Ekologia i ochrona środowiska Język obcy 4 Prawo w turystyce i rekreacji Przedmiot praktyczny do wyboru 4 [IR] Przedmiot praktyczny do wyboru 5 Przedmiot teoretyczny do wyboru 4 Turystyka kwalifikowana Praktyki (4 tygodnie) Krajoznawstwo Język marketingu turystycznego i rekreacyjnego Przedmiot biomedyczny do wyboru 4 Przedmiot praktyczny do wyboru 6 [IR] Rekreacyjne gry ruchowe
--	--	--	---	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

				Technologie informacyjne i ochrona własności intelektualnej Funkcje turystyczne obszarów – pilotaż i przewodnictwo Egzamin dyplomowy licencjacki Lista specjalizacji instruktorskich: Aerobik Badminton Fitness – ćwiczenia siłowe Jazda konna Kajakarstwo Koszykówka Narciarstwo zjazdowe Piłka nożna Piłka siatkowa Pływanie Snowboard Tenis Tenis stołowy Windsurfing Żeglarstwo
Szkoły niepubliczne				
Wrocławska Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej ⁶⁰	Nie udostępniają danych	Nie udostępniają danych	Nie udostępniają danych	Nie udostępniają danych
Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Studia I stopnia Hotelarstwo Przedmioty kierunkowe i specjalistyczne: Podstawy turystyki - Geografia turystyczna Ekonomika turystyki i rekreacji Hotelarstwo Ergonomia i BHP Podstawy marketingu Podstawy rekreacji - Obsługa ruchu turystycznego - Kształtowanie

⁶⁰ Dnia 05.08.2011 poinformowano drogą telefoniczną, że Uczelnia nie udziela informacji nt. liczby studentów i absolwentów, godzin przypadających na dany kierunek, losów absolwentów itp.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

				środowiska i ochrony przyrody Informatyka w turystyce i rekreacji Programowanie i organizacja rekreacji Metody badania rynku turystycznego Podstawy rachunkowości Proseminarium Seminarium dyplomowe Krajoznawstwo Pedagogika czasu wolnego Organizacja i funkcjonowanie obiektów turystycznych Zarządzanie finansami hotelu Podstawy gastronomii w hotelarstwie Wykład do wyboru. Obsługa ruchu turystycznego Przedmioty kierunkowe i specjalistyczne: Podstawy turystyki - Geografia turystyczna Ekonomika turystyki i rekreacji Hotelarstwo Ergonomia i BHP Podstawy rekreacji Obsługa ruchu turystycznego Kształtowanie środowiska i ochrony przyrody Informatyka w turystyce i rekreacji Programowanie i organizacja rekreacji Metody badania rynku turystycznego Podstawy rachunkowości Proseminarium Seminarium dyplomowe Krajoznawstwo Pedagogika czasu wolnego Organizacja i funkcjonowanie obiektów turystycznych - Pilotaż i przewodnictwo Logistyka w turystyce - Seminarium dyplomowe Wykład do wyboru. Turystyka aktywna Przedmioty kierunkowe i specjalistyczne:
--	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

				Podstawy turystyki - Geografia turystyczna Ekonomia turystyki i rekreacji Hotelarstwo Ergonomia i BHP Podstawy marketingu Podstawy rekreacji - Obsługa ruchu turystycznego - Kształtowanie środowiska i ochrony przyrody Informatyka w turystyce i rekreacji Programowanie i organizacja rekreacji Metody badania rynku turystycznego Podstawy rachunkowości Proseminarium - Seminarium dyplomowe Krajoznawstwo Pedagogika czasu wolnego Organizacja i funkcjonowanie obiektów turystycznych - Forum turystyki aktywnej Organizacja imprezy turystyki aktywnej Seminarium dyplomowe Wykład do wyboru. Turystyka międzynarodowa Przedmioty kierunkowe i specjalistyczne: - Podstawy turystyki - Geografia turystyczna - Ekonomia turystyki i rekreacji - Hotelarstwo - Ergonomia i BHP - Podstawy marketingu - Podstawy rekreacji - Obsługa ruchu turystycznego - Kształtowanie środowiska i ochrony przyrody - Informatyka w turystyce i rekreacji - Programowanie i organizacja rekreacji - Metody badania rynku turystycznego - Podstawy rachunkowości - Proseminarium - Seminarium dyplomowe - Krajoznawstwo - Pedagogika czasu wolnego - Organizacja i funkcjonowanie obiektów turystycznych - Negocjacje i
--	--	--	--	--

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

					protokół dyplomatyczny - Organizacja turystyki międzynarodowej - Seminarium dyplomowe - Wykład do wyboru. Studia II stopnia
Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Specjalności (studia I stopnia): Gospodarka turystyczna – przykładowe przedmioty: zarządzanie turystyką w miastach, zarządzanie turystyką wiejską, logistyka w turystyce, żywienie w turystyce. Organizacja czasu wolnego – przykładowe przedmioty: pedagogika czasu wolnego, zachowania rekreacyjne, urządzenia rekreacyjne, współczesne tendencje w turystyce. Hotelarstwo – przykładowe przedmioty: międzynarodowy i krajowy rynek hotelarski, zarządzanie obiektem hotelarskim, zarządzanie jakością usług hotelarskich, zachowania nabywców usług hotelarskich. Organizacja i obsługa ruchu turystycznego – przykładowe przedmioty: działalność touroperatora, organizacja i usługi biur turystycznych, organizacja i obsługa wybranych form ruchu turystycznego, organizacja pilotażu i przewodnictwa turystycznego. Turystyka Biznesowa - przykładowe przedmioty: konferencje, kongresy, szkolenia, zarządzanie projektami w turystyce biznesowej, marketing w turystyce biznesowej, turystyka motywacyjna. Menedżer Rekreacji Zdrowotnej - przykładowe przedmioty: organizacja rekreacji zdrowotnej w Polsce i na świecie, nowoczesny menedżer przedsiębiorstwa rekreacji zdrowotnej, zarządzanie finansami przedsiębiorstwa rekreacji zdrowotnej. Turystyka Aktywna - przykładowe przedmioty: turystyka kwalifikowana (kajakowa, żeglarska, piesza, rowerowa, konna, przygodowa), rekreacja ruchowa w ofercie turystyki wypoczynkowej, zastosowanie internetu w turystyce aktywnej. Tourism and Tourism Management (w j. angielskim) przykładowe przedmioty: Tourism Industry in Poland, Organization of Events in Tourism, Tourism in Eastern and Central Europe. Specjalności (studia II stopnia): Menadżer w turystyce i rekreacji – przykładowe przedmioty: informatyka

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

				w turystyce i rekreacji, polityka turystyczna, planowanie turystyczne, marketing usług turystycznych i rekreacyjnych Samorządowy organizator turystyki – przykładowe przedmioty: produkt turystyczny, promocja w turystyce, systemy wspomagania decyzji w turystyce, organizacja turystyki w Polsce i na świecie. Turystyka międzynarodowa (w języku angielskim) – przykładowe przedmioty: informatyka w turystyce i rekreacji, polityka turystyczna, planowanie turystyczne, marketing usług turystycznych i rekreacyjnych.
Szkoły niepubliczne				
Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu – wydział zamiejscowy w Kłodzku	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Nie uzyskano odpowiedzi	Kierunek: turystyka i rekreacja (I stopień), specjalności (przedmioty specjalizacyjne): hotelarstwo i gastronomia - Rynek hotelarski, Geografia hotelarstwa, Programowanie i ocena inwestycji hotelarskich, Projektowanie i aranżacja wnętrz obiektów hotelarskich, Eksploatacja hotelu, Informatyczne systemy rezerwacji, Public relations w turystyce, Finansowanie usług turystycznych, Eksploatacja hotelu, Marketing hotelarstwa, Zarządzanie personelem w hotelarstwie, Tworzenie produktu turystycznego, Zarządzanie zakładem gastronomicznym, Wykład monograficzny, Planowanie przychodów i polityka cenowa w hotelarstwie wellness i Spa – Projektowanie rozwoju turystyki uzdrowiskowej, Wybrane formy turystyki, Markowe produkty spa & wellness, Strategie rozwoju turystyki zdrowotnej w Polsce Informatyczne systemy rezerwacji, Zasoby lecznicze i walory turystyczne uzdrowisk, Turystyka zdrowotna w uzdrowiskach, Prawo uzdrowiskowe, Podstawy Fizjoterapii, Odnowa biologiczna z masażem, Bioklimatologia uzdrowiskowa, Turystyka spa & wellness w Europie Zrównoważony rozwój w turystyce, Fizjologia pracy i odpoczynku, Odnowa psychiczna architektura w turystyce – Ochrona i kształtowanie środowiska, Aspekty krajobrazowe aktywizacji turystycznej, Podstawy architektury, urbanistyki i ruralistyki, Architektura krajobrazu, Nowe architektoniczne produkty w turystyce, Komercjalizacja regionalizmu, Kultura jako motyw turystyki,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

				Transformacja krajobrazu kulturowego, Polskie miasta i wsie w turystyce, Zrównoważony rozwój zagospodarowania turystycznego, Projektowanie obiektów turystycznych, Produkty turystyczne obszar, miejsce i obiekt, Zarys turystyki architektonicznej. agroturystyka - Edukacja środowiskowa, Oferta agroturystyczna w wybranych krajach UE, Organizacja i zarządzanie gospodarstwem agrot., Architektura krajobrazowa, Promocja gospodarstwa agroturystycznego, Zagrożenia środowiskowe w agroturystyce, Kulturowe aspekty agroturystyki, Ekonomia usług w agrobiznesie, Oferta agroturystyczna regionów Polski, Public Relations w agroturystyce, Szacowanie obiektów agroturystycznych, Wybrane zagadnienia z biologii człowieka, Informatyka w turystyce. zarządzanie usługami turystycznymi – Komunikacja społeczna, Organizacja przedsięwzięcia turystycznego, Polityka turystyczna gmin, powiatów i regionów, Zarządzanie personelem, Informatyczne systemy rezerwacji, Public Relations w turystyce, Finansowanie usług turystycznych, Organizacja i funkcje jednostek ruchu turystycznego, Ubezpieczenia w turystyce, Tworzenie produktu turystycznego, Szacowanie obiektów turystycznych, Kultura jako produkt turystyczny.
Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu	Brak studentów zainteresowanych tą specjalnością.	Brak studentów zainteresowanych tą specjalnością.	Brak studentów zainteresowanych tą specjalnością.	Brak studentów zainteresowanych tą specjalnością.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych szkół wyższych wyszczególnionych w powyższej tabeli, strony internetowej szkół podano w przypisach do tabeli 9.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Ważnym aspektem dotyczącym turystycznego szkolnictwa wyższego są informacje na temat późniejszych losów absolwentów kończących poszczególne uczelnie, a także pomoc uczelni we wprowadzaniu absolwentów na rynek pracy. Inicjatywy, jakie podejmują uczelnie podano w Tabeli 11.

Tabela 11. Inicjatywy uczelni wyższych z Dolnego Śląska we wprowadzaniu absolwentów na rynek pracy.

Nazwa szkoły	Inicjatywy w zakresie wprowadzania absolwentów na rynek pracy
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy	Biuro Karier pomaga studentom i absolwentom w aktywnym wejściu na rynek pracy poprzez: - prowadzenie indywidualnych rozmów doradczych, - zapoznanie z technikami poszukiwania pracy oraz standardami rekrutacji, - informowanie o dynamice zmian na lokalnym rynku pracy, możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez kursy, szkolenia, studia podyplomowe, - prowadzenie grupowych zajęć warsztatowych dla studentów i absolwentów, - gromadzenie i udostępnianie informacji o rynku pracy, preferencjach i wymaganiach pracodawców oraz działających w regionie firmach, - pozyskiwanie ofert pracy, staży, - organizację prezentacji firm na Uczelni, - współpraca z innymi biurami karier, urzędami pracy oraz instytucjami i organizacjami działającymi na rynku i dla rynku pracy.⁶¹
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	Uczelnia posiada bazę absolwentów, do której każdy absolwent może sam indywidualnie się zapisać za pomocą ankiety. Celem ankiety jest zbadanie poziomu uzyskania wiedzy w trakcie studiów, a także określenie jej praktycznego wymiaru i wykorzystania w życiu zawodowym, a uzyskane wyniki mogą w znaczącym stopniu wpłynąć na poprawę jakości nauczania przyszłych pokoleń ekonomistów.⁶² W ramach uczelni działa Biuro Karier i Promocji Zawodowej Uniwersytetu Wrocławskiego, które oferuje zarówno studentom jak i absolwentom: - pomoc doradców zawodowych, - doradztwo psychologiczne i prawne, - pomoc przy planowaniu ścieżki kariery zawodowej, określaniu potencjału i predyspozycji zawodowych, zarządzaniu karierą, - posiada oferty pracy, praktyk, staży dla studentów i absolwentów,

⁶¹ www.bk.pwsz.legnica.edu.pl/, stan na sierpień 2011.

⁶² www.ue.wroc.pl/grit, stan na sierpień 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	- posiada wykaz firm, gdzie studenci i absolwenci mogą się starać o pracę i praktykę, - organizację targi pracy, prezentację firm i spotkania rekrutacyjne, - posiada w swojej ofercie bezpłatne szkolenia dla studentów i absolwentów z UE mające pomóc w poruszaniu się na rynku pracy i przyszłej pracy zawodowej.⁶³ Ponadto Sekcja Obsługi Projektów Rozwojowych Uniwersytetu Ekonomicznego realizuje projekt dofinansowany w ramach poddziałania 4.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki projektu Kuźnia Kadr 3, czyli wzmocnienie potencjału rozwojowego Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej i lepsze przygotowanie studentów i absolwentów. Projekt ten jest projektem rozwojowym, na jego realizację Uczelnia pozyskała 14,6 mln zł. Projekt będzie realizowany przez trzy lata, począwszy od stycznia 2010 r.⁶⁴
Uniwersytet Wrocławski ⁶⁵	Głównym zadaniem Biura Karier Uniwersytetu Wrocławskiego jest pomoc studentom i absolwentom w aktywnym wejściu na rynek pracy poprzez: - prowadzenie indywidualnych rozmów doradczych, - zapoznanie z technikami poszukiwania pracy oraz standardami rekrutacji, - powiadamianie o możliwościach podnoszenia lub poszerzania kwalifikacji zawodowych, - przedstawianie perspektyw rozwoju zawodowego, - informowanie o dynamice zmian na lokalnym rynku pracy, możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez kursy, szkolenia,

⁶³ www.biurokarier.ue.wroc.pl/artypul/szkolenia/, stan na sierpień 2011.

⁶⁴ www.kuznia3.ue.wroc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=10, stan na sierpień 2011,

W projekcie będą realizowane m.in. następujące działania:

- Wzmocnienie współpracy uczelni z pracodawcami w zakresie praktycznych elementów nauczania. W ramach tego działania zaplanowano m.in.: organizację dla studentów płatnych staży u pracodawców, wstępne szkolenia przed-stażowe dla studentów i absolwentów, certyfikację pracodawców jako partnera Uniwersytetu Ekonomicznego, galę pracodawców dla najlepszych organizatorów i opiekunów.

- Zacieśnienie w procesie kształcenia współpracy z praktyką gospodarczą poprzez organizację spotkań panelowych i seminariów z pracodawcami, wykłady otwarte i seminaria prowadzone przez praktyków biznesu, organizację targów pracy, zatrudnienie doświadczonych specjalistów z firm i instytucji do prowadzenia zajęć i seminariów.

- Wzmocnienie istniejącego Biura Karier i Promocji Zawodowej. W ramach tego działania planowana jest: organizacja szkoleń dla pracowników Biura Karier i Promocji Zawodowej, rozbudowa istniejącej strony internetowej Biura o badania losów absolwentów i regularne ankietowanie pracodawców w obszarze oceny kompetencji absolwentów, nawiązanie stałej współpracy BK z psychologiem, prawnikiem oraz zagranicznymi specjalistami w zakresie doradztwa zawodowego, wizyty studyjne pracowników BK w zagranicznych uniwersytetach w celu nawiązania współpracy i wdrożenia dobrych europejskich praktyk.

- Organizacja szkoleń dla studentów i absolwentów w ramach „Profesjonalnej Akademii Kariery”. Szkolenia prowadzone będą przez Biuro Karier i pracowników Uczelni, koncentrować się będą na: rozwijaniu kompetencji miękkie (w zakresie Europass, Autoprezentacji, PR własnej osoby z elementami wizażu, symulacjami rozmów kwalifikacyjnych, itp.), career coaching (kształtowanie umiejętności zarządzania własną karierą zawodową), przedsiębiorczości oraz zintegrowanych systemach zarządzania SAP.

Z różnych form wsparcia w Projekcie skorzysta ok. 3,5 tys. osób.

⁶⁵ Informacje o braku zainteresowania studiami podyplomowymi kierunku Turystyki i Edukacji Regionalnej otrzymano telefonicznie dnia 05.08.2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	studia podyplomowe, - zapoznanie z europejskimi standardami rekrutacji, - prowadzenie grupowych zajęć warsztatowych dla studentów i absolwentów, nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami poprzez: gromadzenie informacji o firmach działających w kraju, pozyskiwanie atrakcyjnych ofert pracy, przeprowadzanie naboru i preselekcji na zlecenie pracodawcy, organizowanie prezentacji firm na uczelniach oraz corocznych targów pracy Profesja.⁶⁶
Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu	Brak informacji. Zgodnie z ustawą z dnia 18.03.11 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym w Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu trwają prace nad opracowaniem systemu monitorowania karier zawodowych absolwentów uczelni. Na dzień dzisiejszy uczelnia nie posiada danych w tej sprawie.
Wrocławska Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej ⁶⁷	Nie udostępniają danych.
Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu	Biuro Karier wspiera studentów i absolwentów m.in. przez: - organizację praktyk zawodowych, - poradnictwo indywidualne (indywidualne spotkania z licencjonowanym doradcą zawodowym), - poradnictwo grupowe (warsztaty wprowadzające na rynek pracy), - pośrednictwo pracy dla studentów i absolwentów WSB, - organizację szkoleń specjalistycznych (np. EBC*L, Transport-Spedycja, Prawo Pracy, Negocjacje).⁶⁸
Wyższa Szkoła Handlowa we Wrocławiu	Biuro Karier pomaga studentom poprzez: - udostępnianie ofert pracy, - prowadzenie indywidualnych rozmów doradczych, - prowadzenie szkoleń, Pomoc w przygotowaniu do efektywnego poszukiwania pracy. Ponadto prowadzi usługi dla pracodawców, dokonuje wstępnej selekcji kandydatów na wskazane miejsca pracy oraz umieszcza oferty pracy w bazie danych, która jest udostępniana wszystkim Studentom i Absolwentom.⁶⁹
Wyższa Szkoła Zarządzania „Edukacja” we Wrocławiu – wydział	Uczelnia prowadzi projekt Akademia Biznesu. Prowadzone są dla maturzystów i studentów darmowe warsztaty o zarządzaniu, tworzeniu i kierowaniu firmą, psychologii oraz o wszystkich innych zagadnieniach związanych z prowadzeniem działalności biznesowej. ⁷⁰

⁶⁶ www.careers.uni.wroc.pl/pl/, stan na sierpień 2011.

⁶⁷ Dnia 05.08.2011 poinformowano drogą telefoniczną, że Uczelnia nie udziela informacji nt. liczby studentów i absolwentów, godzin przypadających na dany kierunek, losów absolwentów itp.

⁶⁸ www.wsb.wroclaw.pl/biuro-karier,absolwenci, stan na sierpień 2011.

⁶⁹ www.biurokarierhermes.wordpress.com/, stan na sierpień 2011.

⁷⁰ www.wszedukacja.pl/artykuly/kategoria/4/Biuro-karier, stan na sierpień 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

zamiejscowy w Kłodzku	
Szkoła Wyższa Rzemiosł Artystycznych i Zarządzania we Wrocławiu	Brak studentów zainteresowanych tą specjalnością.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych szkół wyższych wyszczególnionych w powyższej tabeli, strony internetowej szkół podano w przypisach do tabeli 9.

Niepokojącym jest, że wyższe uczelnie turystyczne z Dolnego Śląska nie podają, bądź nie prowadzą analiz losów absolwentów kierunków turystycznych, co mogłoby być podstawą do rzeczywistego dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku gospodarki turystycznej. Sytuacja ta prawdopodobnie w najbliższym czasie ulegnie zmianie, ponieważ zgodnie z ustawą z dnia 18.03.11r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym wprowadzony został obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów, co pomoże w dostosowaniu oferty kształcenia do rynku pracy. Powołany będzie także Rzecznik Praw Absolwenta, który pracować będzie nad zmniejszaniem barier w dostępie do pracy zawodowej⁷¹.

⁷¹ www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/reforma-szkolnictwa-wyzszego/, stan na sierpień 2011.

Losy absolwentów w szkolnictwie wyższym zostały zbadane w pracy badawczej „*Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki*”⁷². Prezentowane wyniki powinny być wytyczną dla wyższych uczelni turystycznych z Wrocławia do kształtowania oferty edukacyjnej skorelowanej z potrzebami rynku przemysłu turystycznego:

I tak, zgodnie z w/w badaniem (stan na 2010 r.):

- 37% absolwentów posiada zatrudnienie zgodne z przygotowaniem zawodowym,
- wzrasta odsetek absolwentów pracujących na umowę stażową i umowę zlecenie,
- zwiększa się odsetek pracujących absolwentów szkół wyższych po kierunku turystyka i rekreacja (w stosunku do 2003 roku wzrost wynosi 18% natomiast w stosunku do 2007 wynosi 12%),
- najczęstszą przyczyną podejmowania pracy niezgodnej z wykształceniem jest do tej pory był brak pracy (brak miejsc) w branży turystyczno-hotelarsko-gastronomicznej, lub podjęcie atrakcyjnej pracy w innej branży, w obecnej chwili znaczenia nabierają czynniki osobiste i rodzinne, ale przede wszystkim zmiana zainteresowań,
- absolwenci najczęściej podejmują pracę w handlu lub sektorze usług,
- dla 70% absolwentów istotna jest zbieżność poszukiwanego miejsca pracy z wykształceniem kierunkowym,
- ponad 65% absolwentów podejmuje pracę za granicą zgodną z wykształceniem kierunkowym,
- ponad 60% absolwentów kontynuuje naukę w szkołach niepublicznych, głównie z powodu podniesienia kwalifikacji (39,8% odpowiedzi) i z powodu tego, że warto mieć magistra (33,2% odpowiedzi), przy czym w 2003 r. w celu podniesienia kwalifikacji kształciło się 76,4% absolwentów,

⁷² Na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki, IBC GROUP Central Europe Holding S. A., Raport z badania „*Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki*”, Warszawa, wrzesień 2010 r.

- studia II stopnia na kierunku turystyka i rekreacja kontynuuje 76,2% absolwentów⁷³.

Interesujące wyniki d/t korelacji zakresu wiedzy i umiejętności studentów kierunków turystycznych z wymaganiami podmiotów branży turystycznej wynikają z badań prowadzonych na przez prof. dr hab. J.Wyrzykowskiego⁷⁴ prezentowanych w Tabeli 12.

Tabela 12. Korelacja wiedzy i umiejętności studentów kierunków turystycznych z wymaganiami podmiotów branży turystycznej na przykładzie Dolnego Śląska.

Wiedza i umiejętności, jakie oczekują dolnośląscy pracodawcy turystyczni od swoich pracowników	Rynek pracy dla absolwentów regionalnego systemu edukacji turystycznej na Dolnym Śląsku
• wiedza w zakresie geograficznych uwarunkowań turystyki, • wiedza w zakresie ekonomicznych uwarunkowań turystyki, • znajomość działań marketingowych na potrzeby turystyki, • znajomość prawa w turystyce, • umiejętność organizacji czasu wolnego turystom, • dobra znajomość języków obcych, • dobra znajomość technik komputerowych w zakresie turystyki, • zdolności interpersonalne, • uprawnienia turystyczne (pilotkie, przewodnickie i inne), • prawo jazdy.	• usługi transportowe, • usługi hotelarskie, • usługi gastronomiczne, • usługi rekreacyjne, • usługi biur podróży, • usługi informacji turystycznej, przewodnickie i pilotkie, • administracja państwowa i samorządowa w zakresie turystyki i rekreacji, • instytucje badawcze i planistyczne w zakresie turystyki i rekreacji, • edukacja turystyczna, • organizacje społeczne zajmujące się turystyką i rekreacją, • środki masowego przekazu (w zakresie turystyki rekreacji).

Źródło: *Ibidem* przypis nr 74.

W prezentacji pt. „Regionalny system edukacji turystycznej na Dolnym Śląsku – uwarunkowania, stan i perspektywy” przedstawiono również perspektywy dotyczące systemu edukacji w turystyce. Są to:

- „duże zapotrzebowanie na kadrę turystyczną w związku z EURO 2012,

⁷³ Na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki, IBC GROUP Central Europe Holding S. A., Raport z badania „Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki”, Warszawa, wrzesień 2010 r.

⁷⁴ Prezentacja prof. dr hab. Jerzego Wyrzykowskiego pt. „Regionalny system edukacji turystycznej na Dolnym Śląsku – uwarunkowania, stan i perspektywy”.

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

- *możliwość uruchomienia drugiego kierunku studiów pod nazwą GOSPODARKA TURYSTYCZNA,*
- *wzbogacenie oferty studiów podyplomowych o profilu turystycznym,*
- *poszerzenie oferty przedmiotów realizowanych w języku angielskim,*
- *zwiększenie roli i wymiaru praktyk zawodowych, realizowanych w dużej mierze za granicą*⁷⁵.

Warto w tym miejscu przytoczyć również opinie kilku ekspertów badających system kształcenia turystycznego w kraju, które były prezentowane na tzw. Gremium Turystycznym.⁷⁶ Prezentowane wówczas tezy dotyczą bez wątpienia, także regionalnego rynku edukacyjnego, tj.:

- *„w programach kształcenia specjalistów turystyki dominują przedmioty kultury fizycznej lub ekonomii, występują przedmioty zupełnie nie związane z kształceniem specjalistów turystyki,*
- *programy i plany studiów nie są jednolite w całym kraju, w wielu przypadkach poważnie odbiegają od potrzeb rynku,*
- *przedstawiciele nauki kształcący kadrę i badający turystykę tkwią w starych standardach ministerialnych,*
- *brak wiedzy podstawowej u studentów, którą powinni zdobywać w szkołach średnich,*
- *pracodawcy zainteresowani są podczas przyjmowania na praktyki głównie studentami najlepszymi lub przynajmniej dobrymi,*
- *sprzedający pakiety produktów za mało znają walory turystyczne, które są ich podstawą, a uczący o walorach turystycznych nie znają się na sprawach sprzedaży i komercjalizacji produktów turystycznych”.*

⁷⁵ *Ibidem*, przypis 74.

⁷⁶ **GREMIUM EKSPERTÓW TURYSTYKI** jest platformą integracji środowisk biznesowych, samorządowych i naukowych, żywo zainteresowanych rozwojem turystyki. Konferencja ma ugruntowaną pozycję w tradycji polskiej myśli nauk o turystyce. Jest prestiżowym miejscem spotkań środowisk, działających na rzecz rozwoju turystyki w Polsce. To forum nieskrępowanej myśli, dyskusji i wymiany poglądów. Oprócz naukowego i branżowego charakteru, GREMIUM sprzyja zacieśnianiu współpracy poprzez prezentację i poznawanie czołowych polskich uczelni, prowadzących działalność naukowo-dydaktyczną w zakresie turystyki. Dlatego kolejne edycje konferencji lokalizowane są w różnych miastach, w zależności od środowisk akademickich i regionów, które zechcą przyjąć na siebie rolę gospodarza tego przedsięwzięcia, www.gremium.forumturystyki.pl/.

Postulaty ekspertów Gremium Turystyki:

- *„należy podnieść standardy jakości kształcenia, w szczególności praktycznych aspektów oraz kształcenia i doksztalcania kadr turystycznych,*
- *kształtowanie programów wg potrzeb rynku,*
- *należy zmienić standardy kształcenia, zwiększając liczbę godzin podstawowych i kierunkowych, oraz zwiększyć ilość godzin praktyk zawodowych,*
- *tworzenie praktyk w miejscu nauki np. tworzenie przy uczelniach studenckich biur podróży,*
- *korzystanie z pomysłów dotyczących praktyk z krajów, gdzie dany system organizacji praktyk się sprawdził,*
- *prowadzenie zajęć terenowych,*
- *jak najwięcej przedmiotów praktycznych, zatrudnianie praktyków do uczenia,*
- *poszerzenie zakresu kształcenia tak, aby pracodawca cenił sobie pracownika prosto po studiach,*
- *stworzenie metodologii nauczania turystyki i rekreacji, ponieważ w obecnej chwili uczelnie tworzą metodologię na własną rękę,*
- *potrzebni animatorzy turystyki,*
- *poparcie dla projektu ustawy o szkolnictwie wyższym w zakresie zniesienia ograniczeń w określaniu kierunków studiów dla uczelni akademickich, postulując jednocześnie o dalsze znoszenie tego typu ograniczeń w stosunku do pozostałych typów wszystkich uczelni wyższych,*
- *doskonalenie zawodowe osób już pracujących w sektorze turystyki, należy opracować i wdrożyć system kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr turystyki w tym kursów doskonalących oraz studiów podyplomowych,*
- *połączenie znajomości walorów turystycznych, ze sprawami związanymi ze sprzedażą i komercjalizacją produktów turystycznych, aspekty te mogą być przedmiotem wykładów i ćwiczeń np. system rezerwacji miejsc,*
- *należy kształcić kadry trzeba dla regionów, w odniesieniu do jego walorów, biorąc pod uwagę ich zrównoważony rozwój oraz turystykę zintegrowaną z ich zagospodarowaniem przestrzennym i ochroną środowiska,*

- *tylko nauki i pracy (praktyk) – jest to system stosowany na całym świecie,*
- *systemowe kształcenie kadr, które potem będą uczyły studentów”.⁷⁷*

W konkluzji przeprowadzonej analizy należy wskazać za innymi ekspertami, że szkoły kształcące specjalistów branż turystycznych powinny na bieżąco weryfikować swoją ofertę biorąc pod uwagę zmieniające się stale warunki i potrzeby otoczenia oraz aby dostosować uczelnie do gospodarki regionu, a także do aktualnych potrzeb związanych z organizowanymi na Dolnym Śląsku Mistrzostwami EURO 2012. Wydaje się być celowym m.in.

- *„przeprowadzać regularnie badania i analizy rynku, śledzić zmiany gospodarcze występujące w regionie,*
- *otwierać oddziały w miejscach gdzie rzeczywiście występuje zapotrzebowanie na dany rodzaj kształcenia,*
- *poprzez badanie i analizę rynku należałoby określić nowe kierunki i specjalności w turystyce,*
- *korzystać ze środków funduszy unijnych,*
- *współpracować z instytucjami rynku pracy i pracodawcami,*
- *analizować potrzeby pracodawców, dopasowanie treści programów nauczania do potrzeb pracodawców,*
- *podejmować współpracę z innymi placówkami edukacyjnymi kształcącymi kadry turystyczne,*
- *pogłębiać kompetencje przyszłych pracowników branż turystycznych na specjalistycznych kursach oferowanych przez ośrodki szkoleniowe,*
- *organizować targi edukacyjne i inne akcje, promujące kierunki turystyczne,*
- *dokonywać wymiany studentów/uczniów pomiędzy placówkami,*
- *pracować nad dalszym rozwojem instytucji kształcenia poprzez seminaria, konsultacje rektorów, konferencje dyrektorów szkół, itp.”⁷⁸.*

⁷⁷ www.gremium.forumturystyki.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=66, stan na sierpień 2011 r., Opinie ekspertów z panelu Polskiej Izby Turystyki – Kształcenie kadr dla potrzeb turystyki, przeprowadzone podczas V Gremium Ekspertów Turystyki zorganizowanego 23-25 lipca 2010 r. w Warszawie.

Wnioski:

- należy przeprowadzić dogłębną analizę potrzeb rynku gospodarki turystycznej w zakresie typów specjalistów turystycznych, które powinny być podstawą do likwidacji specjalności turystycznych nie oczekiwanych przez sektor turystyczny, a tworzenia nowych form edukacji i specjalizacji wg zdiagnozowanego zapotrzebowania,
- konieczne jest dostosowanie programu nauczania (tematyki) do specyfiki konkretnych zawodów (w tym niszowych), do wymagań jakich oczekują pracodawcy od pracowników,
- nieodzowne jest dostosowanie planów zajęć (m. in. staże, praktyki, warsztaty, także w zakresie terminów ich realizacji dostosowanych do sezonowości ruchu turystycznego) do aktualnych potrzeb rynku na podstawie badań i analiz,
- należy kłaść nacisk na naukę praktyczną, więcej godzin zajęć praktycznych, a mniej zajęć ogólnych,
- nieodzowne są stałe badanie potrzeb rynku, a także losów absolwentów przez Biura Karier,
- konieczna jest większa współpraca uczelni z przedsiębiorcami posiadającymi doświadczenie w branży turystycznej (m.in. poprzez włączanie praktyków w proces edukacji),
- nieodzowne jest podejmowanie regularnej współpracy z przedstawicielami instytucji rynku pracy oraz pracodawcami,
- koniecznym jest wprowadzanie większej liczby zajęć bądź specjalizacji tylko w języku angielskim (w tym j.branżowego), lub w innym języku obcym (skorelowanych z cechami ruchu turystycznego, tj. źródła migracji turystycznych na Dolny Śląsk),

⁷⁸ Opracowano na podstawie Collect Consulting, Kantor Doradcy w Zarządzaniu „Raport częściowy z badania pt. „Badanie rynku edukacji wyższej i kształcenia ustawicznego na terenie Dolnego Śląska””, Katowice marzec 2011.

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

- cennym było by czerpanie wzorów odnośnie systemu kształcenia ze sprawdzonych działań innych państw (odnoszących sukcesy w procesie edukacji turystycznej),
- zalecana jest podejmowanie współpracy z innymi instytucjami np. szkołami wyższymi kształcącymi na podobnych kierunkach zarówno z Polski jak i zagranicą,
- nieodzowne jest promowanie współpracy między podmiotami kształcenia ustawicznego oraz uczelniami wyższymi np. w formie dobrych praktyk, ukazując korzyści, jakie uzyskują zarówno same instytucje, jak i odbiorcy ich usług—uczniowie, kursanci, studenci,
- konieczne jest nasilenie wykorzystywania środków UE do podnoszenia efektywności i jakości kształcenia, w tym w nowoczesnych formach edukacji tj. e-learning z wykorzystaniem systemu platformy i wideokonferencji,
- zalecane jest większe zaangażowanie uczelni w pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie specjalizacji i szkoleń dla studentów, w tym w modelu sponsorowania edukacji wytypowanych osób przez firmy turystyczne poszukujące dobrze wykształconych pracowników pod własne potrzeby (forma zwrotnego stypendium, które student „odrabia” pracując dla przedsiębiorcy),
- nieodzowne jest wdrożenie systemu szkoleń i doksztalcania dla osób już pracujących w branżach turystycznych, w celu stałego podnoszenia jakości obsługi ruchu turystycznego.

2. Analiza zagrożeń dla rozwoju kadr turystycznych w regionie z uwzględnieniem szans i słabych stron rekomendacji zawartych w raportach 2B i 2C

Jednym z fundamentów budowy silnego sektora turystycznego w regionie jest zapewnienie usług na jak najwyższym poziomie. Gospodarka turystyczna opiera się głównie na bezpośrednim kontakcie z klientem/turystą, stąd niezwykle istotna jest kwestia zapewnienia odpowiedniej liczby profesjonalnej kadry turystycznej.

Organizacja Mistrzostw Europy w piłce nożnej w 2012 roku będzie z jednej strony ogromną szansą na promocję Dolnego Śląska, z drugiej zaś ogromnym wyzwaniem organizacyjnym m.in. w zakresie obsługi turystów.

Jak wynika z danych przedstawionych w Strategii rozwoju turystyki Wrocławia do 2013r. około 70% biletów sprzedanych na mecze na 40 tysięcznym stadionie będą przypadły na kibiców- turystów. Dodatkowo przewidziano wydzielenie 5 stref kibica, które mogą pomieścić 200 tys kibiców⁷⁹.

Prognozowanemu wzrostowi liczby turystów w związku z organizacją tak dużej imprezy towarzyszyć powinny bez sprzecznie działania rozwijające kadry turystyczne. Proces ten powinien obejmować kształcenie w preferowanych kierunkach (zgodnie z trendami dominującymi wśród turystów) oraz rozwój kompetencji ogólnych (związanych z doskonaleniem znajomości języków obcych, komunikacji itp.). Niezwykle ważne jest również zdobywanie kwalifikacji w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii komunikacyjno – informacyjnych.

Jednocześnie istotnym jest podejmowanie prób kompleksowej oceny analizy zagrożeń rozwoju kadr turystycznych w regionie, w celu wprowadzania procedur ograniczających negatywne oddziaływania w marko i mikrootoczeniu.

⁷⁹ W.Fedyk (red.), A.Wilk, A. Pacuła, „Strategia rozwoju turystyki dla Wrocławia na lata 2008 – 2013” Tom II, Rozdział XIV.5., *Analiza EURO 2012 w kontekście rozwoju turystyki we Wrocławiu*, s.47. Materiał nieopublikowany.

W tabeli 13 przedstawiono próbę oceny skali zagrożeń dla rozwoju kadr turystycznych w regionie uwzględniających zidentyfikowane wcześniej szanse i słabe strony oraz wskazane rekomendacje⁸⁰.

W celu przedstawienia siły oddziaływania poszczególnych szans czy słabych stron w analizie posłużono się autorską metodą rangowania, w skali 3-stopniowej: 0 – brak oddziaływania, 1 – słabe oddziaływanie, 2 – silne oddziaływanie (oznaczone kolorem).

Tabela 13. Analiza zagrożeń dla rozwoju kadr turystycznych na Dolnym Śląsku uwzględnieniem szans i słabych stron rekomendacji zawartych w raportach 2B i 2C. realizowanych w tym samym projekcie POKL.

Rekomendacje z raportu 2B „WPŁYW ZIDENTYFIKOWANYCH TENDENCJI W RUCHU TURYSTYCZNYM W REGIONIE NA TRENDY ROZWOJOWE W GOSPODARCE TURYSTYCZNEJ NA DOLNYM ŚLĄSKU”⁸¹	
Szkoły zawodowe powinny prowadzić działania, mające na celu przekonanie do takiej formy kształcenia młodzież gimnazjalną. W dalszym ciągu panuje opinia, że szkoła zawodowa jest ostatecznością w wyborze ścieżki edukacyjnej. (strona 66 w/w raportu)	Szanse: •Wzrost aktywności szkół zawodowych w imprezach promujących kierunki zawodowe (1), •Wzrost prestiżu kierunków zawodowych – turystycznych (1), •Wzrost wyboru kierunków zawodowych przez kobiety (obecnie mężczyźni częściej wybierają edukację zawodową) (1). •Wzrost popularności kierunków zawodowych (np. technik hotelarstwa, technik agrobiznesu technik obsługi turystycznej, technik organizacji usług gastronomicznych, kelner, kucharz) (2), •Poprawa konkurencyjności kierunków zawodowych (2), Słabe strony: •Szkoły o profilu zawodowym przykładają małe znaczenie do poprawy wizerunku kierunków zawodowych (1), •Brak zachęt ze strony pracodawców branży turystycznej, zniechęca młodzież do wyboru szkoły zawodowej (1).
Szkoły powinny kłaść nacisk na wszechstronne	Szanse:

⁸⁰ Wg danych zawartych w raportach 2B oraz 2C realizowanych w przedmiotowym projekcie POKL „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012” POKL.08.01.04-02-001/09” w I etapie wdrażania.

⁸¹ www.projekt.turystyka.dolnyslask.pl/raporty/2b.pdf

wykształcenie młodzieży. Nie należy skupiać się jedynie na przedmiotach zawodowych, należy również kształcić w umiejętnościach ogólnych, ze szczególnym nastawieniem na techniki informacyjno – komunikacyjne oraz języki obce, a także umiejętności interpersonalne. Bardzo istotne jest także kształtowanie kultury osobistej, dbałości o wygląd, higieny oraz estetyki. Z badań wynika, że najczęściej osób dowiaduje się o regionie z polecenia, a więc istotne jest zadowolenie klienta. Gwarantem tego obok zapewnienia komfortu jest nienaganne zachowanie pracowników obsługi. (strona 66 w/w raportu)	•Urozmaicenie zakresu nauczania (nie tylko przedmioty zawodowe) przyczyni się do wzrostu zainteresowania kierunkami zawodowymi (1), •Kształcenie wśród uczniów kompetencji kluczowych i uniwersalnych zwiększy ich szanse na rynku pracy (jest to szczególnie ważne z punktu widzenia spodziewanego wzrostu liczby turystów zagranicznych w związku z organizacją ME EURO 2012) (2), •Absolwent posiadający obok kwalifikacji zawodowych, umiejętności ogólne łatwiej znajdzie pracę w branży turystycznej (2). Słabe strony: •Program szkół w dalszym ciągu nie uwzględnia dużej roli umiejętności ogólnych, interpersonalnych (0), •Zbyt mała ilość zajęć praktycznych (sytuacyjnych) (2).
Bardzo istotna jest praktyczna nauka zawodu, dzięki której uczniowie lub studenci uzyskują życiowe umiejętności, jest to szczególnie istotne w zawodach mających bezpośredni kontakt z klientem. (strona 66) w/w raportu	Szanse: •Wzrost ilości porozumień zawieranych przez szkoły i uczelnie z pracodawcami branży turystycznej (krajowymi i zagranicznymi) (2), •Integracja programu nauczania w szkołach z potrzebami pracodawców (minimalizacja rozdzwiku pomiędzy teorią a praktyką) (2). Słabe strony: •Brak promocji „dobrych praktyk” współpracy pomiędzy szkołami/uczelniami a pracodawcami (1), •Niechęć części pracodawców to współpracy w zakresie zapewniania praktyk uczniom i studentom (2), •Brak mechanizmów motywacyjnych wpływających na włączanie się pracodawców do działań edukacyjnych (2).
Szkoły i uczelnie powinny wzmacniać współpracę z podmiotami rynku turystycznego. Z jednej strony umożliwi to odbywanie praktyk przez uczniów i studentów, a drugiej podmioty z branży sygnalizować będą swoje zapotrzebowanie na preferowane kierunki czy zawody; podjąć kooperację z podmiotami branży turystycznej /np. DIT/w celu zwiększenia udziału praktyków w procesie edukacji i kształcenia. (strona 66 w/w raportu)	Szanse: •Wzrost liczby absolwentów z wykształceniem i przygotowaniem odpowiadającym potrzebom rynku (2), •Organizacja zajęć w szkołach i uczelniach z udziałem praktyków branży turystycznej (poprawa jakości kształcenia) (2). Słabe strony: •Brak promocji „dobrych praktyk” współpracy pomiędzy szkołami/uczelniami a pracodawcami (1), •Brak mechanizmów motywacyjnych wpływających na włączanie się pracodawców do działań edukacyjnych (2).

Uczelnie i szkoły zawodowe z branży turystycznej powinny częściej sięgać po środki finansowe z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Pozwoli to na dostęp do kształcenia mniej zamożnych osób, które są zainteresowane funkcjonowaniem w branży turystycznej. (strona 66 w/w raportu)	Szanse: •Zwiększenie dostępności do kształcenia osób mniej zamożnych (1), •Zwiększenie oferty szkół i uczelni (nowe specjalności) (1), •Możliwość kształcenia w specjalnościach niszowych/przyszłościowych (1), •Zwiększenie kwalifikacji kadr oświaty (poprzez uczelnianie projekty) (1). Słabe strony: •W dokumentach strategicznych uczelni często brakuje zapisów uwzględniających fakt środków z UE (POKL), jako źródła finansowania przedsięwzięć (1), •Kwalifikacje osób zaangażowanych w realizację projektów w ramach POKL są niewystarczające (1), •Wśród uczelni i szkół, niemających doświadczenia w pozyskiwaniu środków z UE, panuje negatywny stereotyp przyczyniający się do blokowania realizacji projektów w ramach środków z UE (1), •Brak rozwiązań organizacyjnych (często brak wyodrębnionej struktury zajmującej się pozyskiwaniem środków z UE) ograniczających absorpcję środków UE (2), •Ograniczone zasoby finansowe (2).
Reaktywować model kształcenia młodzieżowych kadr turystyki na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjów, poprzez szkolenia młodzieżowych organizatorów turystyki, szkolnych liderów turystyki z udziałem i przy wsparciu wydziałów edukacji JST, wydziału edukacji Samorządu Województwa. (strony 66 – 67 w/w raportu)	Szanse: •Zwiększenie popularności zawodów związanych z turystyką wśród dzieci i młodzieży gimnazjalnej, szczególnie w aspekcie postępującego niżu demograficznego (1). Słabe strony: •Niska świadomość roli turystyki w gospodarce regionu wśród pracowników JST odpowiedzialnych za rozwój edukacji (1). •Ograniczone środki finansowe na wdrożenie modelu kształcenia młodzieżowych kadr turystyki (2).
Wprowadzać do aktualnych programów nauczania na wszystkich poziomach możliwości uzyskiwania dodatkowych uprawnień zawodowych w trakcie kształcenia. (strona 67 w/w raportu)	Szanse: •Kształcenie w kierunkach niszowych (0). •Wzrost profesjonalizacji kadr turystyki (1), •Rozszerzenie kompetencji kadr turystycznych o specjalistyczne uprawnienia (2), •Realizacja projektów w ramach POKL umożliwiających równoległe pozyskiwanie dodatkowych uprawnień (2) •Możliwość pozyskiwania wiedzy w zakresie najnowszych technik i technologii wykorzystywanych w branży turystycznej (2).

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	Słabe strony: • Brak kadry nauczającej (1), • Niedostateczne przygotowanie merytoryczne kadry nauczającej (szczególnie jeżeli chodzi o wiedzę praktyczną) (1), • Brak środków finansowych (2).
Budować system kształcenia dla nowych zawodów turystycznych: animator turystyki, informator i teleinformator turystyczny do call center, instruktor rekreacji konnej, recepcjonista, serwisant urządzeń i systemów instalacyjnych w obiektach hotelowych i ośrodkach spa, mistrz kucharski, pilot samolotu turystycznego, przewodników po atrakcjach lokalnych, agromenadżerów, wytwórców pamiątek regionalnych i produktów lokalnych. (strona 67 w/w raportu)	Szanse: • Wykorzystanie środków z UE na kształcenie w nowych zawodach (1). • Zwiększenie atrakcyjności kierunków turystycznych o nowe zawody i specjalności (2), • Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych regionu poprzez zapewnienie profesjonalnych kadr (2). Słabe strony: • Niewystarczająco przygotowana kadra kształcąca (1), • Szkoły i uczelnie są niechętne do otwierania kierunków i specjalności niszowych (istnieje obawa o niewystarczającą ilość chętnych) (2).
Rekomendacje z raportu „ANTYCYPACJA DZIEDZIN GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ O NAJWIĘKSZYCH I NAJMNIEJSZYCH PERSPEKTYWACH ROZWOJU, A CO ZA TYM IDZIE POTRZEB GOSPODARKI TURYSTYCZNEJ W DZIEDZINIE POTENCJAŁU LUDZKIEGO W PODZIALE K-M.”⁸²	
Zapewnienie profesjonalnej kadry nauczającej. (strona 178 w/w raportu)	Szanse: • Doskonalenie nauczycieli branżowych w centrach kształcenia zawodowego (1). • Wzrost liczby absolwentów szkół o profilu turystycznym np. w zawodzie Specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelowych i turystycznych w roku 2009/2010 było 1224⁸³ (1), • Podniesienie jakości kształcenia (oraz konkurencyjności szkół o kierunkach turystycznych) (2), • Zwiększenie ofert atrakcyjnych programów nauczania (2), Słabe strony: • Niechęć części kadry do podnoszenia swoich kwalifikacji (1) pomimo oferowanych programów doszkalcających⁸⁴,

⁸² www.projekt.turystyka.dolnyslask.pl/raporty/2c.pdf

⁸³ Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, *RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2010 ROKU (część II ,)*, sierpień 2011 r., s. 15.

⁸⁴ Wydział Edukacji i Nauki UMWD realizuje projekt systemowy pn. „Szkolenie nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów”. Projekt współfinansowany jest ze

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	• Rutyna wśród kadry nauczającej (1), • Ograniczone środki w niektórych samorządach na doszkalanie nauczycieli (2).
Dostosowanie programów nauczania do potrzeb rynku pracy. (strona 179 w/w raportu)	Szanse: • Wdrożenie modułowego systemu kształcenia (1), • Wzrost liczby praktyk studenckich i uczniowskich (1), • Większy odsetek absolwentów znajduje pracę w zawodzie. Obecnie (rok akademicki 2009/2010) wśród absolwentów szkół wyższych osoby z zawodem Specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelowych i turystycznych stanowią 4,7% bezrobotnych.⁸⁵ (2), • Zwiększenie współpracy szkoła/uczelnia – pracodawca (2), • Doskonalenie u pracodawców kadry pedagogicznej szkół zawodowych (2), • Wspieranie szkół przez pracodawców w zakresie bazy, środków i materiałów (2). Słabe strony: • Wciąż niedostateczna współpraca pracodawców ze szkołami/uczelniami (2), • System edukacji (proces nauczania dominuje nad procesem uczenia) (2).
Należy integrować kształcenie ogólne z zawodowym. (strona 179)	Szanse: • Realizacja projektów z UE np. „Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku” w ramach którego uczestniczy 135 szkół, w tym szkół o profilu turystycznym np. Regionalna Szkoła Turystyczna w Polanicy Zdrój (1), • Zwiększenie wśród uczniów kompetencji ogólnych koniecznych do poprawnych relacji z klientami bezpośrednio obsługiwanymi (2), • Poprawa jakości kształcenia (2), • Przeprowadzenie procesu klasyfikacji zawodów (grupowanie i scalanie) (2).

środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Działanie 9.4 *Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty*. Na jego realizację w latach 2010-2011 przeznaczono **2 miliony złotych**. Głównym celem projektu jest podniesienie kwalifikacji zawodowych **1.000 nauczycieli ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych** z terenu Dolnego Śląska w zakresie stosowania innowacyjnych i aktywizujących metod kształcenia, w tym otwartej platformy e-learningowej umożliwiającej indywidualizację procesu nauczania, w szczególności poprzez wdrożenie metod i narzędzi efektywnego uczenia się.

⁸⁵ Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, *RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2010 ROKU (część II)*, sierpień 2011 r., s. 15.

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

	Słabe strony: •Słaba aktywność w niektórych placówkach edukacyjnych odnośnie wprowadzania zmian programowych (1).
Należy wyposażać szkoły w niezbędny sprzęt dydaktyczny. (strona 180)	Szanse: •Poprawa jakości i atrakcyjności kształcenia (2), •Tworzenie pracowni w szkołach (np. turystyki, hotelarstwa itp.) przybliżających uczniom praktyczne aspekty wykonywania zawodu (2). Słabe strony: •Brak środków finansowych na doposażenie szkół w materiały dydaktyczne (obecnie nie wiele szkół posiada nowoczesne pracownie dostosowane do panujących na świecie trendów w turystyce) (2).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych w tekście raportów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

DOLNY
ŚLĄSK

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

3. Propozycje i inicjatywy w sferze kadr turystycznych Dolnego Śląska

3.1. Budowanie korpusu kadr turystycznych

Podniesienie konkurencyjności w gospodarce turystycznej regionu Dolnego Śląska zapewnić mogą przede wszystkim dobrze wykwalifikowane kadry przygotowane do świadczenia wysokiej i kompleksowej jakości usług, a także odpowiednio dostosowana oferta turystyczna odpowiadająca aktualnym potrzebom i oczekiwaniom klientów, która również wymaga profesjonalizmu i kierunkowego wykształcenia od osób kreujących takie usługi.

Prawidłowo wykwalifikowane kadry to fundament właściwego funkcjonowania i rozwoju gospodarczego regionu, jak dowodzi praktyka, we wszystkich sektorach przemysłu czy gospodarki turystycznej.

Jak wynika z prognoz ruchu turystycznego (przedstawionych w raporcie 1B)⁸⁶. uwzględniających organizację Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w regionie, należy spodziewać się wzrostu liczby turystów. Wzrost ten dotyczyć będzie zarówno samego momentu odbycia się Mistrzostw, jak i w lat następnych⁸⁷. W tym kontekście rozwój dolnośląskich kadr turystycznych dostosowanych do zwiększającego się ruchu turystycznego oraz nowych typów usług zgodnych aktualnymi trendami w turystyce jest zasadniczym czynnikiem, oraz powinien być strategicznym kierunkiem rozwoju regionu.

⁸⁶ Raport 1B zrealizowany w przedmiotowym projekcie POKL „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012” POKL.08.01.04-02-001/09” w I etapie wdrażania.

⁸⁷ Patrz Raport 1B pn. „Analiza ogólnych trendów w ruchu turystycznym na Dolnym Śląsku”. Wzrost turystów w wyniku organizacji UEFA EURO 2012™ obliczono na podstawie prognozy wykonanej metodą Holta. Za rok bazowy posłużył 2005 r. W 2012 r. wystąpi wzrost turystów zagranicznych o 16,9% w 2013 r. – 18,7%, w 2014 r. – 20,8% a w 2015 r. 23,5% (Wykres 11. Prognoza liczby turystów zagranicznych w obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie dolnośląskim z uwzględnieniem wpływu EURO 2012), s.25.

Przemysł turystyczny staje się obecnie liczącym źródłem zatrudnienia dla wielu osób z różnorodnych i specjalistycznych zawodów,⁸⁸ w tym związanych z obsługą biur podróży, gastronomią, obiektami noclegowymi, informacją turystyczną itd., a także instruktorów szkolący i wspierających turystów w uprawianiu wielu form turystyki.

W w/w zawodach ważną rolę odgrywają: predyspozycje psychofizyczne, odpowiednie przygotowanie zawodowe (specjalistyczne kwalifikacje i praktyka), biegła znajomość języków obcych, kultura osobista, gościnność, odpowiedzialność i sumienność, a także elastyczność pozwalająca dostosować się postępującym zmianom i oczekiwaniom rynku czy samych klientów.

Warto przypomnieć w tym miejscu, że istniejący w Polsce system kształcenia zawodowego dla turystyki obejmuje:

- Szkolnictwo zawodowe na poziomie zasadniczym i średnim,
- Szkolnictwo policealne,
- Szkolnictwo wyższe, reprezentowane przez różne szkoły wyższe: akademie wychowania fizycznego, uniwersytety ekonomiczne, uniwersytety, przyrodnicze, wyższe szkoły zarządzania i biznesu, wyższe szkoły hotelarstwa i turystyki itp.

Cytując za innymi autorami *„Według pracodawców (branża turystyczna z całej Polski) największe zapotrzebowanie wśród kompetencji jakie powinni mieć pracownicy zaliczyć można: znajomość języków obcych, znajomość rynku turystycznego, umiejętność obsługi klienta. W dalszej kolejności są to: wiedza teoretyczna, oraz zadawalający poziom wykształcenia”*⁸⁹. W związku z tym niezbędne są działania idące w tym kierunku, uwzględniające wszystkie poziomy kształcenia.

⁸⁸ Zgodnie z danymi GUS na lata 2010/2011 w styczniu 2010 r. w Województwie Dolnośląskim w ramach pracy w sektorze przedsiębiorstw z zakresu zakwaterowania i gastronomii pracujących osób było 16 401, natomiast w styczniu 2011 r. liczba ta wyniosła 17 943 osób. W Polsce w ramach pracy w sektorze przedsiębiorstw z zakresu zakwaterowania i gastronomii liczba pracujących osób w styczniu 2010 r. wyniosła 118 422, natomiast w styczniu 2011 r. liczba osób pracujących stanowiła 130 781, www.stat.gov.pl/gus, Bank Danych Regionalnych, stan sierpień 2011 r.

⁸⁹ E. Szymańska, *„Oczekiwania rynku turystycznego w zakresie kształcenia kadr”* w: *Economy and Management* – 1/2009, s.137.

W celu budowy silnego potencjału kadry turystycznej w regionie, jak również w celu ciągłego doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji, proponuje się:

- poprawę jakości kształcenia obecnej kadry turystycznej, poprzez zwiększenie umiejętności i wiedzy w obszarze zarządzania, w tym również w zakresie aspektów marketingu, produktu turystycznego, poprzez tworzenie pakietów ofert i ich przystosowania – w zakresie branży turystycznej,
- pobudzanie procesów samodzielnego doksztalcania, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, zdobywania doświadczeń oraz umiejętności istotnych z punktu widzenia konkurencyjności turystycznych zasobów ludzkich,
- budowę i rozwój konkurencyjnych kadr w turystyce w stosunku do standardów oferowanych przez rynki europejskie, w tym poprzez czerpanie pozytywnych wzorców i dobrych praktyk,
- budowę mechanizmów wpływających na stałą poprawę jakości oferty edukacyjnej dla przyszłego personelu baz (ośrodków) turystycznych,
- opracowanie procedur stałego monitorowania programów nauczania w celu podniesienia standardów kształcenia opartych o potrzeby rynku,
- podnoszenie standardów kwalifikacji (oceny) kadry turystycznej – poprzez np. zwiększenie udziału osób z kierunkowym, wyższym wykształceniem w obszarze turystyki i zarządzania, poprawę przygotowania zawodowego, zwiększenie liczby specjalistów w zakresie marketingu i promocji, poprawę umiejętności językowych zarówno personelu jak i kadry zarządzającej (posługiwanie się min. 2 językami obcymi),
- kształcenie nowych, profesjonalnych i kompetentnych kadr, wszechstronnie przygotowanych do świadczenia procesów obsługi turystycznej, w zakresie marketingu i zarządzania, poprzez wdrożenie nowych kierunków nauczania (np. e-marketing),
- umiejętności dostosowania do potrzeb zmieniającego się rynku pracy,
- stworzenie możliwości rozwoju poprzez odbywanie praktyk, zarówno w kraju, jak i za granicą,
- podniesienie poziomu kadry szkolącej poprzez rozwój (szkolenia, warsztaty, konferencje, seminaria, doksztalcanie),

- wprowadzenie działań dla osób bezrobotnych, zainteresowanych rozwojem zawodowym, dla absolwentów szkół, oraz osób zainteresowanych odbyciem odpowiednio dostosowanych systemów szkoleń zawodowych, poprzez przygotowane do podjęcia pracy w branży turystycznej, kształcenie poprzez system stypendiów i staży zawodowych.

Założenia mogą być realizowane poprzez następujące działania:

- organizacja (wdrożenie) cyklicznych szkoleń oraz warsztatów specjalistycznych mających na celu podniesienie wiedzy nt., jakości, zarządzania, marketingu, promocji, obsługi klienta, kwalifikacji zawodowych w zakresie turystyki. Działania ukierunkowane są na:
 - osoby bezrobotne zainteresowane rozwojem zawodowym w szczególności pozostające bez pracy, długotrwale bezrobotne oraz osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, które mogą podjąć pracę w turystyce,
 - absolwentów szkół średnich i wyższych (szkolenia ukierunkowane i obejmujące swym zasięgiem przekazanie niezbędnej wiedzy i umiejętności ułatwiających sprawne poruszanie się na turystycznym rynku pracy osobom młodym, uczącym się, nieposiadającym doświadczenia zawodowego, które posiadają jedynie teoretyczną wiedzę (podręcznikową) szkolną, niekoniecznie ściśle związaną z gałęzią turystyki),
 - kadry zarządzającej w sektorach branży turystycznych (szkolenia powinny obejmować wiedzę z zakresu marketingu turystycznego, podstaw kreowania i zarządzania produktami turystycznymi, zarządzania kadrami – zasoby ludzkie, zarządzania finansami),
 - personel bezpośrednio zaangażowany w obsługę turystyczną (system szkoleń powinien rozwijać wiedzę na temat odpowiednich wzorców zachowań w procesie obsługi turysty, poszerzać zakres wiedzy z zakresu umiejętności posługiwania się językami obcymi, zapoznawać z panującymi standardami komunikacyjnymi i jakościowymi w branży

turystycznej poprzez wspieranie procesów wdrażania systemów jakości, zarządzania, marketingu),

- osoby podejmujące prowadzenie działalność gospodarczej (działanie wiąże się z wprowadzeniem programów oraz wdrożenie systemu szkoleń i warsztatów przekazujących wiedzę z zakresu zarządzania i prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze branży turystycznej,
- obecną i przyszłą kadrę Punktów Informacji Turystycznej, Organizacji Turystycznych (działania kierowane do kadry odpowiedzialnej za tworzenie i realizację zadań związanych z promocją regionu, turystyką, rozwojem infrastruktury mające na celu pobudzenie sektora turystycznego zapewniając efektywne funkcjonowanie w branży),
- kadry informatorów branży turystycznej poprzez rozwój i wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań informatycznych w turystyce (w tym punkty IT),
- kadry szkolącej przyszły personel w turystyce (działania skierowane na systematyczne podnoszenie wiedzy z zakresu turystyki, poprzez cykliczne szkolenia, warsztaty, doskazywanie zawodowe, konferencje, seminaria, spotkania branżowe),
- personel pośrednio związany z branżą turystyczną, jednakże mający częsty kontakt z osobami odwiedzającymi region i turystami podczas wykonywania swojej pracy,
- służby mundurowe: policji, straży miejskiej, straży pożarnej w miejscowościach turystycznych,
- personel ważnych grup zawodowych z punktu widzenia obsługi turystycznej np. kucharzy, osoby pierwszego kontaktu, personelu branży hotelarsko-gastronomicznej,
- zwiększenie nacisku na poziom kształcenia w ramach zajęć praktycznych we wszystkich placówkach edukacyjnych kształcących przyszłe kadry dla turystyki, dostosowując model do zmieniających się oczekiwań rynku pracy, wraz dostosowaniem zajęć praktycznych do obsługi nowoczesnych

urządzeń mających zastosowanie np. w gastronomii i hotelarstwie, sektorze turystycznym,

- wprowadzenie dodatkowych studiów dziennych, wieczorowych oraz podyplomowych w zakresie turystyki i marketingu, zarządzania w turystyce - tworzenie nowych kierunków studiów,
- stworzenie programu promującego najzdolniejszych uczniów, poprzez wdrożenie stypendialnych założeń kształcenia w szkołach w zakresie zarządzania i turystyki,
- skoncentrowanie działań ukierunkowanych na organizację i podniesienie szkolenia zawodowego przyszłej kadry turystycznej poprzez udział w kursach branżowych, warsztatach, konferencjach, targach, seminariach, spotkań z przedsiębiorcami, praktykach zawodowych zarówno w kraju, jak i za granicą,
- kształtowanie przyszłych postaw społecznych ukierunkowanych na wartości kulturowe, historyczne, przyrodnicze i krajoznawcze poprzez kształcenie i wzrost świadomości społeczno-edukacyjnej formy turystyki w kształceniu,
- kreowanie zaplecza społecznej kadry turystyki (działania ukierunkowane na aktywizowanie środowisk lokalnych poprzez powstawanie klubów, stowarzyszeń, miłośników, towarzystw, organizacji turystycznych przyczyniających się do krzewienia różnorodnych form turystyki, w szczególności wśród dzieci i młodzieży poprzez pierwsze kontakty z przyrodą, krajobrazem, szlakami turystycznymi, historią regionu, co w przyszłości przełoży się na kształtowanie postaw turystycznych),
- nawiązanie współpracy z przedsiębiorcami i organizacjami turystycznymi poprzez trójstronne umowy partnerskie odnośnie kształcenia w zawodach danej branży powiązanych z programem kształcenia,
- stworzenie katalogu tzw. dobrych praktyk w obszarze turystyki,
- utworzenie strony internetowej oraz bazy uczelni, instytucji skupiającej opisy zasobów kadrowych oraz programów kształcenia przyszłej kadry turystycznej w regionie, w tym również kierunków i specjalizacji, jak również potencjalnych kosztów podjęcia nauki na danym kierunku,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

- monitorowanie działań i programów poprzez systematyczne koordynowanie założeń programowych dla przyszłej kadry (personelu), w tym także kadry zarządzającej,
- działanie opiniotwórcze, w tym konsultacje oraz analizy zmieniających się trendów i tendencji rynkowych w obszarze turystyki,
- monitoring (weryfikacji) skuteczności prowadzonych szkoleń i warsztatów poprzez cykliczne testowanie jakości szkolenia kadry w obszarze turystyki oraz badanie opinii turystów,
- monitoring branży turystycznej poprzez powołanie organu doradczego ds. rozwoju turystyki w regionie, składający się z grupy zewnętrznych ekspertów i konsultantów,
- powołanie organu ukierunkowanego na monitoring rynku edukacyjnego w regionie poprzez stworzenie sieci powiązań zrzeszającej szkoły średnie oraz wyższe kształcące przyszłe kadry dla turystyki, w ramach nadzoru i rozwoju szkolnictwa ukierunkowanego na turystykę.

Wszystkie wyżej wymienione postulaty i działania są skorelowane z aktualnymi potrzebami regionalnej gospodarki turystycznej w zakresie oczekiwanej i potrzebnej kompleksowej zmiany systemu edukacji oraz kształcenia kadr turystycznych w warunkach narastającej konkurencyjności rynku turystycznego.

Dodatkowo z uwagi na perspektywę rozpoczęcia ME EURO UEFA 2012 oraz zdiagnozowane trendy w ruchu turystycznym w regionie rekomenduje się podjęcie pilnych działań mających na celu przygotowanie kadr turystycznych do organizacji i obsługi tak dużej imprezy, a w kolejnych okresach do obsługi prognozowanego wzrostu liczby turystów.

Szkoleniami powinny być objęte w szczególności kadry z obszarów, w których zlokalizowane będą centra pobytowe (Wrocław, Jelenia Góra) oraz miejscowości, w których zakontraktowano hotele dla UEFA FAMILY. Szkolenia powinny dotyczyć zarówno osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach prywatnych jak i w punktach informacji turystycznej czy wydziałach promocji prowadzonych przez JST. Szkolenia powinny dotyczyć znajomości: języków obcych, technik interpersonalnych, walorów i produktów turystycznych regionu, nowoczesnych technik promocji.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Finansowanie szkoleń powinno być realizowane w ramach środków własnych przedsiębiorstw i JST (w ramach POKL realizowane są również projekty szkoleniowe pod kątem przygotowania regionu do ME UEFA EURO 2012 opisane w rozdziale 1 niniejszego raportu).

Na rysunku 1 przedstawiono autorski model organizacji tworzenia korpusu kadr turystycznych Dolnego Śląska, który powinien być bazą do kształtowania systemu edukacji turystycznej oraz wytyczną do alokacji środków wsparcia z UE w nowej perspektywie finansowania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

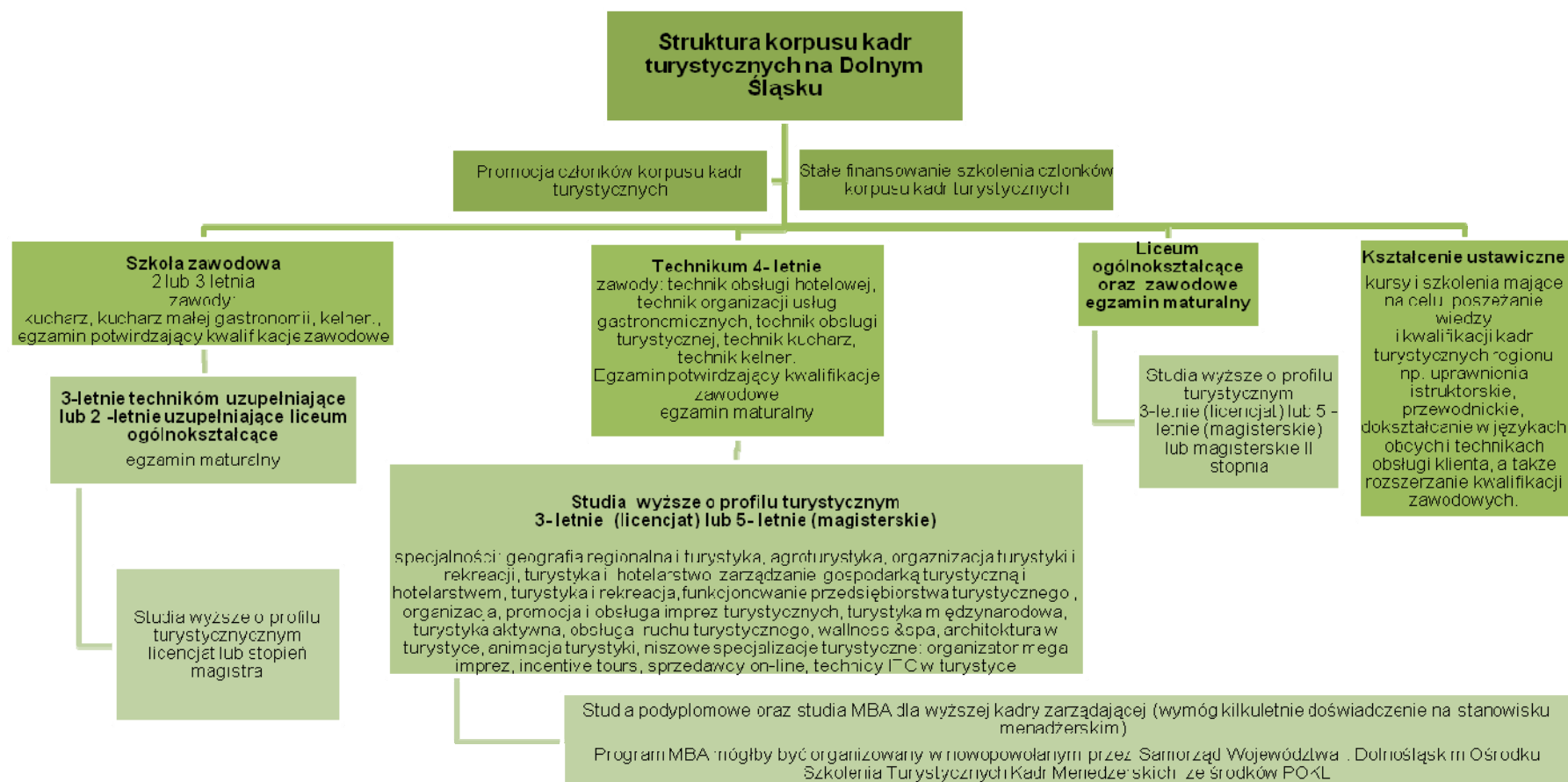
**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Rysunek 1. Model korpusu kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. Scalenie i integracja programu edukacyjnego kadr turystycznych

Nowoczesny, odpowiadający potrzebom rynku (w tym pracodawców) stale aktualizowany i rozwijany program nauczania jest jednym z kluczowych elementów systemu edukacji kadr turystycznych. W celu doskonalenia jakości świadczonych usług w sektorze turystyki niezbędne staje się aktualnie kształcenie odpowiedniej, wysoko wykwalifikowanej kadry turystycznej dla wszystkich sektorów regionalnej gospodarki turystycznej⁹⁰. Zarówno podniesienie poziomu kształcenia przyszłej kadry pracowniczej, jak i ustawiczne podnoszenie kwalifikacji personelu już pracującego w branży, jest warunkiem koniecznym w celu sprostania konkurencji oraz wysokim wymaganiom stawianym przez rynek.

Poniżej przedstawiono autorskie zalecenia i postulaty, jakie powinny być wdrożone w województwie, mające na celu dostosowanie programu edukacyjnego kadr turystycznych do realiów rynku turystycznego:

- dostosowywanie programów nauczania na kierunkach turystycznych do trendów panujących na rynku (w oparciu o badania ruchu turystycznego),
- zwiększenie ilości praktyk uczniów i studentów (w tym zakresie istotne byłoby zawieranie porozumień uczelni i szkół o profilu turystycznym z pracodawcami indywidualnymi, a także stowarzyszeniami branżowymi; ważna jest także w tym zakresie współpraca z parterami zagranicznymi),
- jako uzupełnienie praktyk należy w stale rozwijać wyposażenie dydaktyczne szkół i uczelni,
- szkoły powinny podejmować inicjatywy mające na celu zawieranie porozumień z pracodawcami z branży odnośnie objęcia przez nich patronatu (również wsparcia finansowego) nad konkretnym kierunkiem czy specjalizacją (w zamian szkoły dostosowywałyby kwalifikacje uczniów do potrzeb przedsiębiorcy),

⁹⁰ Potwierdzają to analizy zawarte w Raportach nr 2B i 2C zrealizowanych w przedmiotowym projekcie POKL "Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012" POKL.08.01.04-02-001/09" w I etapie wdrażania.

- program nauczania w szkołach zawodowych powinien zawierać więcej elementów wiedzy ogólnej,
- w szkołach o profilu rolniczym/ogrodniczym powinny powstać kierunki związane z agro i ekoturystyką, a o profilu ekonomicznym kierunki związane z ekonomiką turystyki oraz obsługi ruchu turystycznego,
- należy dożyć do integracji programów nauczania na różnych poziomach nauczania, tak aby uczeń miał możliwość wyboru ścieżki edukacyjnej,
- należy tak kształtować system kształcenia ustawicznego w regionie (w zakresie szkoleń z zakresu turystyki) aby po zakończeniu (lub w trakcie) edukacji na poziomie szkoły średniej czy studiów można było zdobywać nowe kwalifikacje odpowiadające zmieniającym się realiom rynku pracy (pozaszkolne formy kształcenia),
- należy rozważyć możliwość stworzenia instytucjonalnej formy współpracy szkół i uczelni kształcących w branży turystycznej na terenie Dolnego Śląska,

System kształcenia w obecnej formie jest mało elastyczny i kładzie zbyt mały nacisk na umiejętności dostosowane do potrzeb rynku pracy. W ramach działań d/t regionalnego systemu edukacji turystycznej proponuje się wprowadzenie większej liczby godzin zajęć teoretycznych i praktycznych w zakresie nauki geografii, obsługi systemów rezerwacyjnych, obsługi klienta, nauki języków obcych oraz zajęć w zakresie ekonomicznych aspektów działalności turystycznej, a także zagadnień d/t marketingu i reklamy oraz nowoczesnego PR.

Istotną kwestią jest wprowadzenie nowych kierunków studiów związanych z turystyką, a raczej przemysłem turystycznym, poprzez wdrażanie nowych prorynkowych specjalizacji.⁹¹ Skuteczność tego działania zależna będzie od specyfiki

⁹¹ Przykładem takiego działania jest projekt wdrażany aktualnie (od 2011 r.) przez Wyższą Szkołę Handlową we Wrocławiu wg autorskiej koncepcji I.Cierpisha i W.Fedyka dotowany z POKL 4.1.1. przez MNISW pod tytułem: *Odpowiadamy na wyzwanie nowych rynków - innowacyjna edukacja menedżerska*, obejmujący kształcenie na kierunku Zarządzanie, na nowostworzonej specjalizacji Organizator mega imprez w języku angielskim z wykorzystaniem specjalnej platformy e-learningowej i systemu videokonferencji - www.iem.handlowa.eu/. Kolejnym przykładem może być nowy kierunek na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego „Krajoznawstwo i turystyka historyczna” - www.ug.gda.pl/pl/info_dla_kand/kierunki/?tpl=/hist/krajoznawstwo.

prowadzenia zajęć, w tym *case studies* z praktykami i specjalistami z branży turystycznej. Podejście takie może wpłynąć pozytywnie na aktywne ukierunkowanie studentów na procesy samodoskonalenia się oraz kształcenia w danym kierunku. Konsekwencją tych działań może być skupienie się na bardziej praktycznych aspektach pracy sektora turystycznego.

Koniecznym jest opracowanie (w kooperacji wyższych uczelni i ekspertów z praktykami biznesu turystycznego) dla wszystkich poprzednich i nowych typów zawodów turystycznych zaktualizowanego i unowocześnionego swego kanonu kompetencji zawodowych w korelacji ze zidentyfikowanymi potrzebami rynku. Przykład takiego autorskiego modelu zawarto na rysunku 2.

Rysunek 2. Wzorcowy model kwalifikacji w zawodzie organizator usługi turystycznej oraz kucharz małej gastronomii.

Organizator usługi turystycznej	Kucharz małej gastronomii
Składowe kwalifikacji zawodowych : - prowadzenie i interpretowanie badań rynkowych, - znajomość technik ITC w komercjalizacji usług turystycznych, - przygotowywanie ofert produktu turystycznego do sprzedaży wraz z opracowaniem pełnej dokumentacji, - obsługiwanie klientów, - prowadzenie dokumentacji finansowo – księgowej, - kierowanie pracą zespołów współpracowników i biura podróży, - monitorowanie i ocenianie efektywności sprzedawanych produktów, - prowadzenie negocjacji i analiz ryzyka oraz działania w sytuacji zagrożenia, - umiejętność aplikowania o fundusze UE na prowadzenie działalności gospodarczej w turystyce.	Składowe kwalifikacji zawodowych : - przygotowywanie materiałów do produkcji podstawowego asortymentu potraw i napojów w małej gastronomii, - sporządzanie podstawowego asortymentu potraw i napojów w małej gastronomii, - dobieranie i posługiwanie się sprzętem oraz obsługiwanie maszyn i urządzeń w małej gastronomii, - przyjmowanie, przechowywanie, wydawanie produktów spożywczych, półproduktów i innych artykułów małej gastronomii, - ocenianie jakościowe surowców, półproduktów i potraw małej gastronomii, - zarządzanie firmą gastronomiczną, - prowadzenie negocjacji i analiz ryzyka oraz działania w sytuacji zagrożenia, - umiejętność aplikowania o fundusze UE na prowadzenie działalności gospodarczej w gastro-turystyce.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Standardu Kwalifikacji - www.standardyzyszkolenia.praca.gov.pl.

3.3. Model koordynacji w systemie szkoleń kadr turystycznych

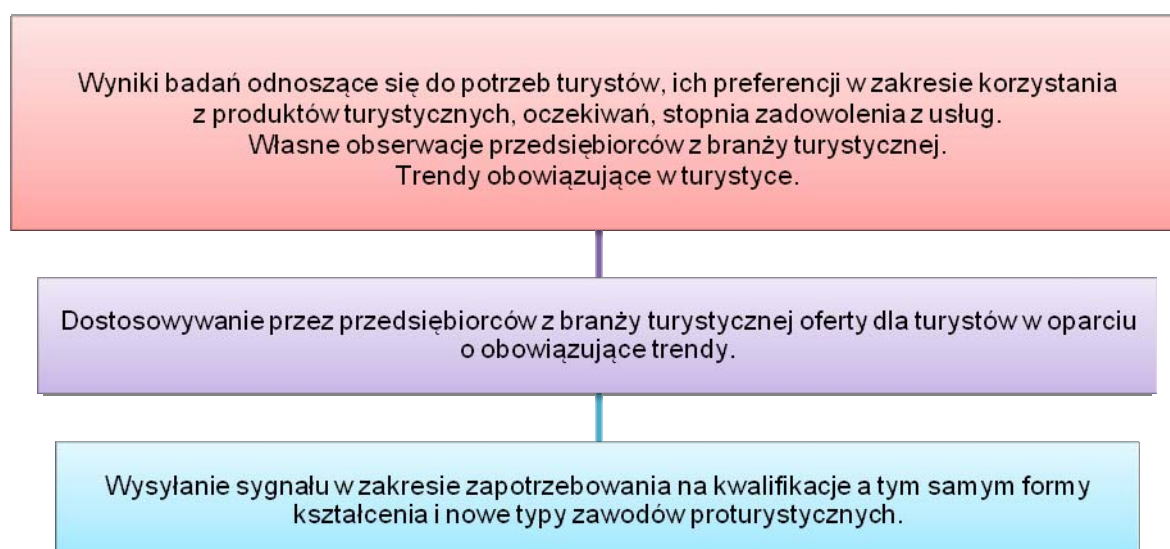
Przewidywany wzrost ilości turystów spowodowany m.in. efektem promocyjnym organizowanych w regionie ME EURO 2012 jest dużą szansą na zwiększenie

znaczenia sektora turystycznego województwa dolnośląskiego. Specyfika pracy w branży turystycznej wiąże się często z bezpośrednim kontaktem z klientem, który oczekuje profesjonalnej obsługi. Z tego też względu niezwykle istotną kwestią staje się odpowiednie kształcenie kadr turystycznych w zintegrowanym systemie zapewniającym kompleksowość procesu edukacji.

Koordinacja systemu kształcenia kadr jest konieczna z punktu widzenia dostosowania programów nauczania i szkoleń udoskonalających do potrzeb rynku. Jest to obecnie główny problem do rozwiązania (nie tylko na Dolnym Śląsku, ale w całej Polsce), aby kwalifikacje zdobywane przez uczestników procesu kształcenia były skorelowane z potrzebami pracodawców branży turystycznej (Rysunek 3).

Rysunek 3. Schemat procesu tworzenia się zapotrzebowania na zawody turystyczne.

Źródło: Opracowanie własne.

Wprowadzanie zmian mających na celu dostosowanie kwalifikacji osób do wymogów rynku turystycznego w regionie wymaga rozwiązań instytucjonalnych. W tym celu autorzy postulują powinien powstanie Zespołu Koordynacyjnego odpowiedzialnego za wdrażanie zmian oraz monitoring w systemie kształcenia kadr turystycznych regionu. Sugeruje się, aby w/w Zespół został powołany uchwałą

Sejmiku Samorządu Dolnośląskiego, która pozwoli na wdrażanie formalno-prawne dalszych działań systemowych pod auspicjami Województwa.

Proponuje się, aby Zespół składał się z osób mających bezpośrednią styczność z systemem edukacji w regionie oraz rozwojem turystyki, tj. przedstawicieli: właściwych wydziałów UMWD, Wojewody, Kuratorium Oświaty, podmiotów prywatnych, ekspertów z zakresu turystyki (np. z listy ekspertów RPO, POKL i EWT MRR), DWUP, DIT i wybranych organizacji turystycznych, np. Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej, wybranej Lokalnej Organizacji Turystycznej i Lokalnej Grupy Działania. Konieczny jest także udział przedstawicieli świata nauki zajmujących się problematyką zarządzania kadrami, zarządzania kapitałem ludzkim i zarządzania wiedzą.

Postuluje się aby do zadań Zespołu należało przede wszystkim:

- Rekomendowanie rozwoju kierunków kształcenia w oparciu o zidentyfikowane trendy w popycie turystycznym oraz zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy,
- Rekomendowanie typów i rodzajów szkoleń,
- Określanie preferowanych zawodów w turystyce,
- Monitoring wdrażanych rekomendacji,
- Proponowanie zmian w organizacji systemu kształcenia kadr turystycznych,
- Rekomendowania zmian w zakresie strumieni środków z UE (POKL) oraz przyszłych środków w ramach kolejnej perspektywy finansowej na lata 2014 - 2020,
- Inicjowanie współpracy pomiędzy szkołami/uczelniami/institucjami szkoleniowymi, a pracodawcami branży turystycznej w zakresie odbywania praktyk, staży oraz udziału przedstawicieli pracodawców w procesie kształcenia (jako wykładowcy – praktycy),
- Przygotowywanie raportów sprawozdawczych.

Rekomendacje i propozycje kierunków zmian w kształceniu kadr turystycznych przygotowywane przez w/w Zespół skierowane będą do głównych podmiotów systemu, tj.:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

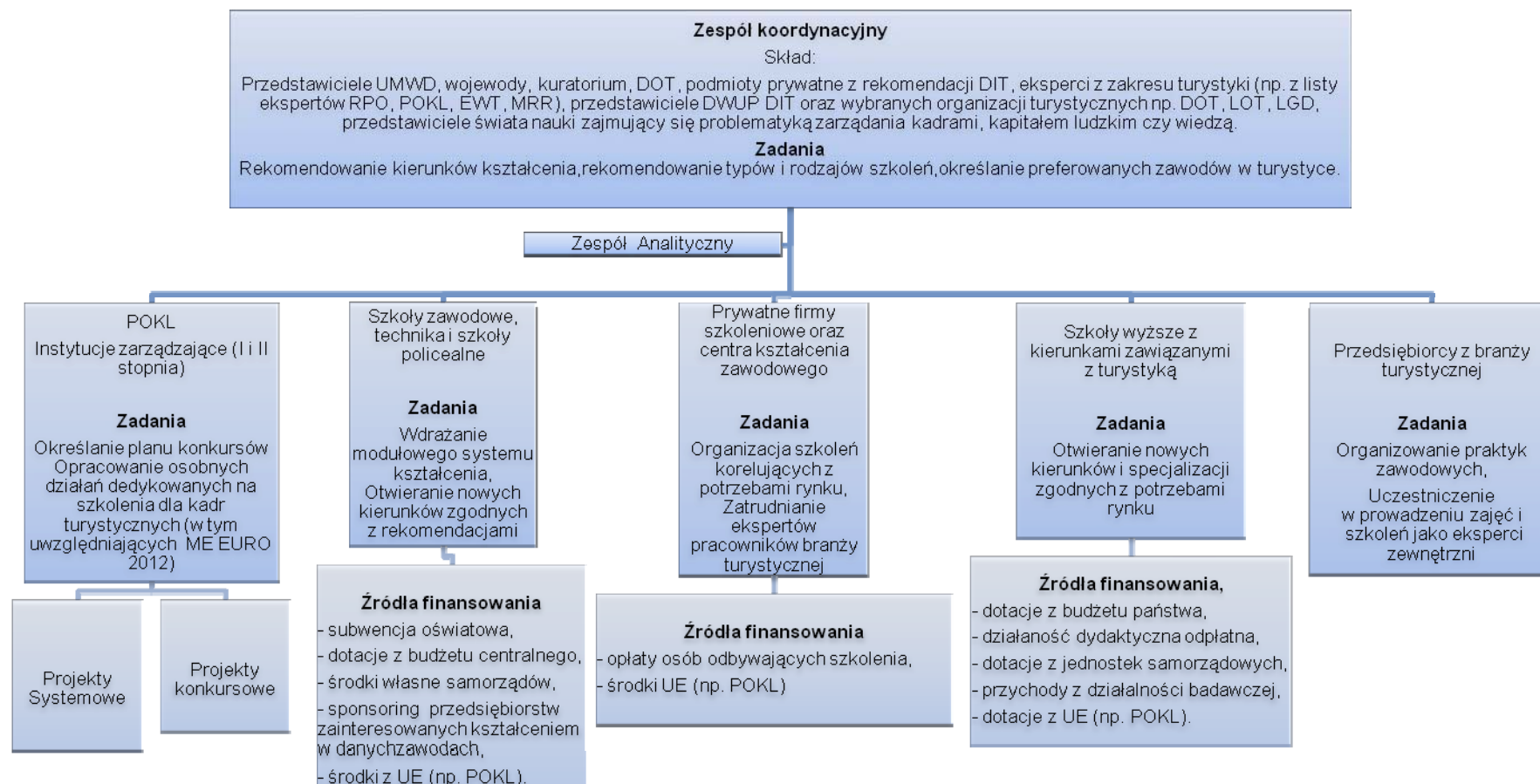
- Instytucji zarządzających I i II stopnia w ramach POKL (UMWD oraz DWUP) oraz adekwatnych Instytucji na poziomie ogólnopolskim wdrażającym kilka priorytetów POKL (MEN, MNiSW),
- Szkoły zasadnicze, technika oraz policealne kształcące kadry turystyczne,
- Komercyjne firmy szkoleniowe oraz centra kształcenia zawodowego,
- Szkoły wyższe kształcące w kierunkach związanych z turystyką,
- Przedsiębiorcy z branży turystycznej (lub ich zrzeszenia).

Poniżej przedstawiono autorski model koordynacji systemu kształcenia kadr w regionie (Rysunek 4).

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Rysunek 4. Model koordynacji systemu szkolenia kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14. Harmonogram wdrażania zmian w systemie edukacji kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.

Zadanie	Termin realizacji
Powołanie Zespołu koordynującego	IV kwartał 2011r.
Spotkania robocze określające pilne potrzeby szkoleniowe odnośnie przygotowań do ME UEFA EURO 2012	Początek I kwartału 2012r.
Wdrażanie szkoleń (szczególnie wśród kadry pracującej w miejscowościach – organizatorach ME UEFA EURO 2012)	I kwartał 2012r.
Ocena stanu przygotowania kadr turystycznych odnośnie organizacji przez region ME UEFA EURO 2012	koniec I kwartału 2012r.
Przedstawienie propozycji scalania systemu edukacji kadr turystycznych w regionie	III kwartał 2012r.
Przedstawianie rekomendacji odnośnie preferowanych zawodów/kwalifikacji (w oparciu o badania sektora turystyki oraz opinie pracodawców z branży)	co pół roku w formie raportu
Analiza oferowanych przez uczelnie, szkoły, instytucje szkoleniowe kierunków kształcenia	co rok
Przedstawienie obszarów (szkoleń) dla alokacji środków finansowych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2014 - 2020	IV kwartał 2012r.

Źródło: Opracowanie własne.

System monitoringu i kontroli

Realizowane działania wymagają stałego monitoringu i kontroli, stąd ważne jest wdrożenie procedur mających realizować funkcję kontrolną. W ramach Zespołu Koordynującego rekomenduje się powołanie Zespołu Analitycznego przygotowującego sprawozdania dotyczące efektów wprowadzanych zmian. Eksperci we współpracy z podmiotami zainteresowanymi rozwojem kadr dostarczaliby danych niezbędnych do oceny wdrażanych zmian w formie cyklicznych raportów. Proponuje się, aby Zespół składał się od 6 do 10 ekspertów (autorytetów z zakresu turystyki, rynku pracy oraz kształcenia kadr, w tym np. osób powołanych na regionalnych ekspertów I i II stopnia w RPO w zakresie turystyki z list Samorządu Województwa i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego).

Finansowanie Zespołu powinno być zapewnione poprzez środki Samorządu Województwa oraz składki potencjalnych beneficjentów zainteresowanych pozyskiwaniem informacji w tej materii.

Rysunek 5. Schemat przedstawiający monitoring i kontrolę procesu wdrażania zmian w kształceniu kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.

Schemat przedstawiający monitoring i kontrolę

Źródło: Opracowanie własne.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Podsumowanie

Rola kadr turystycznych w zwiększaniu udziału sektora turystycznego w regionalnej gospodarce turystycznej jest nie do przecenienia i powszechnie utożsamiana z szansą na podniesienie jakości oferowanych usług turystycznych, a tym samym uzyskania wizerunku Dolnego Śląska jako interesującej destynacji turystycznej, co wpłynie na wzrost ruchu turystycznego i dochodów.

Aktualnie Dolny Śląsk stoi przed wielką szansą na przyspieszenie w rozwoju usług turystycznych w sferze zasobów kadr turystycznych, bowiem wiąże się to bezpośrednio z organizacją ME EURO 2012, która to impreza implikuje (także wymusza) podejmowanie działań w zakresie doskonalenia i kształcenia zawodowego kadr dla gospodarki turystycznej.

Jak pokazały wcześniej organizowane imprezy związane ze sportem, odpowiednie przygotowanie i obsługa turystów przynosi stały wzrost ruchu turystycznego (tzw. „efekt barceloński” dzięki organizacji olimpiady w 1992 r.). Obok dobrej jakości infrastruktury, odpowiedniego wyeksponowania walorów turystycznych i ich promocji, ważną i kluczową rolę odgrywa profesjonalna kadra, której kwalifikacje odpowiadają przyjezdnym turystom. Ten kierunek myślenia i działania powinien być elementem misji turystycznej Samorządu Województwa i elementem spajającym wszystkie zainteresowane strony uczestniczące w systemie regionalnej edukacji kadr turystycznych.

Najintensywniejsze działania związane z przygotowaniem regionu do organizacji mistrzostw, są aktualnie realizowane poprzez szkolenia podstawowe i specjalistyczne dla branży turystycznej i sektorów pokrewnych głównie w ramach dotacji z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, a co ważne także poprzez mechanizm udzielania dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej w branżach związanych z przygotowaniem Dolnego Śląska do ME EURO 2012. Koniecznym jest podjęcie zdecydowanych kroków dla usprawnienia systemu udzielania dotacji na szkolenie kadr turystycznych w regionie, w tym

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

pierwoszoplanowo stworzenie odrębnych priorytetów wsparcia na szkolenia kadr turystyki w ramach programów UE (m.in. POKL, POIG, EWT i RPO).

Profesjonalne przygotowanie kadr turystycznych (na szczeblu zasadniczym, średnim, wyższym, a także w formie komercyjnych kursów i szkoleń) w dużej mierze uzależnione jest także od jakości programów nauczania dostosowanych do potrzeb rynku (stąd ważna jest stała współpraca podmiotów systemu edukacji z pracodawcami) oraz jakości trenerów (konieczne budowanie regionalnego korpusu kadr trenerów-ekspertów).

Kolejnym czynnikiem determinującym prawidłowy rozwój szkolenia kadr turystycznych, na który należy kłaść nacisk w regionie, jest odpowiednio szybkie dostosowywanie programów nauczania do zmieniających się trendów w turystyce. Zmiany w systemie kształcenia kadr turystycznych powinny iść w kierunku tworzenia zinstytucjonalizowanych form współpracy pomiędzy różnymi poziomami kształcenia, aby zapewnić jego kompleksowość i konkurencyjność wykształconych kadr na rynku turystycznym.

Bibliografia

1. Collect Consulting, Kantor Doradcy w Zarządzaniu „Raport cząstkowy z badania pt. „Badanie rynku edukacji wyższej i kształcenia ustawicznego na terenie Dolnego Śląska””, Katowice marzec 2011.
2. Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy, *RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2010 ROKU (część II)*, sierpień 2011 r.
3. E. Szymańska, „Oczekiwania rynku turystycznego w zakresie kształcenia kadr” w: *Economy and Management* – 1/2009.
4. J. Wyrzykowski, pt. „Regionalny system edukacji turystycznej na Dolnym Śląsku – uwarunkowania, stan i perspektywy” – prezentacja.
5. Kuśnierek, B. Frątczak-Rudnicka, C. Dziugiel, J. Cichosz, K. Dziugiel, P. Wójcik, T. Dulnicz, Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji, „Diagnoza potrzeb edukacyjnych. Rozwój rynku pracy województwa dolnośląskiego poprzez dostosowanie oferty szkolnictwa zawodowego. Analiza trendów na rynku pracy i rynku edukacyjnym województwa dolnośląskiego.”, Warszawa 2010, 4P research mix Sp. z o.o.
6. L. Kwieciński, D. Moroń, J. Sroka (koordynacja), „Analiza edukacji w świetle zmian demograficznych i społecznych regionu. Określenie zapotrzebowania na edukację na różnych poziomach w regionie w świetle prognoz demograficznych”, Wrocław 2010.
7. M. Bucholz, T. Dziedzic, K. Łopaciński, Instytut Turystyki, „Projekt założeń prac badawczych dotyczących potrzeb doskonalenia zawodowego i szkolenia kadr dla turystyki”, opracowanie na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki”, Warszawa, grudzień 2007.
8. Ministerstwo Edukacji Narodowej, „Założenia projektowanych zmian. Kształcenie zawodowe i ustawiczne.” Informator, Warszawa 2010 r., Fundacja Fundusz Współpracy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

9. Ministerstwo Sportu i Turystyki, IBC GROUP Central Europe Holding S. A.,
Raport z badania „*Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki*”, Warszawa, wrzesień 2010 r.
10. Polska Izba Turystyki, „*Kształcenie kadr dla potrzeb turystyki*”,
przeprowadzone podczas V Gremium Ekspertów Turystyki zorganizowanego
23-25 lipca 2010r. w Warszawie.
11. W. Fedyk (red.), A. Wilk, A. Pacuła, „*Strategia rozwoju turystyki dla Wrocławia
na lata 2008 – 2013*” Tom II, Rozdział XIV.5., *Analiza EURO 2012
w kontekście rozwoju turystyki we Wrocławiu*.

Strony internetowe

www.aktualnosciturystyczne.pl/euro-2012/nie-powstydzimy-sie-fachowosci-kadr/
www.awf.wroc.pl/files_mce/STUDIA/Informator%20ECTS/2012/ects_tir_2011_12.htm
www.awf.wroc.pl/pl/structure/unit/807/807/Biuro_Karier
www.biurokarier.ue.wroc.pl/artukul/szkolenia/
www.biurokarierhermes.wordpress.com/
www.bk.pwsz.legnica.edu.pl/
www.bory.org.pl/
www.careers.uni.wroc.pl/pl/
www.cis.wroclaw.pl
www.ciz.walbrzych.pl/modernizacja/oprojekcie.htm
www.darr.pl/pl/1034/Czesko_Polski_Portal_Innowacyjny/
www.dig.wroc.pl/pl/projekty-europejskie/projekty-realizowane-w-latach-2009-2013/projekt-wzrost-jakosci-ksztalcenia-zawodowego-na-dolnym-slasku-w/
www.dobrawidawa.pl
www.dot.org.pl/wspolpraca-z-lot/wykaz-lot/
www.dot.org.p
www.efs.dolnyslask.pl
www.e2012.eu/pl
www.e2012.eu/pl/kobieca_druzyna_na_euro/2175/2/

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

www.e2012.eu/pl/informacje_og%C3%93lne/2132/2/
www.eregion.wzp.pl/kapital-spoeczny/ilosc_organizacji_pozarzadowych.html
www.gremium.forumturystyki.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=66
www.handlowa.eu/
www.horeca.fnm.pl/site/aktualnosci
www.iem.handlowa.eu/
www.inwestycjawkadry.info.pl/informacje_o_nas.html,
www.iszkolenia.pl/publikacje/pokaz/id/unijne-dotacje-na-ratunek-szkoleniom
www.koweziu.edu.pl/index.php?id=pp
www.koweziu.edu.pl/index.php?id=projekty&n=6,
www.ks-j.pl/
www.kulturapracy.bloog.pl/kat,739475,index.html
www.kuznia3.ue.wroc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=10
www.kwiatlnu.eu
www.kws.org.pl
www.leader-so.pl
www.lider-a4.pl
www.lgdgromnik.pl
www.lgdpartnerstwoizerskie.pl
www.lgdpit.pl
www.lgd-szlakiemgranitu.pl
www.lot.szklarskaporeba.org/
www.lotzz.pl
www.nasza.barycz.pl
www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/reforma-szkolnictwa-wyzszego/
www.partnerstwokaczawskie.pl
www.partnerstwoody.pl
www.partnerstwo.sowiogorskie.pl
www.pokl.dwup.pl
www.pokl.dwup.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=696&Itemid=124

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

www.pot.gov.pl/dzialanie-6-3-po-ig-projekt-pot/komponent-c/
www.projekt.turystyka.dolnyslask.pl/raporty/2b.pdf
www.projekt.turystyka.dolnyslask.pl/raporty/2c.pdf
[www.promujmypolskerazem.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153
&Itemid=92&lang=pl](http://www.promujmypolskerazem.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=153&Itemid=92&lang=pl)
www.sleza.pl
www.stat.gov.pl/gus,
www.sudety24.pl/sgzk/
www.swraiz.pl/specjalnoci.html
www.qwsi.pl
www.ue.wroc.pl/grit
www.ug.gda.pl/pl/info_dla_kand/kierunki/?tpl=/hist/krajoznawstwo.
[www.umwd.dolnyslask.pl/szukaj/arttykul/dolnoslaska-akademia-kadr-szkolenia-dla-
pracownikow-jst-2/](http://www.umwd.dolnyslask.pl/szukaj/arttykul/dolnoslaska-akademia-kadr-szkolenia-dla-pracownikow-jst-2/)
[www.uni.wroc.pl/studenci/studia-podyplomowe/studia-podyplomowe-turystyki-i-
edukacji-regionalnej](http://www.uni.wroc.pl/studenci/studia-podyplomowe/studia-podyplomowe-turystyki-i-edukacji-regionalnej)
www.wszedukacja.pl/arttykuly/192/Turystyka-i-rekreacja
www.wrzosowakraina.pl
www.wpt.pwsz.legnica.edu.pl/arttykul-162-tir
www.wsb.wroclaw.pl/biuro-karier,absolwenci
www.wszedukacja.pl/arttykuly/kategoria/4/Biuro-karier
www.2012.org.pl/pl/moje-euro/akademia-euro/informacje-o-projekcie.html

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz działań pojmowanych przez Lokalne Grupy Działania dotyczące szkolenia kadr turystycznych na terenie Dolnego Śląska.	11
Tabela 2. Wybrane przykłady szkolenia kadr regionalnej gospodarki związanych z EURO 2012 na Dolnym Śląsku dotowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki poddziałania 8.1.1. i 6.1.1.	18

Tabela 3. Wykaz beneficjentów realizujących projekty w ramach działania 6.2. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na Dolnym Śląsku w 2011r.....	26
Tabela 4. Wykaz typów szkoleń kadr turystycznych w projekcie Polskiej Organizacji Turystycznej dotowanym z funduszy POIG 6.4.	33
Tabela 5. Zidentyfikowane potrzeby szkoleniowe w projekcie PARP S.A. pod roboczym tytułem „Turystyka Wspólna Sprawa”.....	34
Tabela 6. Przykładowe szkolenia kadr turystycznych realizowane dla potrzeb Euro 2012 w województwie dolnośląskim dotowane z funduszu UE w projekcie PARP S.A. - „INWESTYCJA W KADRY”.....	38
Tabela 7. Szkoły publiczne i niepubliczne ponadgimnazjalne i policealne, kształcące kadry turystyczne wg klasyfikacji zawodów na Dolnym Śląsku (stan na 2010 r.).	43
Tabela 8. Szkoły publiczne i niepubliczne ponadgimnazjalne i policealne kształcące kadry turystyczne wg rodzaju szkół na Dolnym Śląsku (stan na 2010 r.).	43
Tabela 9. Oferta szkół wyższych kształcących w kierunkach turystycznych na Dolnym Śląsku w 2010 r.	52
Tabela 10. Zakres procesu edukacji w ofercie szkół wyższych kształcących w kierunkach turystycznych na Dolnym Śląsku w 2010r.	56
Tabela 11. Inicjatywy uczelni wyższych z Dolnego Śląska we wprowadzaniu absolwentów na rynek pracy.	67
Tabela 12. Korelacja wiedzy i umiejętności studentów kierunków turystycznych z wymaganiami podmiotów branży turystycznej na przykładzie Dolnego Śląska.	72
Tabela 13. Analiza zagrożeń dla rozwoju kadr turystycznych na Dolnym Śląsku uwzględnieniem szans i słabych stron rekomendacji zawartych w raportach 2B i 2C. realizowanych w tym samym projekcie POKL.....	79
Tabela 14. Harmonogram wdrażania zmian w systemie edukacji kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.....	101

Spis rysunków

Rysunek 1. Model korpusu kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.....	93
---	----

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**DOLNY
ŚLĄSK**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zadanie współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Projekt pn. „Ocena szans rozwojowych w turystyce Dolnego Śląska w kontekście Mistrzostw Europy 2012”.
POKL.08.01.04-02-001/09

Rysunek 2. Wzorcowy model kwalifikacji w zawodzie organizator usługi turystycznej oraz kucharz małej gastronomii.....	96
Rysunek 3. Schemat procesu tworzenia się zapotrzebowania na zawody turystyczne.	
97	
Rysunek 4. Model koordynacji systemu szkolenia kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.....	100
Rysunek 5. Schemat przedstawiający monitoring i kontrolę procesu wdrażania zmian w kształceniu kadr turystycznych na Dolnym Śląsku.....	102